

J

Nr 41

Politechnika Warszawska

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK



1 9 3 6

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.



CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

GIESCHE, SPÓŁKA AKCYJNA

WĘGIEL KAMIENNY.

CYNK: surowy, rafinowany, elektrolityczny, prasowany, BLACHA CYNKOWA.

KADM, OŁÓW, WYROBY OŁOWIANE, KWAS SIARKOWY, OLEUM.

WYSOKOWARTOŚCIOWE WYROBY SZAMOTOWE:

CEGLA WYMIARÓW NORMALNYCH I KSZTAŁTOWA półkwaśna, neutralna, zasadowa, wysokozasadowa, kwasoodporna, izolacyjna dla cegieł, wapienników, cementowni, szklarni, przemysłu metalurgicznego, cukrowniczego, naftowego, chemicznego.

PORCELANA:

STOŁOWA: biała i dekorowana, APTECZNA I LABORATORYJNA, ELEKTROTECHNICZNA: instalacyjna, jak: izolatory, rolki, tulejki, fajki, rozetki sufitowe i t. p. MONTAŻOWA, jak: gniazda, wyłączniki, oprawki, bezpieczniki, armatury hermetyczne i t. p. IZOLATORY do wysokiego napięcia do 35 000 V.

KATOWICE

UL. PODGÓRNA Nr. 4

225-11-18-27-36-49

**MIRKOWSKA
FABRYKA
PAPIERU**
Spółka Akcyjna



ZARZĄD:

Warszawa, ulica Marszałkowska 94



**FABRYKA
W JEZIORNIE POD WARSZAWĄ**

1381

Ponad 125 000 osób

odbyło podróże polskimi samolotami
zdrowo i z pełnym zadowoleniem



**SAMOLOTY KURSUJĄ CODZIENNIE!
NISKIE CENY BILETÓW!**



tych imponujących zakładach przemysłowych,

znajdujących się w Warszawie, powstają znane w całym kraju ze swej dobroci wyroby Schichta. Teoretycy i praktycy, chemicy i technicy pracują od dziesiątków lat nad utrzymaniem wysokiego gatunku wyrobów. Nic więc dziwnego, że nazwa Schicht jest symbolem towarów pierwszej jakości. Kto nie zna rozpowszechnionych od dziesiątków lat produktów:

*
MYDŁO JELEŃ
RADION
LUX
VIM

*

SCHICHT-LEVER S. A. WARSZAWA

Zakłady Solvay w Polsce, T. z o. p.

ZARZĄD: Warszawa, Czackiego 14

Adres telegr.: **SOLVAYKA** — Skrzynka pocztowa 282

Telef.: 528-90, 208-97, 591-24, 211-73, 270-43, 208-89, 590-99, 270-07, 666-54

**Soda kalcynowana (amoniakalna) — Soda ciężka — Soda krystaliczna — Soda żrąca — Bikarbonat rafinowany
 Chlorek wapnia — Sól okruczowa i mielona — Portland-Cement — Węgiel**

FABRYKI SODY: Mątwy w Mątwach koło Inowrocławia, Podgórze w Borku Fałęckim koło Krakowa

KOPALNIE SOLI: Wapno, pow. Wągrowiecki, Solno koło Inowrocławia

FABRYKA PORTLAND-CEMENTU „GRODZIEC“, w Grodźcu koło Będzina

KOPALNIA WĘGLA: Grodziec I.

SKŁADY FABRYCZNE: CZĘSTOCHÓWA — KATOWICE — LWÓW — ŁÓDŹ — POZNAŃ — WARSZAWA — GDĄSK — RYGA

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
PRZEMÓWIENIE PANA PREZYDENTA RZECZYPO- SPOLITEJ W DNIU „ŚWIĘTA MORZA”	757	CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	772
UGRUNTOWANIE ZAGADNIENIA MORSKIEGO — C. P.	758	Zmiana stanu towaru w postępowaniu celnym — J. Fabijański	
ZAWIESZENIE TRANSFERU OBSŁUGI POŻYCZEK ZAGRANICZNYCH — st. ż.	760	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	775
KRONIKA GOSPODARCZA:		Święto Morza w Gdyni	
Uchwały Rady Ministrów		Wizyta Pana Ministra Przemysłu i Handlu Antoniego Romana w Gdańsku	
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH.	765	KRONIKA TYGODNIOWA:	
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	777
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	765	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	777
PRZEMYSŁ NAFTOWY	766	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	768	PODATKI I OPŁATY	778
PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY	769	Świadczenia przemysłowe a walka z bezrobociem — S. Kol.	
ROLNICTWO	769	AKCYZY I MONOPOLE	779
Akcja oddłużeniowa w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych — H. Olsienkiewicz		PIENIĄDZ I KREDYT	780
HANDEL:		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	780
HANDEL ZAGRANICZNY	770	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
Premjowany wywóz produktów roślinnych w okresie 3 kwartałów roku gosp. 1935/36 — Wł. Łochocki		NOWA POLITYKA GOSPODARCZA FRANCJI — T. M.	782
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	771	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
RYNEK AKCYJNY	772	FRANCJA	784
		RUMUNJA	784
		HOLANDJA	785
		KANADA	785
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	785

PRZEMÓWIENIE PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ W DNIU „ŚWIĘTA MORZA”¹⁾

„PRZEZ długie, długie lata ani jedna fala morska nie rozbijała się o brzeg, będący własnością Państwa Polskiego.

Wiatrów nie chwycił ani jeden polski żagiel.

Ani jeden z miliona wirów, które za szlakami statków powstają, nie był wirem po polskim okręcie.

I jak mało było serc polskich, ujarzmionych miłością do niezniszczalnego morza.

A dziś corocznie obchodzimy „Święta Morza”.

Są one jakby ekspiacją za minione nasze śmiertelne wobec morza grzechy i w doroczne całego Narodu

ślubowanie się zamieniają, że nas już nikt i nic z rzędu państw morskich nie usunie.

A ślubowania te nie są tylko rotą czczych słów, bośmy dowiedli, że umiemy w miarę swych sił być wierni przyrzeczeniom.

Wielkim wysiłkiem całego Narodu w krótkim czasie sprawiliśmy, że wichry morskie coraz częściej grają swoje hymny na żaglach polskich, coraz liczniejsze rzesze kutrów rybackich zapuszczają się na dalekie morza, co rok coraz więcej żelaznych serc bije w żelaznych ciałach naszych parowców, które żywione polskim czarnym węglem, oddychające czerwonymi płomieniami, buchają radośnie białą parą, okalającą bandery

¹⁾ Wygłoszone przez radio w dn. 29 czerwca 1936 r.

Państwa Polskiego i niosą je po wszystkich morzach.

Morze otworzyło nam bramy na świat szeroki, ono zrównało nas z innymi narodami, ono dało nam wolność i prawo bycia tam wszędzie, gdzie morze jest i niebo.

Wyciągamy gotową do współpracy dłoń ku narodom, z którymi zbliżyło nas wspólne sąsiedztwo mórz, a w pierwszym rządzie ku tym, których wybrzeża pospołu z naszymi oblewają fale Bałtyku.

Staliśmy się państwem morskim dzięki czynowi, któremu imię: Gdynia.

Ona sprawiła, że nasze i obce kotwice mogą w polski grunt się wżerać. Ona daje i dawać będzie mężne załogi, które wieść będą polskie okręty do określonego celu poprzez mgły i sztormy.

Załogi, które oby żadnym nawałnicom nie pozwoliły polskich statków ogołocić z masztów.

Załogi, które oby zawsze pamiętały, że cechą dobrego marynarza jest pełna wiara w siebie, a równo-

ześnie niemamienie się nigdy zawodnem poczuciem bezpieczeństwa.

Niech te zalety dobrego marynarza staną się własnością duszy całego Narodu.

Wtedy patrząc na to, co się dziś dzieje na świecie, zrozumiemy wszyscy, że aby dzieło pokojowej pracy, odbudowy lepszych form współżycia narodów i postępu nie zostało zagrożone, potrzeba, abyśmy pospołu ze wszystkimi pragnącymi pokoju potrafili w razie potrzeby skutecznie stanąć w jego obronie.

Widzimy, że tylko z silnym liczy się świat, że żadne gwarancje, żadne układy nie zapewnią narodowi niezależności w tym stopniu, co jego własna moc.

Tak, jak stanęliśmy wszyscy przy budowie wyjścia na wolne gościńce świata, świadomi, że bez tego zbiorowego wysiłku nie spełniłoby się dzieło, na które dzisiaj z dumą spoglądamy, tak i za obronnością tego dorobku i zapewnieniem mu dalszego spokojnego rozwoju musi stanąć czujna i troskliwa o przyszłość myśl nasza i celowo zorganizowany wysiłek”.

UGRUNTOWANIE ZAGADNIENIA MORSKIEGO

COROCZNE Święto Morza jest nie tylko manifestacją społeczeństwa na rzecz patriotyzmu i uczuć morskich, ale także potężnym wyrazem zrozumienia istoty zagadnienia morskiego dla spraw polskich — zarówno pod względem politycznym, jak i gospodarczym. I dlatego właśnie uroczystości Święta Morza posiadają u nas tak żywiłowy i powszechny charakter.

Gdyby wszakże tym objawom najszlachetniejszych sentymentów nie towarzyszyła rzetelna praca całego społeczeństwa na rzecz rozwoju i ugruntowania zagadnienia morskiego, to wspomniane Święta Morza byłyby momentami, krzepiącymi wyobraźnię narodową, nie wnoszący nic natomiast do zasobów rzeczywistości polskiej. Na szczęście, może mało jest w Polsce dziedzin zainteresowań i pracy, które mogłyby się poszczycić tak realnymi wynikami i takim uporem w realizacji programu — jak właśnie dziedzina spraw morskich.

Naturalnie, że i w tej dziedzinie pracy jesteśmy jeszcze dalecy od tego poziomu zorganizowania wybrzeża morskiego i portów oraz rozwoju marynarki handlowej i wojennej, aby odpowiadał on choć w pewnym ograniczonym stosunku tym siłom politycznym i gospodarczym, które Państwo Polskie w swym potencjale reprezentuje. Jednakże jesteśmy w tych pracach na dobrej drodze, gdyż obserwujemy tutaj stały postęp, systematyczny kierunek twórczy i rozwojowy — i to jest właśnie najważniejsze. Możemy sobie z satysfakcją powiedzieć, że w realizacji zagadnienia morskiego idziemy stale naprzód i nie zmarnowaliśmy

ubiegłego czasu, jakkolwiek nasze możliwości finansowe na rzecz pracy morskiej są z konieczności ograniczone ogólnym stanem gospodarczo-finansowym Państwa.

Widomym znakiem tych pozytywnych wyników jest rozwój portu gdyńskiego, którego zdolność przeładunkowa wynosi 52 000 tonn na dobę, a około 16 miljn. tonn w stosunku rocznym, oraz amerykański rozwój miasta Gdyni, której ludność wynosi około 80 000 głów, jakkolwiek trzeba zaznaczyć, że tempo rozwoju portu gdyńskiego jest szybsze od tempa rozwoju miasta Gdyni. W każdym bądź razie port gdyński z jego urządzeniami przeładunkowymi jest już dzisiaj bardzo poważnym i realnym czynnikiem w obrotach gospodarczych Polski z państwami zagranicznymi. Jeszcze lepiej ten stan rzeczy uwypukla rozwój ilości statków, przybywających do portu gdyńskiego, która w 1924 r. wynosiła 29, w 1926 r. — 312, a w 1935 r. — 4 778. Jeśli zaś idzie o tonnażowe wyniki pracy portu gdyńskiego, to i tutaj stwierdzamy kolosalny wzrost, a mianowicie, import przez port gdyński w 1926 r. wynosił 310 tonn, a w 1935 r. — 1 111 845 tonn (43,21% ogólnego importu), eksport zaś dla tych samych lat przez port gdyński wzrósł z 404 251 tonn do 6 362 600 tonn (47,33% ogólnego eksportu). Tak więc przeładunek portu gdyńskiego w ub. r. wyniósł blisko 7½ miljn. tonn. Stwierdzamy więc tutaj, że w ciągu ostatniego dziesięciolecia zarówno zdolność przeładunkowa portu gdyńskiego, jak i efekty jego pracy handlowej wielokrotnie się powiększyły.

Jednakże praca portu gdyńskiego nie jest wystarczają-

jąca dla obsłużenia morskich obrotów handlowych Polski. Toteż równocześnie z wzrostem przeładunku portu gdyńskiego obserwujemy znaczne obroty portowe w Gdańsku, z którym współpraca gospodarcza polskiego pbszaru celnego z roku na rok się systematyzuje i unormalnia. Tak więc eksport towarowy przez Gdańsk wyniósł w 1935 r. 4 314 546 tonn (32,10% ogólnego eksportu), a import—778 469 tonn (30,26% ogólnego importu); ogólny przeładunek portu gdańskiego w ub. r. wyniósł 5 093 015 tonn.

Tutaj należy zaznaczyć, że rozwój portu gdyńskiego i systematyczne narastanie co roku jego obrotów w niczem nie zaciemnia perspektywy rozwojowej przed portem gdańskim, gdyż jeden port nie jest w stanie obsłużyć w pełni potrzeb obrotu handlowego Polski z państwami zamorskimi. Państwo Polskie, mając zwłaszcza na uwadze jego wielkie możliwości rozwojowe, musi posiadać do swojej dyspozycji więcej niż jeden port, co stwierdzał już w swoim czasie Stanisław Staszic, mówiąc, że Polsce potrzebne są przynajmniej dwa porty. Udokumentowanie tego poglądu możemy z łatwością znaleźć w statystyce ogólnego obrotu towarowego Polski i udziału w tym obrocie Gdyni i Gdańska.

Tak więc ogólny obrót towarowy Polski zamknął się w 1926 r. w liczbie 24 742 425 tonn, w czym obrót przez nasze oba porty wyniósł 6 704 862 tonn, co stanowiło 27,1% ogólnego obrotu; w roku zaś ubiegłym—1935—udział portu gdyńskiego i gdańskiego w ogólnym obrocie towarowym Polski wzrósł znacznie, bo osiągnął 78,47%, efektywnie zaś stanowił 12 567 460 tonn na 16 014 631 tonn obrotu ogólnego. Obserwujemy więc bardzo znaczną zmianę struktury naszego obrotu zagranicznego w kierunku przesunięcia głównego ciężaru w tym obrocie na procesy handlu morskiego, co wybitnie sprzyja rozwojowi naszych obydwóch portów.

Rozwój portów i ich należyta organizacja handlowa nie wyczerpuje całości programu morskiego. Jeśli bowiem idzie o należyte przygotowanie handlowe portów, to tutaj dochodzi bardzo ważne zagadnienie celowego urzędzenia najbliższego zaplecza portowego, t. j. w pierwszej linii całego wybrzeża morskiego, a następnie powiatów nadmorskich. Dopiero gospodarcze uporządkowanie tych terenów może dać w połączeniu z portami pełny efekt gospodarczy w dziedzinie obrotów morskich i w dziedzinie wykorzystania wszystkich możliwości handlowych wybrzeża. Tem bardziej sprawa urzędzenia naszego wybrzeża morskiego jest ważna, że to wybrzeże jest małe i musi być w pełni wyzyskane, ażeby mogło obsłużyć ogromne terytorjum Państwa Polskiego, a także aby mogło stać się atrakcyjnym dla tranzytów obcopaństwowych.

Następnem wreszcie zagadnieniem wagi pierwszorzędnej dla wyciągnięcia korzyści przez organizm gospodarczy Polski z handlu morskiego jest zagadnienie rozwoju własnej floty handlowej. Jakkolwiek bowiem stan polskiego taboru pływającego z roku na rok się zwiększa, to jednakże obsługuje on zaledwie nieznaczną część naszego eksportu i importu. A wszak dopiero przewóz towarów na własnych statkach handlowych daje właśnie te korzyści, które w pełni stanowią owoc posiadania własnego wybrzeża morskiego i bezpośredniego kontaktowania morskiego z innymi państwami. Należności za frachty, które opłacamy okrętom, należącym do innych państw, są stratą dla gospodarstwa krajowego i stanowią znaczne pozycje w obrocie płatniczym. Dążenie przeto do tego, aby zapomocą własnej floty handlowej coraz więcej opanowywać pośrednictwo handlu morskiego, należy uznać za cel gospodarczy pierwszorzędного znaczenia. I dlatego stwierdzając, że ilość statków własnych Państwa Polskiego, należących bądź do Skarbu Państwa, bądź do osób prywatnych, zwiększyła się z 6 w 1927 r. do 59 w b. r. (uwzględniając tylko statki powyżej 100 brt), a ich tonaż wzrósł z 11 242 tonn na zgorą 92 000 tonn, licząc zarówno statki towarowe, jak i osobowe (stwierdzając więc i tutaj systematyczny kierunek rozwojowy), musimy wszakże dążyć do jeszcze szybszego wzrostu własnego tonnażu morskiego, skoro się ma na uwadze wysokość naszego obrotu zagranicznego. Program w tej dziedzinie istnieje, wymaga on wszakże znacznego wysiłku finansowego zarówno ze strony Państwa, jak i ze strony inicjatywy prywatnej.

Sumując tedy dotychczasowe wysiłki nasze nad realizacją programu morskiego, musimy najobiektywniej stwierdzić, że osiągnęliśmy duży stopień powodzenia w tej dziedzinie, i że jest to ta dziedzina naszej inicjatywy, energii i pracy, która świadczy o żywotności polskiej morskiej racji stanu.

Można mieć uzasadnioną nadzieję, że w dążeniach naszych morskich nie zatrzymamy się, lecz pójdziemy dalej, skoro się zważy, że zagadnienie morza weszło już w krew społeczności polskiej i przeszło z orbity zainteresowań patryjotyczno-uczuciowych w orbitę realnych interesów gospodarczych, korzyści handlowych i ekspansji zagranicznej.

Możemy wreszcie stwierdzić, że sprawa morza stała się sprawą całego społeczeństwa i Państwa Polskiego, stała się czynnikiem psychiki narodowej, odmieniając lekceważący stosunek do morza Polski przedrozbiorowej. Dzisiaj już każdy obywatel Państwa rozumie, że własne morze—to czynnik potęgi Państwa i pomyślności gospodarczej zarówno całego społeczeństwa, jak i każdej jego składowej jednostki.

C. P.

ZAWIESZENIE TRANSFERU OBSŁUGI POŻYCZEK ZAGRANICZNYCH

OFICJALNY komunikat podał do publicznej wiadomości, iż specjalna delegacja Rządu Polskiego, na której czele stanął P. Prof. Adam Krzyżanowski, zakomunikowała w New-Yorku agentom fiskalnym polskich pożyczek emisyjnych fakt zawieszenia transferu z tytułu obsługi tych pożyczek. Jednocześnie delegacja zaprosiła przedstawicieli wierzycieli do ustalenia terminu rozpoczęcia rozmów, w których zostałaby obustronnie zbadana obecna sytuacja dewizowa Polski i podjęta próba znalezienia wyjścia z tego stanu rzeczy. Jak więc widzimy, Rząd Polski, będąc zmuszony zastosować taki środek, jak zawieszenie transferu obsługi długów zagranicznych, uczynił to z jaknajdalej idącą kurtuazją, pragnąc w ten sposób odjąć swemu wystąpieniu charakter aktu jednostronnego.

Powyższa decyzja Rządu Polskiego, ogłoszona w komunikacie z dn. 26/VI, jest wydarzeniem niezmiernie doniosłym—równie doniosłym, jak dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26/IV w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi i jak dekret o ograniczeniach w imporcie towarów zagranicznych. Zresztą wszystkie te trzy posunięcia stanowią jedną konsekwentnie przemyślaną całość. Są to wszystko środki, chroniące organizm gospodarczy przed pewnymi niekorzystnymi zmianami, jakieby mogły przyjść zzewnątrz niezależnie od rozwoju sytuacji gospodarczej wewnątrz kraju. Są to wszystko środki, ułatwiające spokojne opracowanie planu pracy, jaka ma być w nowym okresie wykonana. Ale zanim postaramy się omówić ogólne znaczenie dla całokształtu gospodarki polskiej ostatniej decyzji, pragniemy pokrótce przedstawić elementy, które naskutek zawieszenia transferu obsługi długów zagranicznych ulegną zmianie.

Przedewszystkiem więc należy się zająć wielkością i składnikami naszego zadłużenia wobec zagranicy. Mamy na myśli w pierwszym rzędzie długi emisyjne Państwa. Są one następujące: 1) 6% pożyczka dolarowa z 1920 r.; jest to pożyczka, mająca być w całości umorzona jednorazowo dn. 1/IV 1940 r., kapitał jej wynosi \$ 19 574 500; 2) 7% pożyczka włoska z 1924 r.; jest to pożyczka amortyzacyjna—umorzenie kończy się według kontraktu dn. 1/XI 1944 r., stan tej pożyczki wynosił na dz. 1/IV 1936 r. 246 miljn. lirów; 3) 8% pożyczka dolarowa z 1925 r. (t. zw. pożyczka dillonowska); jest ona umarzana w drodze losowania, odbywającego się dwa razy do roku—dn. 1/I i 1/VII, amortyzacja kończy się dn. 1/I 1950 r., stan jej na dz. 1/IV 1936 r. wynosił \$ 19 600 000; 4) 7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.; jest ona umarzana w drodze skupu—dn. 15/IV i 15/X każdego roku, amortyzacja kończy się dn. 15/X 1947 r., stan pożyczki wyhoślił na dz. 1/IV 1936 r. \$ 40 920 000 (według paritetu 8'89) oraz £ 1 320 000 (t. zw. transza funtowa); 5) 6½% pożyczka dolarowa z 1930 r. (t. zw. pożyczka zapałczana); pożyczka ta amortyzowana jest w drodze skupu dn. 1/IV i 1/X każdego roku, amortyzacja kończy się dn. 1/X 1965 r., stan pożyczki na dz. 1/IV 1936 r. wynosił \$ 30 943 175.

To jest 5 dużych emisyjnych polskich państwowych pożyczek zagranicznych. Wartość nominalna ich—

w przeliczeniu na złote—wynosiła dn. 1/IV 1936 r. zł 875 639 981.

Następną pozycję w polskim długu publicznym zagranicznym stanowią t. zw. długi wojenne. Są to długi międzypaństwowe. Część z nich jest obsługiwana, obsługa zaś niektórych już została zawieszona (np. wobec Stanów Zjednoczonych od grudnia 1932 r.). Omalając jednak składniki zagranicznego długu Polski, trzeba przypomnieć sobie również, jak i ta pozycja się przedstawia.

Z tytułu długów wojennych Polska była winna w/g stanu na dz. 1/IV 1936 r. rządowi następujących państw:

Czechosłowacja	17 100 000 fr. szwajc.
Dania	267 675 kor. duńskich
Francja	2 303 888 038 frank. franc.
Holandja	323 700 florenów
Norwegja	11 949 555 kor. norw. oraz 934 funtów szterl.
Stany Zjedn. Am.	206 057 000 dol. amer.
Szwajcaria	56 025 frank. szwajc.
Szwecja	4 891 050 koron szwedzk.
Wielka Brytania	4 604 946 funtów szterl.
Włochy	38 068 439 lirów

Wartość tych wszystkich wojennych długów „międzypaństwowych”, ciężących na Polsce, wynosiła w złotych 2 091 228 618.

Następnie z tytułu rachunków likwidacyjnych po b. Monarchji Austro-Węgierskiej ciąży na Polsce t. zw. „dług polikwidacyjny”, wynoszący na dz. 1/IV 1936 r. 66 617 779 florenów oraz 21 140 347 koron złotych. W przeliczeniu na złote suma długu wynosi 324 635 916.

Ostatnią wreszcie pozycję w zestawieniu zagranicznego długu publicznego Polski stanowią obligacje Skarbu Państwa, wydane z tytułu pomocy instytucjom kredytowym. Obligacyj takich Polska wypuściła w/g stanu z dn. 1/IV 1936 r.) na 40 000 000 fr. fr., \$ 400 000 i £ 50 000. W przeliczeniu na złote wartość tej pozycji wynosiła 17 442 000.

Tak więc całość zadłużenia Państwa z tytułu zagranicznego długu publicznego wynosiła zł 3 308 946 515. Oczywiście, znaczenie praktyczne nie wszystkich pozycji jest jednakie. Obsługa bowiem olbrzymiej większości długów wojennych jest już wszędzie od kilku lat zawieszona i zupełnie nie wydaje się, by miały być w bliskim czasie podjęte realne próby jej wznowienia.

Ale jeżeli pragniemy znać możliwie dokładnie całość zobowiązań Polski wobec zagranicy, to musimy również uwzględnić i gwarancje finansowe udzielone przez Państwo. Są one następujące (bierzemy pod uwagę wykorzystanie w/g stanu na dz. 1/IV 1936 r.):

- 1) za miasto Gdynię fr. szw. 3½ miljn.
- 2) „ „ Kalisz kor. szw. 43 miljn.
- 3) „ Bank Gosp. Krajowego \$ zł. 8 312 tys.
- 4) „ „ „ „ \$ obieg. 849 tys.
- 5) „ „ „ „ równowartość w zł 11 588 tys.
- 6) „ Tow. Kred. Ziemskie w W-wie \$ 924 500
- 7) „ Tow. Kred. Przem. Polsk. \$ 1 141 000
- 8) „ „ „ „ £ 1 087 220
- 9) „ Tramwaje w Zagł. Dąbrowsk. £ 122 553
- 10) „ Elektr. Koleje Dojazd. £ 214 787

- 11) za Franc.-Polsk. Tow. Kolej. fr. fr. 381 miljn.
- 12) „Zakł. Przem. L. Geyer £ 109 tys.
- 13) „ „ „ Scheibler \$ 1 miljn.
- 14) „ „Polską Poczte, Telegraf i Telefon” £ 200 tys.
- 15) „Hutę „Pokój” fr. szw. 1 700 tys.
- 16) „Pozn. Ziemstwo Kredytowe \$ 675 tys.
- 17) „P. K. P. £ 5 427 272
- 18) „P. K. P. fr. fr. 21 486 595
- 19) „Państw. Fund. Drogowy fr. szw. 2 500 tys.
 „ „ „ fr. fr. 2 620 tys.
 „ „ „ £ 104 tys.
- 20) „Państw. Fund. Eksport. fr. fr. 5 320 tys.

Równowartość tych grawancyj w złotych wynosi ok. 460 miljn. Naturalnie, że nie możemy uważać przedstawionych powyżej zestawień za podające całość zadłużenia Państwa wobec zagranicy. Istnieje jeszcze szereg zobowiązań trudnych do liczbowego uchwycenia już w chwili obecnej (np. zobowiązanie z tytułu kontraktu towarowego czy robót, będących w toku wykonywania). Poza to Państwo odpowiada pośrednio za cały szereg zobowiązań, zaciągniętych zagranicą przez różne przedsiębiorstwa, stanowiące własność Państwa. Tak, że jest prawie niemożliwością podanie liczby ostatecznej i bezwzględnie dokładnej. W każdym razie, przyjmując ok. zł 132 miljn. na „inne zobowiązania”, otrzymamy w ostatecznym rachunku sumę zł 3,9 miljard. jako przybliżoną wysokość zadłużenia Państwa wobec zagranicy.

Omówiwszy sprawę wysokości zobowiązań zagranicznych Państwa, będziemy skolei próbować ustalić ciężar obsługi rocznej tych zobowiązań. Sprawa również niełatwa. Danych dostarcza nam przede wszystkim budżet Państwa. Znajdujemy więc w nim pozycję „długi zagraniczne”, w której na rok budżetowy 1936/37 preliminowana jest kwota zł 110 300 000. Kwota rozpada się na spłatę kapitału, na którą preliminuje się zł 47 333 250, i na spłatę odsetek zł 62 199 180 oraz na prowizję i koszty w związku z obsługą zł 770 570. Dalej znajdujemy w budżecie na rok 1936/37 pozycję „Wypłaty z tytułu udzielonej poręki państwowej” zł 10 574 000. W sumie tej mieści się zł 9 940 740 z tytułu spłaty kapitału i zł 633 260 z tytułu spłaty odsetek. Poza to figuruje w budżecie „wykaz długów państwowych emisyjnych”, których obsługa przewidziana jest w planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw, monopolów i funduszy państwowych. Z wykazu tego wyjmemy kilka pozycji, dotyczących właśnie obsługi pożyczek zagranicznych.

I tak, Monopol Tytoniowy przewiduje na obsługę 7% pożyczki włoskiej z 1924 r. zł 16 536 000, a to na spłatę kapitału zł 8 948 000 i na spłatę odsetek zł 7 588 000. P. K. P. preliminuje zł 1 827 000 na obsługę 8% amortyzacyjnej złotej pożyczki dolarowej z 1925 r.; z tego zł 892 000 idzie na spłatę kapitału, zł 935 000 zaś na spłatę odsetek. Ale poza obsługą pożyczek emisyjnych P. K. P. posiada cały szereg innych zobowiązań zagranicznych. Obsługę ich znajdujemy w budżecie Ministerstwa Komunikacji w pozycji „spłata pożyczek kolejowych”. Z pozycji interesujących nas znajdujemy tam następujące: 1) umorzenie części bonów, wydanych firmie Lilpop, Rau i Loewenstein, S. A. za dostawę wagonów kolejowych na warunkach kredytowych, a znajdujących się w Stanach Zjedn. Am. zł 7 975 000, a to na wykup bonów zł 5 715 000 i na odsetki zł 2 260 000; 2) należności firmszwedzkich za dostarczone maszyny i narzędzia zł 1 085 000, a to na kapitał zł 870 000 i na odsetki zł 215 000; 3) pożyczka na elektryfikację węzła kolejowego warszawskiego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 23/IX 1933 r.—spłata

w roku 1936/37 zł 8 282 000, w tem zł 6 586 000 na spłatę kapitału i zł 1 696 000 na spłatę odsetek; 4) pożyczka na wprowadzenie do taboru towarowego P. K. P. urządzenia hamulców zespolonych, na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 9/VI 1934 r.—zł 4 998 000, w tem na spłatę kapitału zł 4 304 000, a na odsetki i opłaty zł 694 000; 5) należność Sp. Akc. „Pyram” za dostawę 3 300 przyrządów oszczędnościowych dla zmniejszenia zużycia węgla—zł 2 460 000, z tego na spłatę kapitału zł 1 870 000, a na odsetki zł 590 000, 6) należności Tow. Kolej Lwów—Czeronowce—Jassy zgodnie z umową o skup zł 1 165 000; 6) renta wykupna kolei północnej Ferdynanda zł 996 tys.; 7) Kolej Fabryczna Łódzka zł 1 281 000; 8) inne drobne pozycje ok. zł 1 300 000.

Również w budżecie Ministerstwa Poczty i Telegrafów znajdujemy pozycję „długi zagraniczne” zł 3 084 020. Przeznaczona jest ona na obsługę pożyczki angielskiej, w tem zł 2 435 000 na spłatę kapitału i zł 649 020 na odsetki. Do obsługi zagranicznej zaliczyć również trzeba i pozycję budżetu Min. Poczty i Telegrafów, zatytułowaną „długi wewnętrzne” zł 5 074 790. Przeznaczona ona jest bowiem na obsługę długu towarowego na budowę kabla dalekosiężnego Łódź—Cieszyn, obsługę długu, zaciągniętego na automatyzację urządzeń telefonicznych na Górnym Śląsku, zwrot sum gwarancyjnych Tow. Kabli Dalekosiężnych oraz odsetek, wreszcie spłatę raty za sieć telefoniczną, wykupioną w Zagłębiu Dąbrowskiem. Wszystkie to są więc zobowiązania formalnie biorąc krajowe, faktycznie jednak zagraniczne.

W budżecie Min. Przemysłu i Handlu w pozycji „rozbudowa floty handlowej” znajdujemy cały szereg rat za zakupione zagranicą statki w sumie zł 1 494 000. Poza to w pozycji „należności za budowę portów” widzimy raty na wykup skryptów za budowę portu w Gdyni i portu rybackiego w Wielkiej Wsi w łącznej sumie zł 11 090 000.

To są poszczególne kwoty, nie wyczerpujące jednak bynajmniej całości obsługi naszych zobowiązań zagranicznych. No, bo przecież mamy jeszcze—mówimy ciągle o roku budżetowym 1936/37—do płacenia skrypty za budowę zapory w Rożnowie (zł 2 700 000) i Porąbce (zł 800 000). Dalej skrypty Państw. Funduszu Drogowego (zł 5 309 tys.). A wydatki, nieobjęte budżetem i uskuteczniane przez samorządy, gdzie istnieje przecież gwarancja Skarbu Państwa, a—co za tem idzie—i odpowiedzialność. Mamy tu więc obsługę pożyczki 4½% konwers. m. Warszawy—ok. zł 867 000, 7% pożyczki m. Warszawy (ameryk.)—ok. zł 4 240 000, 7% pożyczki dolarowej Woj. Śląskiego z 1928 r. ok. zł 4 728 000, angielskiej pożyczki miasta Poznania z 1928 r. zł 1 108 000, amerykańskiej pożyczki dla 10 miast (Ulen)—zł 3 504 000, B. G. K.—ok. zł 650 000.

Zsumowanie wszystkich wyliczonych przez nas składników obsługi zobowiązań zagranicznych daje nam kwotę zł 213 356 000. Jeżeli doliczymy do tego np. zł 6 644 000—jako asekurację na obsługę zobowiązań, które wymknęły się spod naszych obliczeń, to uzyskamy ostateczną sumę zł 220 miljn. Z dość znaczną dokładnością możemy przyjąć tę kwotę jako całość ciężaru obsługi zobowiązań „publicznych” Polski wobec zagranicy. Naturalnie, że suma ta nie jest wysokością rzeczywistego transferu. Obsługa bowiem znacznej części niektórych zobowiązań zagranicznych dokonywała się w kraju w złotych bez konieczności wywozu zagranicę dewiz. Ale to już jest dalsza sprawa.

Narazie w rozważaniach naszych doszliśmy do dwóch wyników. Po pierwsze ustaliliśmy w przybliżeniu sumę globalną zadłużenia Państwa zagranicą na ok. zł 3'9 miljard. i obliczyliśmy ciężar rocznej obsługi tych zobowiązań na ok. zł 220 miljard. Raz jeszcze pragniemy podkreślić, iż obliczenia nasze nie mogą sobie rościć prawa do zupełnej dokładności, iż są one tylko przybliżone i że mogą wykazywać dość znaczne odchylenia zarówno w jedną jak i drugą stronę.

Każdy bezstronny obserwator musi uznać, iż Polska w ciągu ostatnich 9 lat wywiązywała się z swych zobowiązań zagranicznych pierwszorzędnie. Wierzyciele stawiali Polskę stale innym dłużnikom za przykład, cytowali ją jako „wzorowego płatnika”. A być tym „wzorowym płatnikiem” w ubiegłych latach nie było bynajmniej rzeczą łatwą. Wymagało to nielada wysiłków, i to wysiłków od kraju tak bardzo uboższego w kapitały jak Polska. Analizując rozwój poszczególnych pozycji bilansu płatniczego Polski w latach ostatnich, widzimy, że po stronie aktywnej bilansu pozycje z roku na rok ulegały kurczeniu. Nasze wpływy z emigracji malały, natomiast pojawiać się zaczęło i przybierać na sile zjawisko reemigracji, i to reemigracji przymusowej, bezrobotnych. Po stronie zaś pasywnej naszego bilansu płatniczego lat ostatnich mamy stale odpływ kredytów zagranicznych. Była to polityka krótkowzroczna, polityka niedostatecznego zaufania w dobrą wolę płacenia przez Polskę zaciągniętych zagranicą zobowiązań. Polska jednak konsekwentnie szła po linii honorowania swych długów. Wytyczna była następująca: Polska jest krajem ubogim, przed którym stoi konieczność wykonania olbrzymiej ilości inwestycji na wszystkich odcinkach życia gospodarczego. Gdybyśmy inwestycje te mogli wykonać przy pomocy wyłącznie własnych środków, to wówczas możnaby propagować hasło odcięcia się całkowitego od zagranicy, zerwania z wierzycielami. W pracy jednak nad stworzeniem ekonomicznym Polski, nad stworzeniem z niej Państwa prawdziwie zachodnio-europejskiego w sensie gospodarczym udział surowców, przez nas nieposiadanych, jest niezbędny, a na te surowce musimy zdobyć dewizy, a więc współpraca z międzynarodowymi sferami finansowymi jest nam — dla dalszego zdrowego rozwoju gospodarczego Polski — potrzebna. Współpraca ta musi być tylko naprawdę mądra i należy do niej odpowiednio przygotować grunt. A właśnie tem przygotowaniem gruntu miały być wysiłki lat ostatnich. I wysiłki te stanowią wielki kapitał moralny, który my kiedyś jeszcze stokrotnie wykorzystamy. Stąd lata ubiegłe nie można uznać za stracone, a Polska nie szła po fałszywej drodze.

I nie naszą winą jest, żeśmy na drodze tej do końca zostać nie mogli. Okoliczności, od nas niezależne, zmusiły nas do wprowadzenia ograniczeń dewizowych. Obecnie ogłosiliśmy wierzycielom, iż zawieszamy transfer obsługi naszych zobowiązań zagranicznych. Trzeba bardzo dokładnie definjować „transfer obsługi”, a nie „obsługę”. Bo oznacza to, że istnieje jedynie niemożność przekazania wierzycielowi należności w dewizie, a niema natomiast całkiem problemu budżetowego, problemu wygospodarowania wewnątrz kraju odpowiedniej ilości środków płatniczych w walucie krajowej, odpowiadającej wartości należności wierzyciela. Jest to różnica podstawowa.

Sytuacja jest obecnie jasna. Polska oświadczyła wierzycielom, że równowartość należnych im pieniędzy będzie wpłacana do Banku Polskiego na specjalne konta

zablokowane i będzie tam leżeć aż do chwili, w której sytuacja dewizowa Polski dozwoli na wytransferowanie tych sum bez szkody dla gospodarstwa narodowego. Szczegóły, związane z zużytkowaniem sum zablokowanych, będą tematem rozmów, jakie Rząd Polski pragnie rozpocząć w jesieni z przedstawicielami wierzycieli.

Jak wielkie mogą być w bieżącym roku budżetowym te sumy zablokowane? Pragnąc dać odpowiedź na to pytanie, należy pamiętać, iż deklaracja Polski została uczyniona w ostatnich dniach czerwca, że więc wszystkie półroczne raty wiosenne (kwiecień) zostały już przekazane, i że nawet rata płatna w najbliższych miesiącach od niektórych papierów jest już w znacznej części albo w całości, stosownie do odpowiednich postanowień danych kontraktów, przetransferowana i znajduje się w bankach zagranicznych na rachunkach agentów danej pożyczki. Tak, że — zdaniem naszym — można z znacznym prawdopodobieństwem przyjąć, że sumy zablokowane w tym roku budżetowym wyniosą ok. $\frac{1}{3}$ całości obsługi rocznej naszych zobowiązań zagranicznych, czyli że wahać się będą około kwoty zł 70 miljard.

Pytaniem, stawianem zawsze przez zagranicznych wierzycieli po usłyszeniu nowiny o wstrzymaniu transferu obsługi długów, jest od razu sprawa dyskryminacji. Czy będą stosowane jakieś wyjątki? — to pragnie wiedzieć wierzyciel. Chodzi mu bowiem zawsze — i zupełnie zresztą słusznie z jego punktu widzenia — o jednakość traktowania wszystkich. Jak nie możecie płacić, to bardzo przykro, no ale trudno, tylko że nie płacicie wszystkim waszym wierzycielom. Oto główne żądanie. Tak było zawsze, niewątpliwie też będzie tak samo i w wypadku z Polską. Zapewne też sprawa ta będzie na porządku dziennym jesiennych rozmów. Ale nie uprzedzając stanowiska, jakie zajmie Polska na tych naradach, pragniemy jedynie zaznaczyć, iż tego rodzaju stawianie sprawy nie wytrzymuje właściwie krytyki. Dyskryminacja musi przyjść siłą rzeczy, zależy tylko, jakiego będzie ona rodzaju. Już ogłaszając komunikat z dn. 26/VI o wstrzymaniu transferu obsługi pożyczek, Rząd stwierdził wyraźnie, że wpłacanie na konta zablokowane nie będzie się odnosiło do polskich posiadaczy zagranicznych pożyczek, którzy — tak samo jak dotychczas — będą mogli realizować swoje kupony w Banku Polskim i otrzymywać za nie odpowiednią ilość złotych. Jest to wyraźne uprzywilejowanie posiadaczy polskich w stosunku do zagranicznych, uprzywilejowanie zrozumiałe i całkowicie uzasadnione. Bo przecież posiadacz polski, który zrepatrował tę czy inną obligację zagraniczną, dochody, z niej płynące, zużywa i zostawia w kraju, nieobciążając bynajmniej bilansu płatniczego Polski. Ale niemniej to jest dyskryminacja.

A teraz zastanówmy się nad położeniem dłużnika wobec wierzycieli zagranicznych. Istnieją dwa rodzaje wierzycieli. Jedni idą swojemu dłużnikowi na rękę, starają się mu ułatwić wywiązywanie się z ciążących na nim zobowiązań, a inni znów patrzą obojętnie na jego kłopoty i czekają tylko terminu płatności każdej raty, by ją copędzej zainkasować, i na tem tylko ich kontakt z dłużnikiem polega. Czemże może państwo-wierzyciel pomóc ułatwić spłatę zobowiązań państwu-dłużnikowi? Odpowiednią polityką handlową względem państwa dłużnego — polityką, znajdującą swój wyraz w takim kształtowaniu się salda obrotów towarowych, by dostarczyć dłużnikowi zapasu dewiz, umożliwiającego mu honorowanie swych zobowiązań. Sytuacja jest chy-

ba dość jasna. Dłużnik, choćby posiadał najlepszą wolę, będzie zmuszony do zaprzestania płacenia, jeśli mu się nie pójdzie na rękę przez ułatwienie płatności. O brak dobrej woli nikt rozsądny Polski nie może posądzać. A jak wygląda ustosunkowanie się do niej jej głównych wierzycieli?

I tutaj przechodzimy do zagadnienia bilansu handlowego, będącego w Polsce—w obecnych warunkach—najważniejszym elementem bilansu płatniczego.

Jeżeli weźmiemy 3 ostatnie lata, to widzimy następujący obraz całości naszego bilansu handlowego (w miljn. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
1933	827	960	+ 133
1934	799	975	+ 176
1935	861	925	+ 64

Saldo bilansu handlowego jest dodatnie. Ale drogą jak heroicznym wysiłków aktywność ta jest uzyskiwana, jakim szalonym ograniczeniem uległ przywóz do Polski; o tem ostatniem najjaskrawiej świadczy chyba zestawienie 2 kwot importu: w 1928 r. wynosił on zł 3 362 miljn., a w 5 lat później, bo w 1933 r.—zł 960 miljn. Więc spadł o $\frac{3}{4}$! W kraju, w którym istnieje taki głód inwestycji i tak szalone zapotrzebowanie w tym celu zarówno szeregu brakujących surowców, jak i precyzyjnych maszyn, potrzebnych do rozbudowy i usprawnienia własnego przemysłu! A mimo tych szalonych ofiar widzimy, iż saldo aktywne bilansu handlowego kurczy się raptownie i za 1935 r. wynosi już zaledwie zł 64 miljn., czyli przeciętnie zł 5 miljn. miesięcznie. Dane z pierwszych miesięcy 1936 r. wyglądają jeszcze słabiej. Tak, że ten jedyny prawie strumyczek świeżego dopływu dewiz do Polski coraz bardziej wysycha. Toteż to, co się stało—zawieszenie transferu obsługi długów zagranicznych—jest już prostą konsekwencją stanu rzeczy, jaki zaistniał. Konsekwencją jasną i przewidywaną dla każdego trzeźwego obserwatora życia gospodarczego, obserwatora, umiającego wysnuwać wnioski z faktów.

A jaką rolę odgrywają w bilansie handlowym Polski jej główni wierzyciele? Mamy wrażenie, że zanalizowanie—bodaj w głównych zarysach—kolejno poszczególnych naszych wierzycieli i ich wymiany towarowej z Polską da nam bezporównania więcej wskazówek co do przyszłości niż stawianie jakichś na niczem pozytywnem nieopartych prorocत्व. Otóż, prawda niewątpliwą jest to, że ten, kto dostarcza dłużnikowi dewiz, ten wierzyciel, który ułatwia dłużnikowi wywiązywanie się z zobowiązań, jest ipso facto w położeniu uprzywilejowanym. I tego nie zmieni nic. Z tem pogodzić się musi każdy. Bo jeżeliby tylko zdarzyło się, że dłużnik by nie uznał tych specjalnych „zasług” tego rodzaju wierzyciela, no to w zapasie istnieje przecież taki argument jak clearing płatniczy. I wówczas tylko dłużnik już jest bity.

Jeżeli chodzi o wierzycieli Polski, to pokrótce przedstawimy sumy jej obrotów handlowych z Belgją, Wielką Brytanią, Holandją, Francją, Szwajcarią, Szwecją, Włochami i Stanami Zjednoczonymi Am.

Bilans obrotu towarowego pomiędzy Polską i powyższymi krajami przedstawia się w sposób następujący (w miljn. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
	B e l g j a		
1933	29	47	+ 18
1934	25	58	+ 33
1935	26	57	+ 31
1936 I kwart.	8	24	+ 16

	W i e l k a B r y t a n j a		
1933	83	185	+102
1934	86	192	+106
1935	117	181	+ 64
1936 I kwart.	32	51	+ 19

	H o l a n d j a		
1933	29	54	+ 25
1934	29	40	+ 11
1935	28	35	+ 7
1936 I kwart.	6	11	+ 5

	W ł o c h y		
1933	38	25	- 13
1934	34	37	+ 3
1935	26	30	+ 4
1936 I kwart.	2	5	+ 3

	S z w e c j a		
1933	17	48	+ 31
1934	20	45	+ 25
1935	20	49	+ 29
1936 I kwart.	7	16	+ 9

	S z w a j c a r j a		
1933	27	14	- 13
1934	22	13	- 9
1935	24	13	- 11
1936 I kwart.	6	3	- 3

	F r a n c j a		
1933	56	53	- 3
1934	46	41	- 5
1935	42	33	- 9
1936 I kwart.	13	11	- 2

	S t a n y Z j e d n o c z o n e A m.		
1933	110	16	- 94
1934	121	23	- 98
1935	123	43	- 80
1936 I kwart.	34	11	- 23

Jak widzimy z powyższych zestawień, państwa wierzycielskie Polski można podzielić na 2 grupy. Pierwsza—to grupa wierzycieli, z którymi Polska posiada dodatnie saldo obrotu towarowego. Na czele tej grupy kroczy Wielka Brytania, a należą do niej: Belgja, Holandja, Szwecja i Włochy. Drugą grupę reprezentują państwa wierzycielskie, z którymi Polska posiada ujemne saldo obrotu towarowego. W grupie tej figurują przede wszystkim Stany Zjednoczone Am., a potem Francja i Szwajcaria.

Otóż, w obecnych stosunkach międzynarodowych jest poprostu niepodobieństwem, by przez dłuższy okres czasu istniał stan rzeczy tego rodzaju, że wierzyciel nietylko pragnie od dłużnika zwrotu pożyczonych mu kapitałów, ale jednocześnie prowadzi również politykę handlową tego rodzaju, iż dłużnik musi dostarczać mu sporo dewiz na załatwienie biernego salda obrotów towarowych, jakie z swym wierzycielem posiada. Tego rodzaju sytuacja była możliwa—ale i to na krótką metę, jako coś przejściowego—przed wojną światową, kiedy istniała zupełna swoboda zarówno międzynarodowego ruchu kapitałów jak i obrotu towarowego. W obecnych warunkach, przy istniejącym systemie kontyngentowania wysokości obrotów, przy handlu kompensacyjnym, zjawisko ujemnego salda obrotów towarowych kraju dłużniczego z krajem wierzycielskim jest anomalją, która musi zniknąć. T. zn. musi zniknąć, o ile kraje wierzycielskie pragną spowrotem ujrzeć moment podjęcia przez dłużników obsługi swych zobowiązań.

Na czoło grupy krajów wierzycielskich, z którymi Polska posiada ujemne saldo bilansu handlowego, wysuwają się Stany Zjednoczone Am. Sytuacja jest oczywiście bardzo trudna. Jeżeli bowiem chodzi o import

ze Stanów Zjedn., to pozycja, burzącą równowagę naszego obrotu towarowego z tym krajem, jest przywóz bawełny. Wartość importu tego surowca wynosiła (w miljn. zł): w 1933 r. 79, w 1934 r. 82, w 1935 r. 84. Co jest natomiast zjawiskiem nader dodatnim—to ciągły i stosunkowo bardzo znaczny wzrost eksportu polskiego do Stanów. Biorąc liczby z 2 ostatnich lat widzimy, że np. w 1935 r. eksport polski do Stanów wzrósł w porównaniu z poprzednim rokiem o $10\frac{1}{2}$ miljn., czyli o 28,6%. Tendencja ta trwa w dalszym ciągu, a wprowadzone w ostatnim roku usprawnienie w bezpośredniej komunikacji okrętowej pomiędzy Polską a Stanami niewątpliwie zwiększy nasilenie tego ze wszechmiar pożądanego procesu. W każdym razie jeszcze daleki szmat drogi dzieli Polskę od chwili, w której ujrzymy zrównoważenie bilansu handlowego pomiędzy Polską a Stanami Zjedn. O dwóch innych państwach tej grupy, t. j. o Francji i Szwajcarii, nie będziemy w tej chwili pisać. Polska wypowiedziała obu

tym państwom traktaty handlowe. Przy rokowaniach o nowe traktaty stanowisko Polski zostanie niewątpliwie jasno sprecyzowane i dotychczasowy stan rzeczy będzie musiał ulec zasadniczej zmianie.

W biegunowo przeciwny sposób niż ze Stanami Zjednoczonymi kształtuje się nasz obrót handlowy z Wielką Brytanią. Patrząc jaknajbardziej obiektywnie, należy wyrazić głębokie uznanie dla prawdziwie przewidującej polityki Anglii, jako kraju wierzycielskiego. W naszych stosunkach handlowych kilku ubiegłych lat niewątpliwie najcenniejszym dorobkiem jest zwiększenie wymiany towarowej z Wielką Brytanią i wspaniały rozwój naszego eksportu do tego kraju. Toteż taki wierzyiciel może „spać spokojnie”. Nie potrzebuje się on lękać o pożyczone kapitały i ich obsługę. Najlepszą gwarancją ich i zabezpieczeniem jest bowiem nie co innego, jak odpowiednia polityka handlowa tego państwa.

St. Ż.

KRONIKA GOSPODARCZA

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW. — Dn. 2/VII b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów Gen. Sławoja Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów.

M. in. Rada Ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ulg w opłatach od niektórych pojazdów mechanicznych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego. Rozporządzenie to idzie w kierunku przyścia z pomocą właścicielom drożek samochodowych, mocą omawianego rozporządzenia zostają umorzone zaległości wymienionych płatności za okres od dn. 1/IV 1934 r. Jednocześnie jako ekwiwalent dla płatników, którzy wywiązują się ze swych obowiązków w stosunku do Państw. Funduszu Drogowego, rozporządzenie zwalnia ich od opłat na rzecz wymienionego funduszu od dn. 1/VIII b. r. do końca roku budżetowego, t. j. do dn. 31/III 1937 r. Wreszcie, zostaje wprowadzona obniżka powyższych opłat z 15 na 10 rocznie od 100 kg. W ten sposób opłata roczna od drożki, ważącej 1 200 kg, wynosić będzie 120 zamiast 180 .

Następnie Rada Ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia z dn. 28/III 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe. Powyższe rozporządzenie przeprowadza obniżkę djet za wyjazdy służbowe urzędników państwowych, ustalając jednocześnie nowe stawki według grup uposażenia. Obniżka djet jest uzasadniona ruchem cen, które w ciągu lat 1927÷1934 spadły o 40%. Naskutek omawianej obniżki powstanie w wydatkach Skarbu Państwa oszczędność w sumie ok. 3 miljn. rocznie.

W dalszym ciągu Rada Ministrów zaaprobowała projekt rozporządzenia o szczegółowych zasadach postępowania układowego dla spółdzielni rolniczych i ich central. Sprawa uzdrowienia spółdzielczości rolniczej pod względem finan-

sowym łączy się bezpośrednio z akcją oddłużenia rolnictwa. Spółdzielnie oraz ich centrale handlowe wraz z całym rolnictwem poniosły znaczne straty naskutek kryzysu i bez uzdrowienia ich sytuacji finansowej nie jest do pomyślenia wywiązanie się tych organizacji z ich zadań. Na podstawie omawianego rozporządzenia postępowanie układowe dla spółdzielni rolniczych obejmuje cały majątek spółdzielni, nie wchodzi natomiast do postępowania układowego ich zobowiązania, które zostały objęte układami konwersyjnymi, załatwianymi przy pomocy Banku Akceptacyjnego. Do przeprowadzenia postępowania układowego powołany jest właściwy wojewódzki urząd rozjemczy do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Skolei Rada Ministrów przyjęła rozporządzenie w sprawie stosunku rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o konwersji długów rolniczych do innych przepisów. Rozporządzenie ma na celu usunięcie wzajemnej kolizji przepisów prawnych, normujących te same lub zbliżone zagadnienia, objęte dotychczasowym ustawodawstwem oddłużeniowym.

Pozatem Rada Ministrów uchwaliła 4 rozporządzenia o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniom nadzwyczajnych komisji rozjemczych dla robót budowlanych w Łodzi, we Lwowie, w Krakowie i Poznaniu oraz rozporządzenie o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”.

Wreszcie, Rada Ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia o przekształceniu sądów przemysłowych i kupieckich na sądy pracy. Pierwsze rozporządzenie o sądach pracy z dn. 22/III 1928 r. nie obowiązywało na obszarze województw zachodnich, gdzie działały do chwili obecnej specjalne sądy przemysłowe i kupieckie, oparte na ustawach niemieckich. Na podstawie omawianego rozporządzenia następuje ujednoczenie tych instytucji na terenie całej Rzeczypospolitej.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

ZAMKNIĘCIE SESJI NADZWYCZAJNEJ SEJMU I SENATU. — Dnia 27/VI b. r. zostało doręczone Panom Marszałkom Senatu i Sejmowi zarządzenie Pana Prezydenta Rzplitej, zamykające z dn. 27/VI b. r. sesję nadzwyczajną Sejmu i Senatu.

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SEJMU. — Dn. 26/VI b. r. odbyło się posiedzenie Sejmu, na którym sprawozdanie Komisji Prawniczej o zmianach, wprowadzonych przez Senat do uchwalonego przez Sejm w dn. 24/III 1936 r. projektu ustawy o Trybunale Stanu, referował Pos. Szczepański. Sejm zmiany Senatu częściowo przyjął, częściowo zaś odrzucił.

W ten sam sposób Sejm w sprawozdaniu Komisji Spraw Zagranicznych uchwalił poprawki Senatu do uchwalonego przez Sejm w dn. 28/III 1936 r. projektu ustawy o paszportach.

W dalszym ciągu w sprawozdaniu Komisji Rolnej Sejm przyjął poprawki Senatu do uchwalonego przez Sejm w dn. 28/III 1936 r. projektu ustawy o zmianie ustawy z dn. 22/VI 1925 r. o wyścigach konnych.

Na tem posiedzeniu Sejm przyjął poprawkę Senatu do przyjętego przez Sejm w dn. 24/III 1936 r. projektu ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 28/X 1933 r. o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne. Sprawozdanie to referował Pos. Hyla.

Następnie sprawozdanie Komisji Rolnej o zmianach, wprowadzonych przez Senat do uchwalonego przez Sejm w dn. 18/VI 1936 r. projektu

ustawy o zalesianiu nieużytków, referował Pos. Freyman. Sejm poprawki Senatu częściowo przyjął.

W końcu Pos. Madeyski referował sprawozdanie Komisji Budowlanej o zmianach, wprowadzonych przez Senat do przyjętego przez Sejm w dn. 18/VI 1936 r. projektu ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 16/II 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli. Wszystkie poprawki Senatu z wyjątkiem jednej zostały przez Sejm przyjęte.

PRACE KOMISYJ SEJMU. — Dn. 25/VI b. r. obradowała Komisja Rolna, która rozpatrywała zmiany Senatu do projektów następujących ustaw: o zmianie ustawy z dnia 22/VI 1925 r. o wyścigach konnych, w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 28/X 1933 r. o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne i o zalesianiu niektórych nieużytków. Referowali Posłowie: Traczewski, Hyla i Freyman. Zmiany Senatu zostały częściowo przyjęte, częściowo odrzucone.

Dn. 25/VI b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Budowlanej, która obradowała nad zmianami Senatu do projektu ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 16/II 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli. Referował Pos. Madeyski. Zmiany Senatu z wyjątkiem jednej zostały przyjęte.

Dn. 25/VI b. r. obradowała Komisja Spraw Zagranicznych, która częściowo przyjęła, a częściowo odrzuciła zmiany Senatu do projektu ustawy o paszportach. Referował Pos. Wadowski.

Dn. 25/VI b. r. obradowała Komisja Prawnicza, która częściowo przyjęła zmiany Senatu do projektu ustawy o Trybunale Stanu. Referował Pos. Szczepański.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W CZERWCU 1936 R. przedstawiał się — według danych tymczasowych — następująco (w tys. tonn):

Kraje	Czerwiec		1936		Wzrost (+) lub spadek (-) w czerwcu w stos. do maju	
	1933	1934	1935	Maj Czerwiec		
Rynki środkowo-europejskie	70	92	99	52	53	+ 1
Austria	60	59	76	49	50	+ 1
Węgry	—	—	—	1	1	—
Czechosłowacja	10	30	20	2	2	—
Niemcy	—	3	3	—	—	—
Rynki skandynawskie	335	229	269	221	213	— 8
Szwecja	169	183	170	156	150	— 6
Norwegia	74	14	31	30	29	— 1
Dania	57	20	51	21	15	— 6
Islandja	—	1	3	—	—	—
Finlandja	35	11	14	14	19	+ 5
Rynki bałtyckie	5	—	10	10	3	— 7
Łotwa	3	—	8	9	3	— 6
Estonja	2	—	2	1	—	— 1
Rynki zachodnio-europejskie	124	223	122	142	126	— 16
Francja	75	85	89	104	89	— 15
Belgia	13	54	21	22	22	—
Holandja	3	21	4	10	10	—
Irlandja	22	55	—	—	—	—
Szwajcaria	11	8	8	6	5	— 1
Rynki południowo-europejskie	90	108	147	64	102	+ 38
Włochy	80	107	140	56	97	+ 41
Jugosławia	1	—	7	1	—	— 1
Rumunia	1	1	—	—	—	—
Grecja	8	—	—	7	4	— 3
Malta	—	—	—	—	1	+ 1

Rynki pozaeuropejskie	15	17	29	55	45	— 10
Algier	15	7	17	—	4	+ 4
Egipt	—	—	5	6	—	— 6
Afryka	—	—	—	2	—	— 2
Argentyna	—	8	6	34	15	— 19
Brazylja	—	—	—	13	13	—
Inne kraje	—	2	1	—	13	+ 13
Węgiel okrętowy	27	35	48	45	56	+ 11
Razem zagranicę:	666	704	724	589	598	+ 9
W. M. Gdańsk	19	26	28	14	19	+ 5
Ogółem:	685	730	752	603	617	+ 14
Przeładunek węgla w portach:						
w Gdyni	365	436	422	417	403	— 14
w Gdańsku	218	202	173	168	133	— 35
Razem:	583	638	595	585	536	— 49

Ekspert węgla kamiennego w czerwcu — pomimo mniejszej o 2 liczby dni roboczych niż w maju (23 wobec 25) — wzrósł w stosunku do eksportu majowego o 14 tys. t, czyli o 2,32%, jednak był o 135 tys. t (17,95%) niższy niż w analogicznym miesiącu 1935 r.

Wzrost wywozu w czerwcu dotyczył wyłącznie rej. śląskiego, skąd wywieziono 528 tys. t, czyli o 19 tys. t więcej w porównaniu z miesiącem poprzednim, natomiast eksport z rej. dąbrowskiego zmalał o 5 tys. t do zaledwie 89 tys. t; z rej. krakowskiego wyeksportowano tylko nieznaczne ilości, nieprzekraczające 0,5 tys. t.

Wywóz na rynki środkowo-europejskie w czerwcu utrzymał się mniej więcej na poziomie poprzedniego miesiąca, przyczem głównym odbiorcą pozostała nadal Austria.

Ekspert na rynki skandynawskie w czerwcu w porównaniu z majem zmalał o 8 tys. t, przyczem skurczyły się wysyłki do wszystkich krajów tej grupy rynków, prócz Finlandji, do której nieznacznie wzrosły.

Wywóz na rynki bałtyckie spadł o 7 tys. t, przyczem cały eksport czerwcowy został ulokowany na rynku łotewskim.

Na rynki zachodnio-europejskie wywieziono w czerwcu o 16 tys. t mniej. Spadek wywozu do tej grupy rynków tłumaczy się zmniejszeniem się wysyłek do Francji — częściowo w związku z ograniczeniem importu węgla polskiego, częściowo zaś wskutek trudności w uplasowaniu poważniejszych ilości węgla okrętowego. Ekspert do pozostałych

krajów tej grupy utrzymał się mniej więcej na poziomie poprzedniego miesiąca.

Wywóz na rynki południowo-europejskie wzrósł o 38 tys. t; wzrost ten został wywołany zwiększonym eksportem do Włoch.

Wywóz na rynki pozazuropejskie w czerwcu zmalał o 10 tys. t. Podkreślić przytem należy, że w odbiorze węgla przez poszczególne kraje zaszły poważne przesunięcia: eksport do Argentyny zmalał o 19 tys. t, natomiast — po dłuższej przerwie — wznowiono wysyłki do Syrii i na Daleki Wschód.

Wysyłki do W. M. Gdańska, jak również zbytu węgla okrętowego — kształtowały się zwykłowo.

Udział poszczególnych rynków zbytu w ogólnym eksporcie węgla w czerwcu w porównaniu z majem ilustruje poniższe zestawienie (w % -ach):

	Maj	Czerwiec
Rynki środkowo-europejskie	8'63	8'59
„ skandynawskie	36'65	34'52
„ bałtyckie	1'66	0'49
„ zachodnio-europejskie	23'55	20'42
„ południowo-europejskie	10'61	16'53
„ pozazuropejskie	9'12	7'29
Węgiel okrętowy	7'46	9'08
W. M. Gdańsk	2'32	3'08

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę wynosiła w czerwcu przy 23 dniach roboczych ok. 27 tys. t, a zatem wzrosła o ok. 6 tys. t w porównaniu z majem, przyczem wysyłka ta wynosiła z rej. śląskiego ok. 23 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 4 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia i Gdańsk w czerwcu w porównaniu z majem zmalał o 49 tys. t, przyczem przeładunek w Gdyni zmalał o 14 tys. t, a w Gdańsku o 35 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W KWIECNIU 1936 R. — Wydobycie ropy w kwietniu 1936 r. wynosiło 4 201 cyst. brutto — wobec 4 411 cyst. w marcu. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła 140 cyst. brutto — wobec 142 cyst. w marcu.

Z nowych dowień wyróżnia się dowień na kop. „Adam” w Kałuszu. Kałusz ze względu na swoje nieeksploatowane tereny i odosobnione położenie zasługuje na szczególną uwagę. Najbliższa grupa kopalń — Rypne, Perehińsko i t. d. znajdują się w odległości ok. 35 km, a Balicze Podrózne, gdzie w 1934 r. po raz pierwszy poznano

teren, nawiercając gazy w ilości 40 m³ na minutę — w odległości ok. 30 km. W 1912 r. w Kałuszu po raz pierwszy miało miejsce nawiercenie gwałtownych i trwałych wybuchów gazowych o ciśnieniu 80 ÷ 90 atmosfer. W parę tygodni po wybuchach przypływ gazów obliczono jeszcze na 100 m³/min. przy wolnym wypływie. Gaz przy pierwszych nawierceniach był niemal czystym metanem, w miarę pogłębiania okazując coraz większą ilość gazów naftowych. Na głębokości 900 m nawiercono ciemnobrunatne łupki ze śladami ropy naftowej. Nawiercone gazy w ciągu szeregu lat były eksploatowane przez kopalnie soli potasowych. W miesiącu sprawozdawczym miało też miejsce nawiercenie wybuchów gazu, który okazał się też czystym metanem z 1% domieszki gazów naftowych. Narazie otwór wszedł dopiero w strop warstw gazonośnych, osiągając głęb. 673 m. Z innych dowień zasługuje na uwagę dowień w Tekuczy w sąsiedztwie znanych z wystąpień asfaltu i starych studni naftowych miejscowości Akreszory. Pierwsze ślady ropy nawiercono tu w głębokości 13 ÷ 15 m.

W rejonie boryslawskim na kop. „Nina” w otw. Nr. 1 w Mraźnicy w warstwach menilitowych w głęb. 1 424 m nawiercono produkcję w wysokości 5·5 t na dobę i 1 m³ gazów na minutę.

W gazowym rejonie daszawskim w wierconym obrotowo otworze Nr. 1/b kop. „Basiówka” w głęb. 378 m nawiercono złożę gazu o ciśnieniu 22·7 atm.

Z innych dowień w rejonie marek specjalnych nową większą produkcję uzyskano: w Schodnicy (2·8 t — z głęb. 346 m w otworze „Michałków — Galicja XXV”), Perehińsku (2·5 t — z głęb. 309 m „Oil City”), Krygu (4 t — z głęb. 361 m „Henryk XXXVI”), Toroszwów (2·5 t — z głęb. 141 m w otworze „Amelja”) i w Lipinkach („Jakob XVIII” — z głęb. 375 m 4·5 t dziennie).

W otworze „Chrobry IX” w Pasicznej, po żywiołowym wybuchu w m. poprzednim, produkcja gazowa ustaliła się na 8·5 m³ na minutę. W produkcji ropy są wahania, powtarzające się w okresach 12-dniowych w granicach 4 ÷ 15 t na dobę. Narazie płyn nie ściąga się poniżej 80 m. Zapuszczane są nowe rury z zamiarem wyrobienia zasypu i dalszego pogłębiania.

Odbudowa ciśnienia złoża w Schodnicy na kopalniach: „Muchowate”, „Harem”, „Pereprostyna” była kontynuowana z pomyślnym wynikiem, utrzymując produkcję na wysokim poziomie.

Rozpoczęta odniedawna odbudowa ciśnienia w Harkłowej i Równem dała rezultaty w Harkłowej — zwiększając produkcję ropy w jednym z otworów kop. „Minerwa” o 11%.

Ruch terenowy w dalszym ciągu zaznacza się silnym ożywieniem w pow. turczańskim i leskim. S-ka Akc. „Pionier” prowadziła badania poszukiwawcze przy pomocy wierceń rdzeniowych na terenie gminy Koniuszki Siemianowskie pow. Rudki do głęb. 162 m i na terenie gm. Jankowce pow. Lesko do głęb. 203 m.

Produkcja i obrót ropą w kwietniu 1936 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Marzec 1936	882	9	985	280	3 027	154	3 159	1 193	502	5	507	171	4 411	168	4 651	1 644
Kwiecień 1936	860	6	886	250	2 902	157	2 997	1 107	439	5	513	92	4 201	168	4 396	1 449
Stycz. — kwiec. 1936	3 467	33	3 516	250	11 835	598	12 156	1 107	1 898	20	2 014	92	17 200	651	17 686	1 449
„ „ 1935	3 181	39	3 304	324	12 577	630	12 477	1 501	1 090	21	1 081	51	16 848	690	16 862	1 876

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w kwietniu 1936 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco
Marzec 1936	11 697	2 566	8 893	238	25 879	6 993	18 779	107	4 836	3 973	322	541	42 412	13 532	27 994	886
Kwiecień 1936	9 501	2 479	6 871	151	22 890	6 496	16 318	76	4 483	3 559	334	590	36 874	12 534	23 523	817
Stycz. — kwiec. 1936	46 756	10 157	33 521	1 078	100 316	27 137	72 835	344	18 879	15 285	1 361	2 233	165 951	52 570	109 717	3 655
„ „ 1935	50 892	9 840	39 166	1 886	110 128	32 509	77 234	385	14 185	10 792	2 448	945	175 205	53 141	118 843	3 216

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w kwietniu 1936 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość otworów, produkcji ropy	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłaznie gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstruk.	Likwidacja	Razem		
			Produk- tywne	Bez pro- dukcji	Razem											
Marzec 1936	5	9	59	84	143	21	205	27	444	2 215	347	31	21	3 468	3 092	460
Kwiecień 1936	9	7	50	78	128	14	206	27	462	2 226	346	31	20	3 476	3 111	450

Pozatem S-ka Akc. „Pionier” kontynuowała prace poszukiwawczo-badawcze metodą sejsmiczno-refleksyjną na terenie gmin: Bierkwa Wisznia, Hoszany i Tuligłowy pow. rudeckiego, Słcmianka i Lwów — pow. lwowskiego oraz gmin: Sądowa Wisznia, Twierdza, Słabarz, Stojanice, Laszki Gościńcowe i Mościska pow. mościskiego. Badania miały za zadanie śledzenie stref zaniku przewodniego horyzontu w głębokości, bądź stwierdzenie istnienia na Przedgórzu (Lwów) głębokich warstw odbijających, nadających się do celów interpretacji.

W ruchu wiertniczym nie zaszły istotniejsze zmiany.

Nowe otwory rozpoczęto wiercić: w Jaśle 6 (9), a mianowicie: „Wede CLX” w Harklowej, „Henryk XXVII” i „Polonia VII” w Krygu, „Lipa LXXIV” i „LXI” w Lipinkach, „Fellnerówka XXI” w Męcinie W., w Drohobyczu 5 (8); „Artur VI” w Schodnicy, „IV Pollon-Lipie” w Lipiem, „Chłopskie I” kop. Stańkowa w Stańkowej, i „Nr. CVI” i „CXXI” kop. „Karpaty” w Brelikowie. W wierceniu znajdowało się ogółem 128 otworów świdrowych—wobec 143 w marcu.

Ilość ropy, użytej na opał i manko, stanowiła prawie bez zmiany, ok. 3% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerii wynosiła 4 396 cyst. (4 651).

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, zmniejszyły się z 1 644 cyst. do 1 449 cyst.

Ceny ropy naftowej pozostały w wysokości niezmienionej, t. j. z 1 350 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki dla ropy brutowej, zakupowanej przez Państwowe Zakłady Naftowe „Polmin”.

Liczba robotników zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów ziemnych, obejmowała 9 013 (9 130).

Wydobycie gazów ziemnych w kwietniu wynosiło 36 874 tys. m³—wobec 42 412 tys. m³ w marcu.

Manko gazu w pozostało prawie niezmienione—w wysokości ok. 2% produkcji brutto.

Cenę gazu ziemnego w kwietniu w rejonie boryslawskim ustalono w wysokości niezmienionej gr 4.29 za m³. W okr. jasielskim placono gr 6.0 za 1 m³ gazu, doliczając za tłoczenie gr 0.64 dla zakładów przemysłowych i gr 0.94 dla miast.

W kwietniu b. r. było czynnych 24 rafinerii nafty, które zatrudniały ogółem 3 106 robotników i majstrów (w marcu 3 103). Z tej liczby—3 086 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wyniosła 38 533 t (w ub. r. przeciętnie miesięcznie 42 450 t). Przerobiono ropy boryslawskiej (standard) 24 392 t, specjalnej małoparafinowej 8 730 t, specjalnej bezparafinowej 5 411 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 35 817 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 7.0% (przeciętnie w ub. r. 8.0%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 22 997 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerii 849 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach—bez spożycia rafinerii):

	K w i e c i e Ń P r z e c . m i e s .		
	1935	1936	1935
Benzyna	4 793	4 839	5 550
Nafta	5 575	6 490	10 180
Oleje gazowy i opałowy	3 968	4 629	4 550
Oleje smarowe	3 406	3 156	3 370
Parafina	607	631	690

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerii, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 8 037 t, czyli był znacznie mniejszy niż przeciętny eksport miesięczny w 1935 r. (14 150 t).

Produkcja i obrót produktami naftowymi w kwietniu 1936 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	P r z y c h ó d		Z a p a s y	
						z innych rafinerij i gazoli- niarni	import	w dn. 1/IV 1936	w dn. 30/IV 1936
Benzyna	6 964	4 839	344	2	2 451	3 021	—	24 004	26 353
Nafta	11 669	6 490	3	2	892	—	—	15 931	20 213
Olej gazowy	6 534	4 494	—	3	897	—	—	4 658	5 798
Oleje lekkie o c. g. do 0'890	784	746	—	—	1	—	—	591	628
Oleje: napędowy i opałowy	347	135	—	—	103	—	—	335	444
Oleje smarowe	5 845	2 410	132	9	2 570	107	—	73 007	73 838
Wazelina	42	30	—	—	2	—	—	191	201
Smary stałe	303	322	11	—	13	11	42	468	478
Parafina	2 011	631	29	—	972	6	—	3 032	3 417
Asfalt	2 729	1 614	—	3	40	20	—	14 655	15 707
Koks	354	39	—	192	95	1	—	993	1 020
Produkty atypowe	103	85	—	2	1	—	—	199	214
„ uboczne	286	192	—	45	—	—	—	1 114	1 163
Olej parafinowy	— ¹⁾	1	329	34	—	915	—	18 533	18 345
Gacz i oleje potne	— ²⁾	—	—	—	—	24	—	2 951	2 794
Słops	— ³⁾	—	—	183	—	—	—	1 772	883
Pozostałości	— ⁴⁾	120	2	374	—	2	—	10 023	9 001
Ogółem :	35 817	22 148	850	849	8 037	4 065	42	172 457	180 497

1) Potrącono 739 t, pobranych z zapasów do dalszej przeróbki.

2) „ 181 „ „ „ „ „ „ „ „ „

3) „ 706 „ „ „ „ „ „ „ „ „

4) „ 528 „ „ „ „ „ „ „ „ „

Eksport do poszczególnych krajów w kwietniu 1936 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0'890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Świece	Wazelina	Półprodukty	Pozostałości destylacyjne ¹⁾	Razem
Austria	—	276	330	—	20	73	—	79	—	—	—	—	15	793
Czechosłowacja	1 812	204	—	—	90	—	10	—	—	—	—	—	—	2 116
Dania	51	—	—	—	274	—	—	—	—	—	—	—	—	325
Jugosławia	—	—	—	—	157	66	—	—	12	—	—	—	—	235
Łotwa	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	104
Niemcy	80	60	—	—	50	2	—	—	—	—	—	—	—	192
Szwajcaria	—	31	62	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	109
Szwecja	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Węgry	—	—	—	—	16	15	—	—	—	—	—	—	—	31
Razem:	1 943	615	392	—	623	156	10	95	12	—	—	—	75	3 921
Gdańsk	457	109	472	—	1 055	816	30	—	2	—	2	—	29	2 973
Gdynia	51	168	32	—	892	—	—	—	—	—	—	—	—	1 143
Ogółem:	2 451	892	896	—	2 570	972	40	95	14	—	2	—	104	8 037

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Kwiecień 1936	Przec. mies. 1935
Benzyna	2 451	3 935
Nafta	892	2 940
Oleje gazowy i opałowy	1 000	3 560
Oleje smarowe	2 571	1 860
Parafina	972	1 600

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	I/IV 1936	I/V 1936	I/V 1935
Benzyna	24 004	26 353	20 492
Nafta	15 931	20 213	37 104
Oleje gazowy i opałowy	4 993	6 242	7 831
Oleje smarowe	73 598	74 466	66 276
Parafina	3 032	3 417	4 848
Inne produkty	50 899	49 806	56 187
Razem:	172 457	180 497	192 738

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w kwietniu b. r. 3 300 t (w marcu 3 504 t). Z ogólnej ilości 36 874 m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazolinarniach 20 767 m³, czyli 56,4%. Ze 100 m³ przerobiono gazu otrzymywano przeciętnie 15,8 kg gazoliny (w marcu 15,2 kg). W ruchu było 24 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 330 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W KWIETNIU 1936 R. — W kwietniu b. r. wydobyto 41 tonn wosku (w marcu 47 t). Eksport obejmował, jak w miesiącu poprzednim, wyłącznie Niemcy, dokąd wysłano 40 t (16). Zapasy zamagazynowanego wosku na kopalniach wzrosły do 163 t (158 t). Zatrudnionych było 375 robotników (373). Ceny wosku loco kopalnia, zależnie od gatunku, wynosiły zł 270 — 150 — 70 za 100 kg.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

ZAGADNIENIE INWESTYCYJ W PRZEMYSLE WŁÓKIENNICZYM. — Realizując jedną z uchwał Narady Gospodarczej, dotyczących przemysłowienia kraju, Ministerstwo Przemysłu i Handlu podjęło przeprowadzenie szeregu konferencji z przedstawicielami poszczególnych działów przemysłu, poświęconych zagadnieniom uprzemysłowienia. Jedną z pierwszych konferencji, poświęconych możliwościom i warunkom rozwoju przemysłu, odbyła się z udziałem przedstawicieli przemysłu włókienniczego.

Na konferencji tej, której przewodniczył P. Dyrektor Departamentu

Przemysłu i Rzemiosła Kandel, przedstawiciele przemysłu włókienniczego, reprezentujący niemal wszystkie zrzeszenia, sprecyzowali swój pogląd na możliwość rozszerzenia aparatu produkcyjnego włókiennictwa. Z uwagi na fakt, iż w obecnym okresie przemysł włókienniczy nie wykorzystuje w pełni swej zdolności wytwórczej, uznano konieczność powiększenia aparatu wytwórczego włókiennictwa narazie, t. j. na najbliższą przyszłość — za w pewnym stopniu nieaktualną. Uwzględniając, jako normę orientacyjną produkcję na 2 zmiany, przemysł bawełniany i jutowy wykorzystuje swe możliwości wytwórcze w 50%, a wełniany — w ok. 40%. Jeśli więc naskutek aktywizacji gospodarczej zwiększy się zdolność konsumpcyjna rynku wewnętrznego, to i wówczas aparatura techniczna włókiennictwa polskiego pod względem ilościowym zdołałaby zaspokoić tę zwiększoną chłonność rynku. Wyłaniałby się natomiast problem jakościowy — problem modernizacji przemysłu włókienniczego — zarówno w zakresie samych budowli fabrycznych, jak i urządzeń technicznych oraz maszyn.

Budynki fabryczne w dużej mierze nie tworzą zwartych kompleksów, rozplanowanych w sposób jednolity, ale rozbudowywanych stopniowo. Utrudnia to w dużej mierze racjonalizację produkcji, zwiększając koszty wytwórczości. Analogicznie przedstawia się sytuacja w zakresie modernizacji maszyn, a w pierwszym rzędzie — przestarzałych kotłów. Według danych statystycznych Związku Przemysłu Włókienniczego w P. P. ogromny odsetek kotłów tego przemysłu wymaga renowacji. Przedstawiciele przemysłu podkreślili, że działalność inwestycyjna w kierunku unowocześnienia i racjonalizacji aparatu wytwórczego nie powinna służyć do podstawę do takich zmian, które umożliwiałyby poszczególnym przedsiębiorstwom nadmierne zwiększanie produkcji. Dlatego też kwestja zmiany starych budowli oraz urządzeń technicznych na nowe powinna się łączyć z wycofywaniem maszyn starych.

Poczynania inwestycyjne włókiennictwa ustalone zostały w następującej kolejności: budowa fabryk, modernizacja kotłów, elektryfikacja zakładów pracy, działalność, związana z powiększeniem stanu bezpieczeństwa zatrudnionych, przyłączanie do sieci kanalizacyjnej, działalność, związana z ochroną przeciwgazową, przeciwwlotniczą i t. d.

W dalszej dyskusji poruszona została na konferencji sprawa stosowania surowców krajowych. Poza problemami kotonizacji i stosowania t. zw. kotoniny dyskusja objęła również kwestję przerobu tetry. Tutaj ze strony przemysłu wysunięto kwestję cen sztucznego włókna produkcji polskiej, wyższych od cen surowej bawełny. Zwiększenie konsumpcji tego artykułu winno być — zdaniem przemysłu — poprzedzone jednorazową obniżką cen, przystosowanych do poziomu cen surowej bawełny.

W reasumeji dyskusji stwierdzone zostało, że w dziedzinie inwestycyjnej winien być brany jaknajwydatniej pod uwagę udział krajowego przemysłu maszynowego, dostarczającego maszyn włókiennictwu. Dlatego też winna być powołana do życia komisja porozumiewawcza przemysłu metalowego i włókienniczego, której zadaniem będzie przedyskutowanie problemu cen maszyn krajowych. Jednocześnie P. Dyr. Kandel zobowiązał Zarząd Unji Zrzeszeń Polskiego Przemysłu Włókienniczego do przedstawienia konkretnych danych, obejmujących zamierzenia inwestycyjno-modernizacyjne włókiennictwa polskiego na okres 2 lat.

¹⁾ Olej parafinowy i odcieki, olej prasowy, gacz, oleje potne.

²⁾ Oleje napędowe i opałowe.

W dziedzinie stosowania surowców krajowych P. Dyr. Kandel zakomunikował przedstawicielom przemysłu włókienniczego, iż Ministerstwo Przemysłu i Handlu postanowiło już od dn. 1/VII b. r. udzielać preferencyj surowcowych w postaci dodatkowych kontyngentów na bawełnę tym firmom, które w produkcji swej stosować będą kotoninę. Niezależnie od tych t. zw. preferencyj zachęcających firmy takie korzystać będą z pewnych ułatwień przy dostawach rządowych. Na tym odcinku dodatkiem posunięciem będzie niewątpliwie uwzględnienie przy dostawach rządowych mieszanki bawełniano-lnianej. Dalszym etapem preferencyj dla surowców krajowych będzie obowiązek stosowania kotoniny, w zależności od czego Rząd zamierza normować przydziały surowej bawełny dla poszczególnych firm.

W dziedzinie zwiększenia przerobu teksty dążeniem Rządu jest rozszerzenie tej produkcji tak, aby włókiennictwo przerobiło bezwzględnie przynajmniej taką ilość tego surowca, która odpowiada 5% produkcji przędzy i tkanin z surowej bawełny. Z uwagi na to, że dotychczas przerób teksty nie przekracza 200 tys. kg, przemysł włókienniczy musiałby zwiększyć swą produkcję w tej dziedzinie do 3 miljn. kg. Aby zapobiec wszelkiego rodzaju niepożądanym zakłóceniom, zapowiedziane jest rozpoczęcie wkrótce budowy wielkiej fabryki cellulozowej „alfa”, która uniezależni nas całkowicie od przywozu tego artykułu, służącego do produkcji teksty, posiadającej poważne znaczenie dla zagadnienia obrony Państwa.

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY W MAJU 1936 R.— Sytuacja w przemyśle konfekcyjnym w maju b. r. nie wykazała poważniejszych zmian. Rozmiary obrotów sprzedażnych w dziale odzieżowym były stosunkowo niewielkie, co odczuł niekorzystnie przemysł wełniany, dostarczający zwłaszcza tańszych gatunków tkanin dla potrzeb producentów konfekcji. Wyplacalność odbiorców nie wypadła zadowalająco, osłabiając finansowe położenie przemysłu.

Podkreślić należy, że sytuacja przemysłu konfekcyjnego pozostaje w związku nie tylko z obecną konjunkturą rynkową, ale wiąże się z pewnymi zjawiskami strukturalnymi w tym przemyśle. Nadmierna rozbudowa przedsiębiorstw, która nastąpiła w ostatnich latach — zarówno jeśli chodzi o powstawanie nowych placówek wytwórczych, jak i zakładanie przedsiębiorstw sprzedaży hurtowej i detalicznej na prowincji, a zwłaszcza w Poznańskim i na Pomorzu — doprowadzić musiała, siłą rzeczy, prędzej czy później do chronicznych trudności. Zwiększone

ponad rozmiary zapotrzebowania rynkowego zakupy producentów konfekcji w przedsiębiorstwach przemysłu włókienniczego pociągnęły za sobą wydatny wzrost zadłużenia, obciążając jednocześnie w bardzo wydatnej mierze nawet silniejsze placówki włókiennicze. Redukcja spożycia artykułów konfekcyjnych procesy te przyspieszyła, a wyrazem strukturalnych trudności przemysłu konfekcyjnego jest wydatne osłabienie jego wyplacalności. Niewątpliwie, po opanowaniu tych trudności i oczyszczeniu rynku sytuacja ulegnie odprężeniu i normalizacji, gdyż szeregi danych przemawia za możliwościami rozwojem przemysłu konfekcyjnego. Niskie stosunkowo koszty produkcji i tania robocizna są głównymi czynnikami, które umożliwić mogą dalszy korzystny rozwój.

Poza ogólnymi warunkami — również i warunki atmosferyczne nie sprzyjały silniejszemu „rozwojowi w maju transakcyj w dziale bieliznianym i odzieżowym.

W dziale obuwia gumowego zaobserwować się dało częściowe osłabienie produkcji i zatrudnienia w zakresie obuwia letniego. Dodatnim przejawem jest wzrost produkcji kaloszy i śniegowców, pozostający w związku z intensywnymi przygotowaniami do nadchodzącego sezonu jesiennie-zimowego. Również i eksport obuwia gumowego doznał pewnej poprawy.

Rynek galanterji, zwłaszcza w II połowie maja, notował wydatne zwiększenie obrotów, posiadające częściowo charakter tezauryzacyjny.

Analogicznie, jak w dziale przędzy bawełnianej — obroty w ciągu tygodnia wzrosły o ok. 100% w porównaniu do normalnego zapotrzebowania rynkowego. Pociągnęło to za sobą wyższe cen oraz zaostrzenie warunków pokrycia. Spekulacja ta załamała się jednak stosunkowo szybko, niewywołując na rynku poważniejszych powikłań. Natomiast dodatkiem zjawiskiem było znaczne ożywienie konjunktury, które nastąpiło w ostatnim tygodniu maja, a które miało charakter normalnych zakupów. Zjazd kupiectwa z całej Polski oraz z okręgu łódzkiego był bardzo znaczny, a obroty dla potrzeb rynku były większe o ok. 20% niż w ub. r.

Charakterystycznym zjawiskiem jest silna redukcja przywozu galanterji zagranicznej, co pozostaje w związku z ograniczeniami dewizowymi i restrykcjami importu. Sytuacja ta stworzyła dla niektórych działów krajowej produkcji galanterijnej, jak np. nici i zatrasków, bardzo korzystną konjunkturę, powodując rozbudowę wytwórczości tych działów. Wzrost zapotrzebowania na artykuły galanterijne spowodował wyższe cen o ok. 10%, co jednak nie podzieliło ujemnie na rozmiary obrotów. Wyplacalność odbiorców uległa poważniejszej poprawie. Warunki pokrycia doznały zaostrzenia, a transakcje uskuteczniano przezważnie za gotówkę, częściowo zaś za weksle, nieprzekraczające 3 miesięcy

ROLNICTWO

AKCJA ODDŁUŻENIOWA W POWSZECHNYM ZAKŁADZIE UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

Składka ubezpieczeniowa od ognia, mimo iż rolnik płaci ją w niewielkiej stosunkowo rocznej kwocie, w okresie depresji gospodarczej i związanego z nią powszechnego braku kapitału obrotowego u rolnika, zajęła stopniowo poważną — obok podatków — pozycję w budżecie gospodarstwa rolnego. Rezultatem był wzrost zaległości w składkach ubezpieczeniowych i niecdparta konieczność zastosowania pewnych ulg. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych stanął wobec zagadnienia poważnego obniżenia składek, zastosowania umorzeń w stosunku do zaległości i udzielonych pożyczek przewencyjnych — przy jednoczesnej konieczności utrzymania swego budżetu, zagrożonego zawsze możliwością wzmożenia palności. Taryfa składek ogólnych Powszechnego Zakładu, opracowana w 1921 r., była systematycznie obniżana, przyczem polityka Zakładu, ze względu na jego charakter instytucji użyteczności publicznej, powinna była iść po linii dostosowania wysokości składek do sytuacji gospodarczej ubezpieczonych, przy jednoczesnym zachowaniu tendencji do stopniowego zwiększania wysokości ubezpieczenia budowli, aż do pełnej ich wartości.

Istotnie, obniżka przeciętnej stopy taryfowej dla wszystkich działów budowli, ubezpieczanych w Zakładzie, następowała dość równomiernie w ubiegłych latach — tak, że stopa ta w 1934 r. obniżyła się o 42% w stosunku do 1924 r., w stosunku zaś do 1910 r. — o 48%, gdy palność w tymże okresie wykazuje stały wzrost, wynosząc w 1934 r. — 63,5%, gdy w 1924 r. — 27,3% (w latach 1929 ÷ 31 — w okresie wzmożonej palności — dochodzi do 75%).

W roku 1929 Zakład wprowadził pełnowartościowe ubezpieczenie od ognia i w konsekwencji zostały zwiększone sumy ubezpieczenia i składki. Toteż od roku 1931 — równoległe do spadku wartości budowli i materiałów budowlanych — musiała być przeprowadzana akcja odpowiedniego obniżania sumy ubezpieczenia poszczególnych budynków i proporcjonalnego zmniejszania rocznego przypisu składki — tak, że składka ta w dziale przymusowych ubezpieczeń z ogólnej sumy zł 75 060 tys. w 1929 r. spadła do zł 38 992 tys. w 1935 r. (o 48%), w obliczeniu zaś

na 1 nieruchomość spadła z zł 21-23 w 1929 r. do zł 9-60 w 1935 r. (o 55%).

W miarę pogarszania się konjunktury Zakład stosuje coraz to nowe ulgi. W 1932 r. termin płatności składki rocznej zostaje ustalony w 2 ratach — wiosennej i jesiennej (po zbiorach), co ma ułatwić regularne wpłaty drobnym rolnikom. Mimo to płatność składek pogarsza się stale i w miarę pogłębiania się depresji gospodarczej zaległości w składkach rosną, gdyż pogarsza się gwałtownie sytuacja materialna ubezpieczonych, będących w przeważającej większości drobnymi rolnikami. Powstała konieczność zastosowania bardziej radykalnych ulg. W wyniku pertraktacji, prowadzonych przez Powszechny Zakład z władzami nadzorcami — dekretem Prezydenta Rzplitej z dn. 10/XII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 90, poz. 576) przewidziano możliwość zastosowania ulg w obowiązującej taryfie składek za przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia, jednocześnie zaś Zakład otrzymał, poczynając od 1936 r., prawo redukcji, najwyżej o 25%, należnej sumy odszkodowania pogorzelcom, którzy zalegają (od 1936 r.) z opłatą conajmniej 2 rat składki. To ostatnie uprawnienie ma za zadanie podnieść regularność wpływów składek i zabezpieczyć budżet Zakładu w okresie przeprowadzania akcji umorzeniowej. Jednocześnie naskutek zalecenia Komitetu Ekonomicznego Ministrów Zakład zastosował bonifikację w opłacie składek w okresie 2 lat (1936 i 1937) w wysokości 20% dla województw wschodnich i 15% dla pozostałych województw. Do spłaty zaległości w składkach ubezpieczeniowych zastosowano specjalne ulgi okólnikiem z dn. 15/VII 1935 r. Ulgi te przyznano wszystkim ubezpieczonym, zalegającym z opłatą składek za przymusowe ubezpieczenie od ognia budowli i ruchomości rolnych za lata ubiegłe do 1933 r. włącznie. W stosunku do zaległości za rok 1934 zastosowano jedynie wstrzymanie egzekucji do dn. 1/XI 1935 r., licząc na to, że przy regularnej wpłacie bieżącej składki ubezpieczony, w wyniku stosowanych umorzeń, może wpłacić i tę zaległość, o ile nie zostanie mu ona umorzona naskutek zmiany w przepisie składki. Zaległości, podlegające ulgom, według stanu na dz. 1/VII 1935 r., zostają automatycznie stopniowo umarzane w ten sposób, że jeśli ubezpieczony dobrowolnie i w terminie, t. j. przed wycofaniem rejestru bieżących składek z gminy, wpłaci bieżącą składkę

za rok 1935, umarza mu się 20% zaległości, gdy wpłaci w terminie bieżącą składkę za rok 1936 — umorzono zostaje 25% i analogicznie — wpłata w 1937 r. umarza 25% zaległości. Przy terminowej wpłacie bieżącej składki w okresie powyższych 3 lat zostaje więc płatnikowi w ten sposób umorzono 70% zaległości, pozostałe zaś 30% odracza się do dn. 1/1 1938 r. Odszki od zaległości w składkach do 1935 r. włącznie umarza się za czas od powstania zaległości do dn. 1/VII 1935 r. Niezależnie od powyższych, niejako automatycznych, umorzeń — ubezpieczonym, którzy wpłacają pewną sumę na poczet zaległości poza bieżącą składką: wpłatę, dokonaną od dn. 1/VII 1935 r. do dn. 31/XII 1935 r., zarachowuje się na poczet zaległości w 2-krotnie wyższej sumie, wpłatę zaś, dokonaną w ciągu roku 1936, zalicza się na zaległości w 1½-krotnie wyższej sumie. Naturalnie, powyższe ulgi zostały uzależnione od regularnej wpłaty bieżącej składki, i niezapłacenie, przed wycofaniem rejestru składki, choćby jednej raty składki bieżącej w latach 1935, 1936 lub 1937 pociąga za sobą utratę ulg, doliczenie odsetek zwłoki od dn. 1/VII 1935 r. oraz oddanie do egzekucji pozostałej nieumorzonej jeszcze zaległości oraz niezapłaconej części składki.

Specjalne ulgi zostały zastosowane dla tych ubezpieczonych, których budynki lub ruchomości rolne, dotąd przymusowo ubezpieczone, obecnie już przymusowi ubezpieczenia nie podlegają. Tym płatnikom zaległości w składce do 1935 r. włącznie zostają w 50% umorzono od razu, pozostałe zaś 50% rozkłada się bez oprocentowania na raty półroczne, płatne w ciągu 5 lat (1935 ÷ 1940).

Oddzielną kategorię wierzytelności Powszechnego Zakładu stanowią zaległości w t. zw. pożyczkach prewencyjnych. Pożyczki te stanowią jedną z form przeciwdziałania przez Zakład zwiększeniu się palności, powodującej szkole nieuchronnie zwykłe wypłacanych odszkodowań ponad przeciętną normę. Pożyczki te udzielane są ubezpieczonym przez Powszechny Zakład zazwyczaj (również obecnie) przeważnie w formie kredytu na ogniotrawe pokrycie dachu w sumie równej wartości pokrycia dachu, a jeśli sam budynek jest ogniotrawy — nawet do sumy 2-krotnie wyższej. Są to pożyczki niskoprocentowane (3% rocznie) i średnioterminowe (do 15 lat), płatne w ratach półrocznych. Do zaległości w tych pożyczkach zastosowano obecnie przepisy rozpo-

ządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Do niespłaconej reszty długu, obliczonej na dz. 1/XI 1934 r. wraz z odsetkami, kosztami i innymi należnościami ubocznymi, zastosowano 3-letnią karencję. Dłużnik do dn. 1/X 1938 r. będzie więc tylko opłacał procenty w terminach spłat półrocznych. Natomiast spłata kapitału długu, obliczonego w wyżej podany sposób na dz. 1/XI 1934 r., zostaje rozłożona na 28 rat półrocznych, z których I rata płatna jest dn. 1/X 1938 r. Wszelka wpłata, dokonana przez dłużnika w okresie karencji — z zastrzeżeniem, że nie może być niższa od ustalonej półrocznej raty wraz z bieżącymi odsetkami — umarza 150% wpłaconej sumy, a ponadto powoduje umorzenie bieżących półrocznych odsetek. Ulgi powyższe są również uwarunkowane punktualnym wpłacaniem odsetek w okresie karencji i terminową wpłatą rat kapitałowych po okresie karencji. Ponadto warunkiem korzystania z ulg jest nie pogarszanie stanu zabezpieczenia pożyczki. Już po okresie karencji, a więc po dn. 1/X 1938 r., ci pożyczkobiorcy, którzy regularnie wpłacali najpierw odsetki, a następnie raty kapitałowe, mogą otrzymać ulgę dodatkową w formie obniżki płatności odsetek, o ile przed upływem 14 lat spłacą przedterminowo całość pożyczki.

Wyżej podane ulgi i umorzenia składają się na całość akcji oddłużeniowej, przeprowadzonej dotychczas przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych. Akcja ta przeprowadzona została kosztem znacznych ofiar ze strony Zakładu, gdyż wystarczy wymienić, że umorzenie 70% zaległych składek zmniejsza zadłużenie ubezpieczonych o sumę około zł 32 miljn. Mimo dobrej płynności funduszy Zakładu — dla utrzymania regularności wypłaty odszkodowań, po tak poważnym obciążeniu budżetu Zakładu, konieczna jest obecnie wyjęta akcja w kierunku obniżenia wydatków, zwiększenia i zabezpieczenia wpływów oraz rozszerzenie akcji prewencyjnej przeciw zwiększeniu się palności.

H. Olsienkiewicz

PREMJOWANY WYWÓZ PRODUKTÓW ROŚLINNYCH W OKRESIE 3 KWARTAŁÓW ROKU GOSP. 1935/36 — p. niżej.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

PREMJOWANY WYWÓZ PRODUKTÓW ROŚLINNYCH W OKRESIE 3 KWARTAŁÓW ROKU GOSP. 1935/36

W poprzednim sprawozdaniu¹⁾ omówiona została sytuacja eksportu zbóż i produktów przemiału, siodu, strączkowych oraz nasion oliwistych w I kwartale okresu gospodarczego 1935/1936 (sierpień ÷ październik). Obecnie omówimy sytuację eksportową za okres 2 następnych kwartałów, to zn. od listopada 1935 r. do kwietnia 1936 r. włącznie, z podaniem danych wywozu za pełne 3 kwartały.

Sytuacja na rynku wewnętrznym przedstawiała się nacgół dość korzystnie. Niewielka podaż zbóż w przeciagu całego omawianego okresu umożliwiła usuwanie drogą eksportu wszystkich nadwyżek, co wpływało dodatnio na kształtowanie się cen, które przeciętnie były wyższe — mimo zaniechania interwencji — od cen zeszlorocznych. Nie powtórzyła się więc, na skutek znanych posunięć Rządu w dziedzinie kredytowej, niebywale duża podaż zbóż w miesiącach jesiennych, jak miało to miejsce w 1934 r.

Przeciętne notowania miesięczne głównych zbóż w/g giełdy poznańskiej przedstawiają się następująco (w zł za 100 kg):

	Pszennica	Żyto	Jęczmień	Owies
Listopad 1935	17 62	12 38	15 75	15 80
Grudzień „	17 39	12 12	14 83	14 29
Styczeń 1936	17 76	12 32	17 75	14 —
Luty „	18 65	12 37	14 68	13 88
Marzec „	19 55	13 11	15 38	14 52
Kwiecień „	20 77	14 78	15 50	14 63

W maju ceny żyta i pszenicy poszły jeszcze w górę, osiągając przejściowo zł 16 i zł 23.

Struktura rynków odbiorczych pozostawała bez zmian, a więc nadal wywóz odbywał się przeważnie na zasadzie kontyngentów i kompensat.

Wywóz żyta był w roku bieżącym znacznie mniejszy niż innych lat. Mimo tego Polska pozostała nadal największym eksporterem żyta na świecie. Na zmniejszenie się wywozu żyta, oprócz wysokich cen wewnętrznych, złożył się cały szereg czynników, jak utrata rynków Sta-

nów Zjedn. Am. i Niemiec, które to rynki były zresztą rynkami czysto konjunkturnymi; jak nieurodzaj ziemniaków w Wielkopolsce, który przyczynił się do zużycia pewnych ilości żyta do produkcji spirytusu; jak zwiększone zapotrzebowanie na paszę treściwą na rynku wewnętrznym ze względu na t. zw. „kurs hodowlany”, jak wreszcie zdjęcie znacznej ilości ziarna z rynku i użycie ich na eksport w postaci mąki i śrutu, o czym będzie mowa w dalszej części sprawozdania.

Postępy w produkcji żyta w krajach bałkańskich zagrażają naszemu eksportowi, ponieważ sprzedaż na eksport jest tam niezorganizowana i przeprowadzana bez rzetelnej kalkulacji kupieckiej (żyto pochodzi przeważnie z rezerw państwowych), wskutek czego eksport ten wpływa destrukcyjnie na kształtowanie się cen na rynkach odbiorczych. Mimo tych trudności polskie żyto sprzedawane było przeważnie po cenie nieco wyższej od ceny żyta bałtyckiego.

Wywóz żyta w omawianym 9-miesięcznym okresie wyniósł 1 729 645 q (w 1934/35 r. 4 236 842 q) i był kierowany przede wszystkim do następujących krajów:

	Kwintale	%
Anglja	182 859	10 5
Austrja	140 960	8 2
Belgja	732 966	42 4
Danja	380 808	22 0

Mniejsze ilości poszły do Holandji, Norwegji i Palestyny.

Ceny, uzyskiwane przez eksporterów polskich na rynkach odbiorczych (bez zwrotu cła), wynosiły zł 9 40 ÷ 11 70 (sh 70 ÷ 88) cif porty Antwerpja lub Aarhus, a więc uwzględnia trzeba tu jeszcze koszty transportu do Gdańska, a następnie do portu odbiorczego.

Wywóz pszenicy z Polski nie był nigdy duży, a to ze względu na zbyt wysokie — w stosunku do zagranicy — ceny krajowe. Sytuacja statystyczna na światowym rynku pszenicznym, oddziaływującym decydująco na ogólną sytuację zbożową, jest raczej obecnie pomyślna. Stoki pszenicy w bież. roku są znacznie mniejsze niż lat ubiegłych, a to spowodowało gorszego urodzaju pszenicy na półkuli południowej i wyzbycia się zapasów przez niektóre kraje europejskie, jak np. Francję. Jednak przewidywania, że mniejsza podaż ze strony Argentyny wpłynie dodatnio na kształtowanie się cen — zawiodły, gdyż udaremniła to w dużej mierze polityka zbożowa Kanady, dążącej do wyzbycia się jak najszybciej posiadanych zapasów.

Wywóz pszenicy osiągnął w bież. roku w okresie sprawozdawczym (listopad ÷ kwiecień) 410 974 q wobec tylko 56 248 q w 1934/35 r. Pszenica była wywożona głównie do następujących krajów:

¹⁾ P. tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 50/1935, str. 1602.

	Kwintale	%
Anglja	315 161	77.2
Danja	23 714	5.8
Finlandja	11 472	2.8

Pozatem mniejsze ilości były eksportowane do Czechosłowacji i innych krajów.

Ceny, uzyskiwane za pszenicę polską, wynosiły zł 15.60 ÷ 17.80 (Hfl. 3.95 ÷ 4.50).

Okres sprawozdawczy nie był korzystny dla wywozu polskiego jęczmienia browarnego, bowiem handlowano przeważnie jęczmieniem pastewnym. Jednak konkurencja jęczmienia rosyjskiego i perskiego wpływała hamująco i na obroty polskim jęczmieniem pastewnym. Najkorzystniejszymi miesiącami dla wywozu jęczmienia były luty ÷ marzec, ze względu na wycofanie się Z. S. R. z rynków światowych i wzrost ceny konkurującej z jęczmieniem kukurydzy. Pod koniec okresu, spowodu oderwania się cen jęczmienia polskiego od cen światowych, obroty jęczmieniem polskim znacznie zmalały.

Wywóz jęczmienia w okresie 3 kwartałów 1935/36 r. wyniósł 2 979 468 q wobec 2 971 012 q w 1934/35 r. Jęczmień był wywożony do następujących krajów:

	Kwintale	%
Anglja	345 836	14.9
Belgja	2 128 517	71.4
Holandja	282 238	9.5
Włochy	29 000	0.9

Ceny, uzyskiwane za jęczmień polski pastewny, wynosiły zł 10 ÷ 13.

Niezła w bież. roku była na rynkach europejskich konjunktura dla o w s a, a to spowodu wojny włosko-abisyńskiej. Włochy z konieczności musiały przemienić się w importera tego zboża. W późniejszych miesiącach wzrost cen owsa na rynkach europejskich wywołał niebezpieczeństwo importu owsa z Kanady.

Wywóz owsa w okresie 3 kwartałów 1935/36 r. osiągnął wysokość 932 071 q wobec 348 151 q w 1934/35 r., przyczem głównymi jego odbiorcami były następujące kraje:

	Kwintale	%
Belgja	451 570	
Finlandja	61 180	
Hiszpanja	63 650	
Włochy	188 840	

Ceny, uzyskiwane za jęczmień polski, wahały się w granicach zł 10.60 ÷ 13.30 (sh 80 ÷ 100).

Specjalne miejsce należy w tem sprawozdaniu poświęcić eksportowi mąki, który w omawianym okresie 3 kwartałów 1935/36 r. osiągnął rekordowy poziom 2 045 361 q wobec 599 015 q w tymże okresie 1934/35 r. Niewątpliwie, rok bieżący ze względu na sytuację polityczną był szczególnie korzystny, lecz stwierdzić trzeba, że rozwój eksportu mąki ma wogóle — biorąc pod uwagę możliwości importowe Norwegji, Finlandji i Anglji — wszelkie cechy stałości.

Wywożoną mąkę można podzielić na żytnią i pszenną lub też przyjąć podział, ustalony przy stosowaniu zwrotu cła, na: mąkę I — pełną o zawartości popiołu po spaleniu do 0.8%, mąkę II — śrutową i poślednią o zawartości popiołu po spaleniu ponad 0.8% do 2.5%, wreszcie mąkę III — śrutową i poślednią o zawartości popiołu po spaleniu ponad 2.5% do 3.6%. Mąka pszenna stanowi mniej więcej 40% ogólnej ilości wywożonej mąki, resztę stanowi mąka żytnia. Z ogólnej ilości wyeksportowanej mąki załedwie 13 ÷ 15% stanowi mąka t. zw. pełna, reszta — to mąki poślednie i śruty. Wywóz mąki z Polski odbywał się do następujących krajów:

Kwota eksportu	Rodzaj mąki
Anglja	782 394 I i II — przeważnie żytnia
Austrja	93 297 II — pszenna
Finlandja	356 579 III — żytnia i pszenna
Norwegja	606 767 II — żytnia i pszenna
Stany Zjedn.	43 555 II — pszenna

Pozatem mniejsze ilości wywożono do: Belgji, Danji, Holandji, Irlandji i Palestyny.

Dużą przyszłość może mieć wywóz mąki pszennej i jęczmiennej do Austrji.

Jeżeli przyjmujemy, że przeciętnie ze 100 kg ziarna otrzymujemy ok. 80 kg mąki — to wywóz żyta i pszenicy w postaci mąki osiągnie kwotę 2 ½ miljn. q.

Słodu wywieziono w omawianym okresie 3 kwartałów 121 302 q, z czego 115 710 q do Stanów Zjedn., resztę zaś do Brazylii i Kolumbji; w 1934/35 r. wywieziono 113 006 q.

Wywóz strączkowych, nasion oleistych, wyki, gryki i peluszeki dzięki rozciągnięciu na te artykuły zwrotu cła był znacznie większy niż lat ubiegłych i wynosił:

	Kwota wywozu q	Importer
Wyka i peluszka	167 830	Belgja, Francja, Czechosłowacja, Szwecja
Gryka	166 898	Belgja, Holandja
Groch	157 333	Angja, Belgja, Czechosłowacja, Holandja, Norwegja, Szwecja i Szwajcaria
Fasola	220 052	Angja, Austrja, Belgja, Francja, Hiszpanja i Włochy
Bobik	62 971	Angja, Belgja, Czechosłowacja i Hiszpanja
Rzepak i rzepak	8 484	Belgja, Holandja, Stany Zjedn.
Mak	31 317	Austrja, Czechosłowacja, Holandja
Gorczyca	10 685	Francja, Kanada
Siemię lniane	17 641	Angja, Francja, Holandja
Siemię konopne	4 155	Francja i Holandja

Pozatem wywożono bardzo nieznaczne ilości kaszy jęczmiennej i gryczanej oraz kaszy i platków owsianych.

Cytowanymi wyżej danymi, dotyczącymi wywozu zbóż i innych artykułów roślinnych, nie został objęty wywóz do Niemiec, dokonany do dn. 20/XI 1935 r. w ramach umowy gospodarczej polsko-niemieckiej, gdyż wywóz ten korzysta ze zwrotu cła.

Suma zwrotu cła za objęte niniejszem omówieniem artykuły wynosi około zł 52 miljn., a więc jest niemal identyczna jak w tym samym okresie ub. roku (zł 51 miljn.).

Wł. Łochocki

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 15 ÷ 27/VI 1936 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	15 ÷ 20/VI	22 ÷ 27/VI	Spadek
Pszennica			
Warszawa	23'75	23'08	2'9
Poznań	22'13	21'13	4'6
Lwów	21'55	21'50	0'3
Średnia	22'48	21'90	2'6
Ż y t o			
Warszawa	15'13	15'13	—
Poznań	14'63	14'05	4'0
Lwów	13'65	13'50	1'1
Średnia	14'47	14'23	1'7
O w i e s			
Warszawa	15'75	15'50	1'6
Poznań	15'38	15'38	—
Lwów	13'81	13'81	—
Średnia	14'98	14'90	0'6
Jęczmień browarowy			
Warszawa	15'88	15'88	—
Poznań	—	—	—
Lwów	—	—	—
Średnia	15'88	15'88	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa	15'38	15'38	—
Poznań	15'88	15'88	—
Lwów	—	—	—
Średnia	15'63	15'63	—

— Okres sprawozdawczy (od 22 do 27 czerwca) charakteryzuje nadal trwająca niskowa tendencja dla większości zbóż i przetworów. Na giełdzie warszawskiej zniżkowały (zniżka — w zł): pszenica jednolita 753 grl i zbierana 742 grl 0.75, owies I standart 497 grl i 546 grl oraz II standart 460 grl 0.50 i otręby żytnie z przemiału standartowego 0.25; zwyżkowały natomiast wszystkie rodzaje i gatunki mąki żytniej 0.50; na giełdzie poznańskiej spadek notowań (w zł) wykazały: pszenica 0.75, żyto 0.50, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej 1.00, wszystkie rodzaje i gatunki mąki żytniej 0.25, otręby pszenne (średnie i grube) 0.75, otręby żytnie 0.75 oraz otręby jęczmienne 0.75.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 6 556 t, w tem 1 818 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 7 543 i 2 802).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 753 grl 22.75 ÷ 23.25 (23.50 ÷ 24.00), — zbierana 742 grl 22.25 ÷ 22.75 (23.00 ÷ 23.50), żyto I standart 700 grl 15.00 ÷ 15.25, — I standart 730 grl bez obrotów, — II standart 687 grl 14.75 ÷ 15.00, jęczmień browarny 689 grl 15.75 ÷ 16.00, — o wadze 678/673 grl 15.50 ÷ 15.75, — o wadze 649 grl 15.25 ÷ 15.50, — o wadze 620.5 grl 15.00 ÷ 15.25, owies I standart 497 grl 15.50 ÷ 16.00 (16.00 ÷ 16.50), — I standart 546 grl 16.00 ÷ 16.25 (16.50 ÷ 16.75), — II standart 460 grl 15.00 ÷ 15.50 (15.50 ÷ 16.00), mąka pszenna I gat. A 0 ÷ 20% 36.00 ÷ 38.00, — I gat. 0 ÷ 45% 34.00 ÷ 36.00, — I gat. B 0 ÷ 55% 33.00 ÷ 34.00, — I gat. C 0 ÷ 60% 32.00 ÷ 33.00, — I gat. D 0 ÷ 65% 31.00 ÷ 32.00, — II gat. A 20 ÷ 55% 30.00 ÷ 31.00, — II gat. B 20 ÷ 65% 28.00 ÷ 30.00, — II gat. D 45 ÷ 65% 25.00 ÷ 26.00, — II gat. F 55 ÷ 65% 24.00 ÷ 25.00, — II gat. G 60 ÷ 65% 23.00 ÷ 24.00, — III gat. A 65 ÷ 70% bez obrotów, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 23.50 ÷ 24.50 (23.00 ÷ 24.00), — I gat. 0 ÷ 50% 23.50 ÷ 24.50 (23.00 ÷ 24.00), — I gat. 0 ÷ 65% 22.50 ÷ 23.50 (22.00 ÷ 23.00), — II gat. 50 ÷ 65% 19.00 ÷ 19.50 (18.50 ÷ 19.00), — razowa 0 ÷ 95% 19.00 ÷ 19.50 (18.50 ÷ 19.00), — poślednia ponad 65% 14.50 ÷ 15.00, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 11.50 ÷ 12.00, — średnie z przemiału standartowego 10.50 ÷ 11.00, — mialkie z przemiału standartowego 10.50 ÷ 11.00, otręby żytnie z przemiału standartowego 9.50 ÷ 10.00 (9.75 ÷ 10.25).

Poznań. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowanie w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 20.75 ÷ 21.00 (21.50 ÷ 21.75), żyto 13.75 ÷ 14.00 (14.25 ÷ 14.50), jęczmień 710/725 grl 16.00 ÷ 16.25, — 670/680 grl 15.75 ÷ 16.00, — browarny bez notowań, owies 450/470 grl 15.75 ÷ 16.00, — standartowy 15.25 ÷ 15.50, mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 0 ÷ 20% 34.00 ÷ 35.75 (35.00 ÷ 36.75), — I gat. A 0 ÷ 45% 33.25 ÷ 33.75 (34.25 ÷ 34.75), — I gat. B 0 ÷ 55% 32.25 ÷ 32.75 (33.25 ÷ 33.75), — I gat. C 0 ÷ 60% 31.75 ÷ 32.25 (32.75 ÷ 33.25), — I gat. D 0 ÷ 65% 30.75 ÷ 31.25 (31.75 ÷ 32.25), — II gat. A 20 ÷ 55% 30.00 ÷ 30.50 (31.00 ÷ 31.50), — II gat. B 20 ÷ 65% 29.50 ÷ 30.00 (30.50 ÷ 31.00), — II gat. D 45 ÷ 65% 27.00 ÷ 27.50 (28.00 ÷ 28.50), — II gat. E 55 ÷ 65% 22.75 ÷ 23.25 (23.75 ÷ 24.25), — II gat. G 60 ÷ 65% 21.25 ÷ 21.75 (22.25 ÷ 22.75), — III gat. A 65 ÷ 70% 19.25 ÷ 19.75 (20.25 ÷ 20.75), — III gat. B 70 ÷ 75% 17.25 ÷ 17.75 (18.25 ÷ 18.75), mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 21.25 ÷ 21.50 (21.50 ÷ 21.75), — I gat. 0 ÷ 50% 20.75 ÷ 21.00 (21.00 ÷ 21.25), — I gat. 0 ÷ 65% 19.75 ÷ 20.25 (20.00 ÷ 20.50), — II gat. 50 ÷ 65% 14.50 ÷ 15.50 (14.75 ÷ 15.75), — poślednia ponad 65% 13.00 ÷ 14.00 (13.25 ÷ 14.25), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 8.50 ÷ 9.25 (9.25 ÷ 10.00), — grube z przemiału standartowego 9.50 ÷ 10.00 (10.25 ÷ 10.75), otręby żytnie z przemiału standartowego 9.25 ÷ 9.75 (10.00 ÷ 10.50), otręby jęczmienne 10.25 ÷ 11.50 (11.00 ÷ 12.25).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 22 do 27 czerwca 1936 r.

— Lekkie wzmocnienie tendencji, jakie w okresie sprawozdawczym wystąpiło na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej, objęło zaledwie akcje 2 przedsiębiorstw, a dla pozostałych objawiło się w zahamowaniu tempa spadku notowań. Wyjątek stanowią tylko akcje Banku Polskiego, które silnie — gdyż o zł 4.00 — zniżkowały; poza nimi zniżkowały jeszcze akcje (strata — w zł): Warsz. Tow. Fabryk Cukru 3.00, Ostrowca 1.00 oraz Haberbuscha i Schielego; natomiast zwyżkę kursów odnotowały akcje Lilpopa o zł 1.00 i Norblina o zł 2.50.

Na giełdzie poznańskiej obracano akcjami Banku Polskiego po obniżonym przeciętnie o zł 3.00 kursie, a na giełdzie krakowskiej drobne tranzakcje zawierano akcjami: Huta „Ludwików” i Zieleniewski — po kursach utrzymanych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
		w zł za akcję		
Bank Polski	zł 100	104.00	99.00	100.00 -99.00
Bank Handlowy w Warszawie	zł 100	40.00	40.00	40.00
Fabr. Cukru „Chocień”	zł 400	150.00	148.00	150.00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	28.50	27.50	27.50
Lilpop	zł 25	13.50	12.75	13.00 -12.75
Norblin	zł 100			51.50
Ostrowiec	zł 50	30.50	29.00	29.00
Starachowice	zł 100	34.00	33.50	34.00 -33.75
Haberbusch	zł 100	44.50	43.00	43.00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł (w nawiasach notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Huta „Ludwików” 5.05 (5.00), Zieleniewski 14.00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 100.00 (103.00 ÷ 102.75).

CŁO ORAZ REGULAMENTACJA

ZMIANA STANU TOWARU
W POSTĘPOWANIU CELNEM

Przy odprawie celnej przywozowej towarów zagranicznych jedną z najważniejszych czynności urzędu celnego jest ustalenie taryfowej jakości towaru, to znaczy określenie, do jakiej pozycji taryfy celnej przywozowej dany towar należy. Wskazuje to jednocześnie, jakiemu cłu ten towar podlega, z tem jednak zastrzeżeniem, że w wielu przypadkach dla określenia wysokości cła należy brać pod uwagę postanowienia konwencji lub rozporządzeń o zniżkach celnych, wydawanych na podstawie art. 23 ust. 1 lit. a prawa celnego.

Tę współzależność pomiędzy jakością przywożonego towaru a wysokością cła podkreśliło (niezależnie od postanowień taryfy celnej przywozowej) prawo celne, stanowiąc, że towary podlegają wymiarowi cła według stanu, w jakim przekraczają granicę (art. 46 ust. 2 prawa celn.). Ponieważ pomiędzy momentem przekroczenia granicy celnej a momentem wymiaru cła na podstawie przeprowadzonej rewizji celnej, t. j. po ustaleniu taryfowej jakości towaru, niejednokrotnie upływa dłuższy przeciąg czasu, w którym towar mógłby być poddany różnym zmianom, postanowienie przytoczone ma jeszcze inny sens, a mianowicie ten, że przed odprawą celną towar nie może być poddany przeróbce. W przeciwnym bowiem razie zrealizowanie sformułowanej wyżej zasady byłoby niemożliwe.

Ustawodawca liczył się jednak z tem, że w praktyce mogą zajść zmiany w stanie towarów zupełnie od woli strony niezależne, może okazać się koniecznym dopuszczenie pewnych zmian ze względu na utrzymanie towarów w dobrym stanie, albo też dopuszczenie zmiany stanu towarów uzasadniać będą przesłanki natury gospodarczej — i przewidział w systemie przepisów celnych szereg wyjątków od zasady art. 46 ust. 2 prawa celnego.

Mówiąc o zmianach w stanie towarów, przywożonych z zagranicy, poza wyżej podanym zastrzeżeniem, że chodzi tu o zmiany przed dokonaniem odprawy celnej ostatecznej, należy rozróżnić zmiany (wynikające z czynności, mających na celu utrzymanie towarów w dobrym stanie), które nie wpływają na zmianę substancji towaru, oraz zmiany, że tak je nazwiemy, rzeczywiste, polegające na zmianie substancji towaru. Należy nadmienić, że o ile w pierwszym przypadku zmiany są zawsze wynikiem świadomego działania strony, o tyle w przypadku drugim zmiany (w substancji) mogą być również wynikiem pewnych przyczyn od strony niezależnych.

Zanim przejdziemy do kolejnego omówienia zmian w stanie towarów: 1) z przyczyn od strony niezależnych i 2) stanowiących wynik świadomego działania strony — poruszymy kwestję zmian stanu towarów w wolnych obszarach celnych.

Towary, przywożone do wolnych obszarów celnych, można podzie-

lic na 2 grupy. Jedną stanowią towary takie, które nie są przeznaczone do przywozu do polskiego obszaru celnego (towary, złożone w składach tranzytowych — art. 62 ust. 2 prawa celnego), drugą zaś — towary takie, które są przeznaczone do przywozu do polskiego obszaru celnego.

Towary pierwszej grupy mogą być w wolnych obszarach przepakowywane, czyszczone, mieszane, rozdzielane, poddawane obróbce lub przeróbce bez dozoru celnego (§ 119 ust. 1 i 2 przep. wyk. oraz § 1 ust. 5 rozp. poz. 889/34). Jeżeli mogą tutaj zajść jakieś ograniczenia, to tylko ze względu na obronę kraju, na monopole państwowe, na publiczne zdrowie, dobro i bezpieczeństwo, na ochronę zwierząt i roślin oraz ze względu na zobowiązania międzynarodowe (§ 1 ust. 4 rozp. poz. 889/34). Wynika stąd, że możliwe tu ograniczenia wypływają z innych — nie celnych motywów.

Inne towary (grupa druga), znajdujące się w wolnym obszarze celnym, mogą być dzielone i przepakowywane tylko za zezwoleniem urzędu celnego, o ile dzielenie i przepakowywanie ma wpłynąć na zmniejszenie należności celnych. Oczywiście, że tu również mają zastosowanie ograniczenia, wypływające z motywów nie celnych. A zatem różnica pomiędzy zmianą stanu towarów pierwszej i drugiej grupy polega na tem, że przepakowywanie i dzielenie towarów, przeznaczonych do przywozu do polskiego obszaru celnego, w pewnych przypadkach uzależnione jest od pozwolenia urzędu celnego.

Dla dokładnego zrozumienia zakresu możliwości zmian w stanie towarów, znajdujących się w wolnych obszarach celnych, należy pamiętać o tem, że towary zagraniczne, przeznaczone do spożycia w wolnym obszarze celnym, podlegają odprawie celnej i ograniczeniom przywozowym na ogólnych zasadach, stosowanych przy przywozie towarów z zagranicy (art. 3 ust. 4 prawa celn.).

Przechodząc do szczegółowego omówienia zmian w stanie towarów przed ostateczną odprawą celną, zgodnie z wyżej nakreślonym już planem, zajmiemy się temi przypadkami, w których zmiana nastąpiła niezależnie od woli stron. Punkt wyjścia i wyjątek od zasady, sformułowanej w art. 46 ust. 2 prawa celnego, stanowi tu przepis tego prawa, że towary, które, pozostając pod kontrolą celną, uległy w czasie przewozu lub przechowywania w magazynie lub składzie celnym zniszczeniu, są wolne od należności celnych (art. 46 ust. 4 prawa celn.). Analogicznie też towary, które, pozostając pod kontrolą celną, zmieniły w czasie przewozu lub w czasie przechowywania w magazynie lub składzie celnym swą jakość lub ilość, z przyczyn od strony niezależnych, podlegają wymiarowi cła według stanu, w jakim znajdują się w chwili rewizji celnej, przeprowadzonej celem ostatecznej odprawy (art. 46 ust. 3 prawa celn.).

Powyższe dotyczy zarówno tych towarów, które uległy zmianom lub zniszczeniu w wagonach, w magazynach celnych, jak również i tych, które pozostawały w składach celnych publicznych (art. 69 ust. 5 pr. celn.) i prywatnych (art. 71 ust. 7 pr. celn.).

Rozwinięcie postanowień ust. 4 art. 46 prawa celnego znajdujemy w przepisach wykonawczych do tego prawa. W myśl tych przepisów towary, które uległy w czasie przewozu lub przechowywania w magazynie lub składzie celnym zepsuciu i nie nadają się do użytku, a wskutek tego są wolne od cła (art. 46 ust. 4 pr. celn.), powinny być zniszczone pod kontrolą osobnej komisji przy udziale, w miarę możliwości, osoby, rozporządzającej towarem (§ 46 ust. 1 i § 117 ust. 3 przep. wyk.). Chodzi tu o towary, które stały się niezdadnymi do użytku z przyczyn naturalnych. Takie zaś towary, które spowodowały nieprzewidzianego wypadku potłukły się czy też wyciekły, albo uległy zniszczeniu do tego stopnia, że nie nadają się do użytku, mogą być zwolnione od cła przez urząd celny na podstawie protokołu o zniszczeniu (§ 117 ust. 4 przep. wyk.).

Jakkolwiek odnośnie towarów, złożonych w prywatnych składach celnych, brak analogicznych do ostatnio przytoczonych przepisów, to jednak należy przyjąć, że stosują się one do tych towarów przez analogję, gdyż są tylko rozwinięciem ogólnej zasady, sformułowanej w art. 46 ust. 4 prawa celnego.

W powyższy też sposób postępują urzędy celne w przypadkach, kiedy fakt zepsucia towarów zostanie skonstatowany przy rewizji celnej, związanej z ostateczną odprawą celną (§ 27 instr. manip.).

Jeżeli chodzi o części nieczynne lub zepsute, wydzielone z oczyszczonego lub przebieieranego towaru, to w zasadzie podlegają one cłu. Mogą być jednak na wniosek strony, złożony urzędowi celnemu na piśmie, wywiezione zagranicę lub zniszczone i wówczas są wolne od cła (§ 118 ust. 4 przep. wyk.).

Co się tyczy ubytku towarów, złożonych w składzie celnym — zarówno publicznym, jak i prywatnym — spowodowanego wpływami atmosferycznymi: jak zeschnięcie, wyparowanie i t. p., podlega on zwolnieniu od cła przez urzędy celne po dokonaniu odpowiednich adnotacji w księdze składowej i dokumentach zgłoszenia (§ 117 ust. 2 przep. wyk.). Jednak nie może być zwolniony od cła ubytek, spowodowany kradzieżą lub niedbalstwem (§ 117 ust. 5 przep. wyk.).

W przepisach celnych, dotyczących zmian stanu towarów z przyczyn od strony niezależnych, należy podnieść, że zwolnienie od cła uzależnione jest od zniszczenia towaru pod kontrolą celną, a w pewnych przypadkach od powrotnego wywozu zagranicę. Wydawać by się mogło, że skoro towar jest zepsuty, to zbędne są czynności, związane ze zniszczeniem towaru. W praktyce jednak przy odmiennym ujęciu nasuwałyby się wątpliwości, bowiem niejednokrotnie trudno byłoby obiektywnie ustalić, w jakich przypadkach należy uznać towar za zepsuty całkowicie. Ustawodawca też w tej sprawie przesunął decyzję na osobę, rozporządzającą towarem, rozumiejąc, że strona postawi wniosek o zniszczenie towaru, za zwolnieniem od cła, jeżeli rzeczywiście dla niej towar nie będzie przedstawiał żadnej wartości lub wartość minimalną. W przeciwnym razie strona niewątpliwie podejmie towar do wolnego obrotu za opłatą cła, odpowiedniego do stanu towaru w chwili odprawy celnej ostatecznej (art. 46 ust. 3 pr. celn.).

Nadmienić należy, że w powyższych przypadkach zmiany w stanie towarów odbywają się bez dozoru celnego (towar zaś pozostaje pod dozorem celnym). Jakkolwiek jest to samo przez się zrozumiałe ze względu na przyczyny tych zmian, to jednak zwracamy na to uwagę dla przeciwstawienia i uwypuklenia, że we wszystkich innych przypadkach (poza tem, co wyżej powiedziano o zmianach stanu towarów w wolnych obszarach celnych) proces tych zmian odbywać się może pod kontrolą celną.

W zakresie zmian stanu towarów, będących wynikiem świadomego działania, odróżniamy zmiany, wynikające z zabiegów strony do utrzymania towaru w dobrym stanie (bez zmiany substancji), oraz zmiany substancji towaru.

W myśl postanowień § 118 ust. 3 przepisów wykonawczych, powtarzających postanowienia art. 66 ust. 2 p. p. a i b, oraz w myśl art. 71 ust. 9 prawa celnego strona może przedsięwziąć zabiegi w stosunku do złożonych na składzie towarów jedynie takie, które mają na celu utrzymanie towaru w dobrym stanie. Chodzi tu o takie czynności, jak przepakowywanie, sortowanie, dzielenie, uzupełnianie lub dopełnianie towarów, złożonych w składzie, towarami, pochodzącymi z wolnego obrotu. Nie są to więc zmiany stanu towarów w ścisłym tego słowa znaczeniu. Nie są to zmiany substancji towaru.

Wyliczone wyżej zabiegi mogą być dokonywane po otrzymaniu na to zezwolenia urzędu celnego i po ustanowieniu nad temi czynnościami dozoru celnego. Regulują to odnośnie towarów, złożonych w publicznych i prywatnych składach celnych, postanowienia art. 66 ust. 2 i art. 71 ust. 9 prawa celnego oraz postanowienia § 118 ust. 3 i § 119 przepisów wykonawczych do tego prawa.

Ażeby wspomniane pozwolenie strona mogła otrzymać, powinna zgłosić urzędowi celnemu zamiar przepakowania, dzielenia, sortowania towarów lub przeprowadzenia innych czynności na formularzu wzoru Nr. 15, stanowiącym załącznik do § 66 instrukcji manipulacyjnej. Przed podjęciem tych czynności towary muszą być zrewidowane, przyczem stan, ustalony przy rewizji, urząd celny notuje na piśmie wniosku strony (§ 118 ust. 6 przep. wyk. i § 66 p. 2 instr. manip.).

Należności celne i inne od towarów, poddanych wyżej określonym czynnościom, urząd celny wymierza i pobiera według stanu towarów przed podjęciem tych czynności (§ 118 ust. 5 przep. wyk.); może być jednak dozwolone wymierzenie cła według stanu, w jakim towary znajdują się w czasie rewizji, przeprowadzonej celem dokonania odprawy.

Na tem miejscu musimy wyjaśnić, że wyżej przytoczone postanowienia przepisów wykonawczych, regulujące postępowanie przy czynnościach, mających na celu utrzymanie towarów, złożonych w składach celnych publicznych, w dobrym stanie, odnoszą się również do towarów, złożonych w prywatnych składach celnych. Są one bowiem rozwinięciem postanowień art. 66 prawa celnego, który z mocy postanowień art. 71 ust. 9 ma zastosowanie również do towarów, złożonych w składach celnych prywatnych.

Przechodzimy do omówienia ostatniej części interesującego nas zagadnienia, to jest do omówienia zmian, polegających na zmianie substancji towaru, przez co rozumiemy takie zmiany, które zostały wywołane obróbką, przeróbką, skażeniem, poszarpaniem i t. p. czynnościami. Tego rodzaju zmiany przewiduje prawo celne. Ma ono na uwadze towary, złożone w publicznych i prywatnych składach celnych, jednak przeprowadzenie ich uzależnia od pozwolenia Ministra Skarbu (art. 66 ust. 2 p. d pr. celn.).

Na podstawie wskazanego wyżej przepisu prawa celnego został wydany okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 28/I 1936 r. L. D. IV 1332/2/36 w sprawie rozdrabniania w składach celnych towarów włókienniczych, sprowadzanych do przerobu na surowiec włókienniczy. W myśl przytoczonego okólnika Ministerstwo Skarbu zezwoliło na rozdrabnianie, pod kontrolą celną, w publicznych i prywatnych składach celnych, położonych w siedzibie urzędów celnych w Gdyni, Lwowie, Łodzi i Warszawie:

1) wszelkiego rodzaju znoszonych (starych) wyrobów włókienniczych, nie wyłączając wyrobów dzianych;

2) skrawków tkanin, materyj i wyrobów dzianych, nieodpowiadających pod względem wymiarów punktowi 1 poz. 719 taryfy celnej;

3) końców wełny czesankowej długości powyżej 50 cm;

4) uszkodzonych towarów wełnianych z poz. tar. celn. 592 p. 2, 593 i 594;

5) uszkodzonych towarów bawełnianych z poz. tar. celn. 610-611.

Rozdrabnianie polegać ma na tem, ażeby przy pomocy krajania, cięcia, darcia i t. p. czynności doprowadzić towary:

a) wymienione w punkcie 1 — do stanu szmat (nie skrawków) z p. 1 poz. 719 tar. celn., a więc do stanu, wykluczającego możliwość dalszego używania tych towarów jako odzieży, bielizny, konfekcji, worków, koców i t. p., lub jako materiałów do wyrobu podobnych przedmiotów;

b) wymienione w punkcie 2 — do stanu skrawków o wymiarach, określonych w punkcie 1 poz. 719 tar. celn.;

c) wymienione w punkcie 3 — do stanu końców wełnianych z punktu 1 poz. 590 tar. celn.;

d) wymienione w punkcie 4 — do stanu odpadków wełnianych z punktu 1 poz. 590 tar. celn.;

e) wymienione w punkcie 5 — do stanu odpadków bawełnianych z punktu 1 poz. 606 tar. celnej.

Tak zmienione towary podlegają, stosownie do postanowień ust. 5 okólnika i w myśl postanowień art. 69 ust. 5 i art. 71 ust. 7 prawa celnego, cłu według stanu, do jakiego przez rozdrobnienie zostały doprowadzone.

Wszystko, co wyżej powiedziano o rozdrabnianiu towarów w składach celnych publicznych i prywatnych, ma zastosowanie do rozdrabniania tychże towarów w szarpaniach przedsiębiorstw fabrycznych, w szarpaniach zarobkowych, w innych miejscach poza obrębem miejsca urzędowego oraz w obrębie miejsca urzędowego, lecz poza składami celnymi (okólnik Min. Sk. z dn. 28/I 1936 r. L. D. IV 94/2/36).

Zwrócić należy tylko uwagę na to, że ostatnio wskazany okólnik wydany został nie na podstawie przepisów prawa celnego, lecz na podstawie § 14 przepisów wykonawczych do rozporządzenia o ustanowieniu taryfy celnej przywózowej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92/1934, poz. 833 i „Dz. Ust. R. P.” Nr. 34/1936, poz. 268). W myśl postanowień tego paragrafu Minister Skarbu może zezwolić na zmianę stanu towarów, przeznaczonych do produkcji, mającą na celu zastosowanie przewidzianego w poszczególnych pozycjach taryfy celnej niższego cła lub zwolnienia od cła. Takie pozwolenia mogą być wydawane nie tylko w formie okólników, jak wyżej omówiony L. D. IV 94/2/36 i z dn. 31/I 1935 r. L. D. IV 2787/2/35 w sprawie skażenia żółtek, lecz

również jako konkretne zarządzenia, dotyczące określonych przesyłek towarów.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13/VII 1935 r. o zmianie taryfy celnej przywózowej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 61, poz. 390) przeprowadziło podział w zakresie tłuszczów i olejów na skażone i nieskażone, ustalając jednocześnie niskie cła na pierwsze i wysokie cła na drugie. Ponieważ rozporządzenie to nie określało, co należy rozumieć przez tłuszcz lub olej skażony, zachodziła potrzeba wyjaśnienia tego w przepisie wykonawczym. Przepis taki został wydany jako rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 21/VIII 1935 r. o odprawie celnej tłuszczów i olejów skażonych oraz tłuszczu kostnego („Dz. Ust. R. P.” Nr. 67/1935, poz. 421), w którym poza określeniem, co należy rozumieć przez tłuszcze i oleje skażone znajdujemy interesujące tu nas postanowienia, dotyczące zmiany stanu tłuszczów i olejów zapomocą skażenia. W § 4 ust. 1 rozporządzenie to przewiduje, że przywożone z zagranicy tłuszcze i oleje, objęte poz. 124 p. 2, 205 p. 2, 212 p. 2 lit. b i 222 p. 1 lit. b taryfy celnej przywózowej, mogą być na wniosek strony, zamieszczony w zgłoszeniu celnym, skażone środkami i w sposób, przewidziany w §§ 5 i 6 tego rozporządzenia. W ten sposób mogą być, na wniosek strony, skażone tłuszcze i oleje, objęte poz. 216 p. 1 tar. celn., sprowadzane przez porty polskiego obszaru celnego, oraz tłuszcze i oleje, uznane za nieskażone według wyników badania.

Skażenie powoduje, że cło od danego tłuszczu lub oleju pobiera się według odpowiednio niższej stawki, przewidzianej w następujących pozycjach: 124 p. 1, 205 p. 1, 212 p. lit. a, 216 p. 1 uwaga i 222 p. 1 lit. a taryfy celnej przywózowej, pod warunkiem, że tłuszcz i olej nie ulegną odkażeniu.

Nadmienimy, że tłuszcze i oleje mogą być skażone: 1) 50%-owym (wagowo) roztworem żywicy drzew iglastych w takim oleju lub tłuszczu, jaki ma być skażony, 2) 33%-owym (wagowo) wodnym roztworem ługu sodowego, 3) 50%-owym (wagowo) wodnym ługiem wapniowym i 4) 33%-owym (wagowo) wodnym roztworem ługu potasowego (okólnik Min. Skarbu L. D. IV 36172/2/35). Ponadto mogą być dopuszczone inne środki skażające za pozwoleniem Ministra Skarbu i na warunkach w tem pozwoleniu określonych (§ 5 cyt. rozp. Min. Skarbu).

Osobny rodzaj zmian w substancji towarów stanowi zniszczenie opakowań lub przerobienie ich na towar wolny od cła. Chodzi tu o opakowania, podlegające cłu przywózowemu, w których zostały przywiezione towary w obrocie warunkowym. W tych przypadkach, kiedy opakowania nie zostaną wywiezione spowrotem zagranicę, mogą być — za pozwoleniem władzy celnej, która wydała pozwolenie na odprawę warunkową — zniszczone lub przerobione na towar wolny od cła. (§ 72 przep. wyk.). Również mogą być zniszczone lub przerobione na towar wolny od cła opakowania, pozostałe po dzieleniu, sortowaniu lub przepakowywaniu towarów (§ 118 ust. 8 przep. wyk.).

Omówiliśmy aktualnie obowiązujące przepisy, dotyczące zmian stanu towaru. Przepisy te nie stanowią logicznie związanej ze sobą całości, toteż niezwykle jest trudne przeprowadzenie jakiegokolwiek systematyki, jakiegośkolwiek logicznego uporządkowania tego zagadnienia. Zwrócić musimy uwagę jeszcze na pewnego rodzaju płynność przepisów w omawianym zakresie, czego dowodem są liczne wyżej przytoczone okólniki Ministerstwa Skarbu.

J. Fabijański

WYJAŚNIENIA TARYFOWE. — Ministerstwo Skarbu ogłosiło następujące wyjaśnienia taryfowe do poszczególnych pozycji taryfy celnej przywózowej:

Do poz. 1083. — Aparaty do odpowietrzania kondensatorów i innych podobnych zbiorników podlegają oczeniu według poz. 1083 punktu odpowiedniego, jako aparaty osobno niewymienione. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 28/V 1936 r. L. D. IV 11601/2/36).

Do poz. 453. — Kremy mydlane, również z dodatkiem substancji wypełniających, zaperfumowane, w których główną składową część stanowi mydło, podlegają oczeniu według poz. 453 p. 2 — narówni z mydlami toaletowymi płynnymi. Natomiast kremy perfumowane, składające się z wazeliny lub innych produktów o charakterze tłustym, tłuszczy niezmydlonych obok małej ilości zmydlonych oraz innych substancji wypełniających (talk, skrobia i t. p.), których to kremów cechą charakterystyczną jest niewytwarzanie piany mydlanej, podle-

gają oczeniu według poz. 437, jako kremy kosmetyczne. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 28/V 1936 r. L. D. IV 12 453/2/36).

Do poz. 200.—Oleje do smarowania zegarków lub innych precyzyjnych aparatów, pod nazwą „Huile Moebius pour horlogerie”, składające się z 56% białego oleju mineralnego i 44% oczyszczonego oleju kostnego (kopytkowego), podlegają oczeniu według poz. 200 p. 6, jako olej smarowy, zmieszany z olejem zwierzęcym. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 28/V 1936 r. L. D. IV 12 453/2/36).

Do poz. 1136 i 1139.—Samochody osobowe niekompletne, posiadające zamiast zwykłej ramy podwozowej specjalne ramy, które są jednocześnie szkieletem karoserji—wszystko nie obite blachą, bez wykończenia tapicerskiego i t. p.—podlegają oczeniu według poz. 1136 p. 1 litery odpowiedniej, względnie poz. 1139. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 28/V 1936 r. L. D. IV 12 500/2/36).

Do poz. 1086 i 951.—Drewniane listwy z żelaznami sztyftami,

które służą do rozczesywania lnu i konopi, podlegają oczeniu według poz. 1086 p. 3, jako drewniane części maszyn osobno niewymienicne; oddzielnie nadchdczące sztyfty podlegają oczeniu według poz. 951 p. 3 litery odpowiedniej, jako sztyfty żelazne osobno niewymienione. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 28/V 1936 r. L. D. IV 12 500/2/36).

Do poz. 575.—Słomka i włosie, wykonane z jedwabiu sztucznego i niebarwione, lecz pokryte klejdem zabarwionem, podlegają oczeniu według poz. 575 p. 2 lub 3, jako wyroby barwione. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 16/VI 1936 r. L. D. IV 10 728/2/36).

Do poz. 590.—Odpadki, otrzymywane przy przerobieniu nietylko wełny owczej, lecz również i wszelkiego innego surowca włókienniczego pochodzenia zwierzęcego, objętego poz. 589, podlegają oczeniu według poz. 590 taryfy celnej. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 16/VI 1936 r. L. D. IV 10 728/2/36).

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

ŚWIĘTO MORZA W GDYNI

Tegoroczne uroczystości Święta Morza rozpoczęły się w Gdyni dn. 27 czerwca, program ich zaś wypełnił całe następne dwa dni.

Wstępem do uroczystości tych było podniesienie bandery Ligi Morskiej i Kolonjalnej na maszt na skwerze Kościuszki. Po podniesieniu bandery wygłosił przemówienie P. Komisarz Rządu na m. Gdynię Sokół, podkreślając znaczenie i charakter Święta Morza, a następnie, po odegraniu hymnu Narodowego i hymnu Bałtyku, zebrane orkiestry przeszły przez miasto, grając capstrzyk. Wieczorem nastąpił pochód z pochodniami oddziałów wojska, marynarki wojennej, oddziałów P.W. oraz organizacji społecznych.

Ze stolicy przybyli do Gdyni na dalsze uroczystości Pan Wicepremier Inż. E. Kwiatkowski, Pan Minister Przemysłu i Handlu A. Roman, PP. Wiceministrowie: Bobkowski, Doleżał, Sokołowski i Świtalski, P. Dyrektor Dep. Morskiego L. Możdżeński, Prezes Zarządu Ligi Morskiej i Kolonjalnej P. Gen. G. Orlicz-Dreszer i in. Obecni byli również P. Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku Papée oraz P. Wojewoda Pomorski Kirtiklis, a jako goście zagraniczni—PP.: Wiceminister Przemysłu i Handlu Rumunji P. Ilecu Broanceni i dowódcy, oficerowie i załogi bawiących w Gdyni szwedzkich statków szkolnych.

Dzień 28 czerwca minął pod znakiem Zjazdu Kaszubskiego. O godz. 10³⁰ odprawione zostało uroczyste nabożeństwo na placu Grunwaldzkim pod Kamienną Górą, poczem nastąpił przemarsz grup regionalnych oraz publiczności na ul. Starowiejską Nr. 30, gdzie dokonano odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci Antoniego Abrahama, przed którą następnie odbyła się defilada.

O godz. 13 dokonane zostało otwarcie Targów Gdyńskich.

Późniejsze godziny popołudniowe poświęcone zostały flocie wojennej, która o godz. 15 przedefilowała pomiędzy łamaczem fal a molami portowymi. O godz. 16 zebranej licznie publiczności udostępniono zwiedzanie naszych kontrtorpedowców.

Od godz. 18 do wieczora program wypełniony został przez Wieczornicę Kaszubską, Sobótkę, pochody i wianki w basenie jachtowym.

Kulminacyjnym momentem Święta Morza stał się dzień 29 czerwca. Uroczystości tego dnia rozpoczęte zostały również od mszy polowej, której służyły wielotysięczne tłumy z przedstawicielami Rządu na czele. Nabożeństwo celebrował Ks. Biskup Morski Dr. Okoniewski,

który następnie wygłosił okolicznościowe kazanie, wzywając zebranych do jaknajwyższego udziału w ofiarach na budowę Bazyliki Morskiej oraz na rzecz obrony na morzu.

Po nabożeństwie do zebranych przemówił twórca Gdyni Pan Wicepremier Kwiatkowski:

„Stoimy dziś u samego przedpoła wielkich historycznych zmagañ narodu. Tu, u brzegów Bałtyku, gdzie od zarania dziejów toczyła się walka o sprawiedliwość dziejową Wielkiego Narodu, jego prawa do życia i ekspansji, od 10 wieków lała się na Pomorzu i wodach Bałtyku krew polska, toczył się bój o panowanie nad morzem Bałtyckim, ale równocześnie toczyła się bezkrawawa wojna człowieka z poczuciem historii. Są narody i społeczeństwa, które ulegają historii. Stają się bezwolnem narzędziem siły i bezprawia, ale są inne społeczeństwa, których duszą, pragnieniem i niezłomną wolą jest przebić się przez twardej mur historii i zmusić ją, by służyła honorowi i chwale narodów. Niema ludzi inaczej zbudowanych, o innym kręgosłupie i innej substancji mózgowej. Ale wola ich jest różna. Tu, gdzie stoimy dziś, toczył się wielki bój wielu ludzi i wielu pokoleń o to, czy Polska potrafi chwycić za łeb historję, czy też zostanie porwana bezwolnie, gdzie ją wiatr poniesie. Przez długie wieki przegrywaliśmy tutaj swą historjo, ale pod wpływem Wielkiego Człowieka, który uczył i tworzył odważnego obywatela, gotowego do ofiar i najwyższego wysiłku, powstało to miasto-cud, ten cudny port—tak, że dziś z dumą i radością możemy odwrócić się ku mogiłom poległych żołnierzy i z podniesionem czołem wywołać ich duchy, by powiedzieć im, że nie ginęły namarne i bezcelowo, bo oto Polska żyje, wzrasta w potęgę i trwać będzie coraz potężniejsza na wieki.

Naczelnny Wódz Gen. Rydz-Śmigły rzucił nam hasło dozbrowienia się. Ale obowiązkiem narodu i społeczeństwa jest zrozumieć dobrze jego myśli i wolę. Dozbrowić się—to nie znaczy tylko zwiększyć siły zbrojne, lecz zmienić i dozbrowić swój mózg i swą wolę. Musimy się stać takimi, jakimi byli ci, którzy ginęli za Polskę, jak ci bezimienni, którzy budowali Gdynię, oraz ci, którzy stworzyli wielkość i potęgę Polski. Musimy stać się ludźmi prostymi i skromnymi, gotowymi na twarde życie, by pokonać jednego po drugim wrogów Polski. Wobec tysięcy obywateli polskich i żołnierzy u stóp miasta Gdyni łączą się z nami obywatele z całej Polski, którzy w tej chwili zwracają oczy swej duszy i uczucia ku morzu polskiemu. Nie jesteśmy sami, bo miliony Polaków, rozrzuconych po całym świecie, odczuwają to samo; nie jesteśmy sami, bo łączą się z nami też w tej chwili setki tysięcy tych obywateli tutejszych, którzy przez wieki jako jedyną broń mieli modlitewniki i którzy zwyciężyli przemożne siły wroga. Musimy dziś w tem święcie całej Polski, w „Święcie Morza”, złożyć ślubowanie, że pracy, do której przystąpiliśmy w imię polskości i honoru, nie porzucimy i nie cofniemy się

ani na krok przed żadną siłą i żadnym wrogiem. Niema siły, która potrafiłaby nas odeprzeć od morza. Z tem poczuciem potęgi pracy łączymy się jako jedna wielka rzetelna rodzina i wznosimy okrzyk „Niech żyje Polska”.

Następnie w basenie jachtowym dokonany został chrzest szkunera harcercskiego: „Zawisza Czarny”. Statek poświęcił Ks. Biskup Okoniewski, poczem P. Bobkowska w imieniu nieobecnych rodziców chrzestnych: małżonki Pana Prezydenta Rzplitej P. Marji Mościckiej i Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych P. Gen. Edwarda Rydza-Śmigłego, rozbiła o burzę szkunera butelkę szampa.

„Zawisza Czarny” otrzymał w darze od Prezydenta m. st. Warszawy banderę harcercską, którą wciągnął na maszt Gen. M. Zaruski, kapitan szkunera.

Następnie wygłoszono przemówienia okolicznościowe, przyczem, przemawiając w imieniu Gen. Rydza-Śmigłego, Gen. Orlicz-Dreszer podkreślił doniosłą rolę szkolnego statku, jakim dla harcerczy będzie „Zawisza Czarny”, i życzył Gen. Zaruskiemu „dobrego wiatru”.

Po zakończeniu tego fragmentu uroczystości nastąpiła defilada oddziałów wojskowych i organizacji społecznych, którą przyjął P. Gen. Orlicz-Dreszer. W defiladzie wzięli również udział członkowie załóg szwedzkich statków szkolnych.

Obchód Święta Morza został zakończony koncertem szeregu orkiestr w różnych punktach miasta.

WIZYTA PANA MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU ANTONIEGO ROMANA W GDAŃSKU

W dn. 30/VI b. r. przybył do Gdańska Pan Minister Przemysłu i Handlu Antoni Roman. W godzinach przedpołudniowych Pan Minister Roman złożył wizyty Panom: Prezydentowi Senatu Greiserowi, Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów Lesterowi oraz Prezesowi Rady Portu Nederbragtowi. Panowie ci rewizytowali następnie Pana Ministra Romana w salonach Komisarjatu Generalnego R. P.

O godz. 13 Pan Minister przyjął delegację Rady Interesantów Portu Gdańskiego, poczem odbyło się śniadanie u P. Komisarza Generalnego R. P., a następnie obiad, wydany przez Radę Portu Gdańskiego, w którym uczestniczyli również PP.: Prezydent Greiser oraz Komisarz Generalny Papée. O godz. 19 Pan Minister Roman wziął udział w przyjęciu, wydanem na jego cześć przez P. Prezydenta Senatu.

Podczas obiadu P. Prezydent Greiser wygłosił przemówienie, w którym w wstępie wyraził szczególne zadowolenie, że na stanowisko Ministra Przemysłu i Handlu powołany został nietylko wybitny ekonomista, ale także doskonały znawca stosunków gdańskich. Wolne Miasto przez swe położenie geograficzne powołane jest do stworzenia pomostu między życiem gospodarczym Polski i świata. Wobec tego winien Gdańsk znaleźć zgodnie z nowym programem gospodarczym Polski możliwość jeszcze większego współdziałania w rozbudowie polskiego handlu zagranicznego oraz poparcia wywozu do państw zagranicznych. Prezydent Greiser wyraził następnie swe żywe zadowolenie, że w ciągu ostatnich lat między Rządem polskim a Wolnym Miastem regulowano w drodze szczerych rozmów bezpośrednich wszystkie zagadnienia gospodarcze i polityczne.

W odpowiedzi na to przemówienie zabrał głos Pan Minister Roman, który oświadczył:

„Pragnę na ręce Pana Prezydenta złożyć serdeczne podziękowanie za uprzejme słowa powitania i okazaną gościnność. Sądzę, że nie jest również przypadkowe, iż Wolne Miasto Gdańsk gości dziś mnie i moich kolegów w tej właśnie sali, w której na naczelnym miejscu widnieje symbol ścisłych związków Wolnego Miasta z Rzeczpospolitą: „Coelesti jungimur arcu”, co oznacza, że łączy nas ścisły i nierozzerwalny węzeł. Słusznie Pan, Panie Prezydencie, podkreśla, iż nie jestem obcy życiu Wolnego Miasta. Spędziłem tutaj kilka lat, co pozwoliło mi poznać wszechstronnie wylaniające się tu problemy, a również później kontakt mój z Wolnym Miastem nie został zerwany. Przeciwnie, dane mi było w ostatnich latach współpracować ze strony Polski na polu naszych wzajemnych stosunków. Prowadzone przeze mnie rokowania dały mi możliwość pogłębienia znajomości gdańskich stosunków gospodarczych. Przytoczył Pan, Panie Prezydencie, liczne cyfry statystyczne, które mają swe uzasadnienie w fakcie wspólnego obszaru gospodarczo-celnego. Trudno mi tutaj wchodzić w bliższe omawianie tych danych, pragnąłbym jednak stwierdzić, że Gdańsk, jako pośrednik w handlu polskim, czerpie poważne korzyści, które stanowią podstawę jego dobrobytu i możliwości rozwojowej. Podzielał wypowiedziane przez Pana poglądy o wylaniających się w ostatnich latach różnicach w stosunkach polsko-gdańskich, które znajdowały załatwienie w bezpośredniej wymianie zdań. Wyrażam pogląd, że wspólny interes winien nas łączyć, a różnice zdań dotyczyć najwyższej spraw mniejszej wagi. Jestem zdecydowanym zwolennikiem bezpośredniego kontaktu i załatwienia na tej drodze spraw między Polską i Gdańskiem. Zarazem nie mogę nie doceniać roli, jaka jest przyznana instancjom, istniejącym na zasadzie statutu W. M. Gdańska.

Port gdański przez swe geograficzne położenie od wieków jest związany ze swem naturalnym zapleczem, jakie przedstawia Rzeczpospolita Polska, i rozwój jego uzależniony jest od odpowiedniego ułożenia się warunków współpracy. Pan, Panie Prezydencie, słusznie określił rolę Gdańska w życiu Polski jako uczciwego maklera. Również Polska życzyłaby sobie, aby życie gospodarcze portu gdańskiego zadanie to istotnie spełniało. Mogę też Panów z mojej strony, jako polski Minister Przemysłu i Handlu, zapewnić, iż praca i inicjatywa gospodarcza Wolnego Miasta, jako pośrednika w zagranicznym handlu polskim, jest przeze mnie należycie rozumiana i będzie w dalszym ciągu znajdowała me całkowite poparcie”.

RUCH W PORCIE GDAŃSKIM W MAJU 1936 R. — Ruch okrętowy w porcie gdańskim w maju wykazuje znaczną poprawę pod względem ilościowym zarówno w stosunku do miesiąca poprzedniego, jak i do analogicznego miesiąca ub. r. Pod względem tonnażu poprawa ta nie jest tak duża. I tak, w porównaniu z kwietniem tonnaż okrętów na wejściu zwiększył się o 8·2%, tonnaż zaś okrętów wychodzących wzrósł o 9·9%; w porównaniu z majem 1935 r. tonnaż okrętów, które do Gdańska zawinęły, zwiększył się o 5·9%, tonnaż zaś okrętów, które port opuściły — o 8·5%. Odwiedziło w maju port gdański 477 okrętów o pojemności 263 160 nrt, opuściło port 496 okrętów o pojemności 272 232 nrt. Tonnaż okrętów, które do Gdańska zawinęły i port ten opuściły w ciągu pierwszych 5 miesięcy b. r., wyniósł 2 423 651 nrt w porównaniu z 2 246 375 nrt w tym samym okresie ub. r., czyli że ruch okrętowy wzrósł w b. r. o 7·4%.

Narodowość statków, które odwiedziły w maju port gdański, była następująca:

	Przybyło		Odeszło	
	statków	nrt	statków	nrt
Polska	28	20 353	33	22 320
Gdańsk	9	1 998	11	2 741
Danja	81	47 352	87	47 884
Niemcy	175	65 268	183	71 080
Anglja	16	18 387	16	18 199
Estonja	10	4 066	9	3 849
Finlandja	13	12 713	14	13 800
Francja	3	3 510	3	3 510
Grecja	2	5 504	2	5 504
Holandja	21	6 552	20	5 851
Włochy	1	3 232	1	3 232
Łotwa	6	4 629	6	6 877

Norwegja	34	28 527	31	25 935
Panama	1	437	1	437
Rumunja	1	2 599	1	599
Szwecja	76	38 033	79	38 414

Razem: 477 263 160 496 272 232

Na 16 bander, reprezentowanych w maju w gdańskim ruchu portowym, bandera polska zajmuje piąte miejsce — za Niemcami, Danją, Szwecją i Norwegją, wyprzedzając Anglię, Finlandję, Holandję i inne.

Suma obrotów towarowych przez port gdański wyniosła w maju 420 485 t w porównaniu z 436 578 t w kwietniu b. r. i 428 883 t w analogicznym miesiącu ub. r. Import (64 550 t) utrzymał się prawie ściśle na poziomie miesiąca poprzedniego, w porównaniu zaś z majem 1935 r. zmniejszył się o 11%. Eksport (355 935 t) mniejszy był w maju aniżeli w kwietniu o 4,3%, w porównaniu zaś z analogicznym miesiącem ub. r. nie wykazał prawie zmian.

Ruch towarowy w miesiącu sprawozdawczym kształtował się następująco (w tonnach):

Grupa towarowa	Przywóz	Wywóz
Produkty pochodzenia roślinnego	2 508	71 506
Produkty pochodzenia zwierzęcego	104	245
Produkty pochodzenia mineralnego	51 130	191 481
Tłuszcze, oleje i t. d.	969	—
Artykuły spożywcze, tytoń	379	4 786
Chemikalja	2 373	1 835
Skóry i wyroby	22	310
Surowce włókiennicze	136	228
Kauczuk i wyroby	110	—
Drzewo i wyroby	515	80 725
Papier i wyroby	496	240
Materiały budowlane	200	35
Metale i wyroby	5 490	4 388
Maszyny i aparaty	87	152
Pozostałe towary	31	3
Razem:	64 550	355 935

W imporcie pierwsze miejsce zajmują produkty pochodzenia mineralnego z kwotą mniejszą o 8,7% aniżeli w kwietniu. Na drugim miejscu stoją metale i wyroby z nich. Przywóz tych artykułów zwiększył się w porównaniu z kwietniem o 24%. Import następnych grup wykazuje znaczne zmniejszenie, a mianowicie: przywóz produktów pochodzenia roślinnego zmniejszył się o 29,5%, chemikalij o 56%, tłuszczów i olejów o 29,6%, papieru o 55,8%. Przywóz produktów pochodzenia zwierzęcego zmniejszył się aż 9-krotnie. Inne grupy nie wykazują specjalnych zmian.

W eksporcie na pierwszym miejscu stoją produkty pochodzenia mineralnego. Eksport tych artykułów wzrósł w porównaniu z kwietniem o 12%. Zmniejszył się o 11% wywóz drzewa oraz o 28,4% produktów pochodzenia roślinnego. Eksport następnych grup wykazuje wzrost w porównaniu z kwietniem, a mianowicie wywóz artykułów spożywczych i tytoniu zwiększył się o 4%, metali i wyrobów — o 24%. Inne grupy utrzymują się mniej więcej na poziomie miesiąca poprzedniego.

Przyjechało do portu gdańskiego w maju 12 pasażerów.

A. R.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Zniesienie sankcyj finansowych antywłoskich — rozp. z dn. 27/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 50, poz. 359).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ceny soli i solanki — rozp. Ministra Skarbu z dn. 18/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 48, poz. 347).

Zmiana rozporządzenia o ochronie zwierząt łownych — rozp. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 22/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 49, poz. 355).

Uzupełnienie listy rzemiosł — rozp. Ministra Przem. i Handlu z dn. 23/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 49, poz. 356).

Zmiany w regulaminie przewozu towarów na P. K. P. — rozp. Ministra Komun. z dn. 25/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 49, poz. 357).

PRZEJĘCIE PORTU W PUCKU NA WŁASNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA. — Na wniosek m. Pucka Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu wyraził zgodę na przejęcie portu w Pucku na własność Skarbu Państwa. Nadzór oraz eksploatację portu w imieniu Skarbu Państwa wykonywać będzie Urząd Morski od chwili protokólnego przejęcia.

NOWE DŹWIGI W PORCIE GDYŃSKIM. — Dn. 4/VI b. r. ustawione zostały na nabrzeżu Stanów Zjedn. w pobliżu magazynu Nr. 8 nowozmontowane dźwigi półportalowe o nośności 3 t. Dźwigi powyższe zostały wykonane przez Zakłady Ostrowieckie. W ten sposób całe nabrzeże Stanów Zjedn. posiada 11 dźwigów.

NOWA LINJA REGULARNA. — Polska Agencja Morska zgłosiła do Urzędu Morskiego nową linię okrętową, utrzymującą regularną komunikację między Gdynią a portami zatoki meksykańskiej w odstępach 1-miesięcznych. Na linii tej kursować będą, począwszy od dn. 21/VII b. r., statki tow. „Hanseatische Reederei A. G.” w Hamburgu.

PRACE PRZY BUDOWIE PORTU W WIELKIEJ WSI. — W związku z budową portu w Wielkiej Wsi wykonano dotychczas następujące roboty: wbito przeszło 4 000 szt. pali dla mola zewnętrznego zachodniego i wschodniego; zasypano kamieniem ok. 14 000 m³ wnętrza mola, które zabezpieczono od strony zewnętrznej materacami z faszyn i narzutu kamiennego na długości ok. 120 m. W środku jednego i drugiego mola wykonano ściankę podłużną z pali drewnianych na długości ok. 100 m. Dla umocnienia brzegu po stronie wschodniej portu wykonana została ścianka szczelna z pali drewnianych na długości ok. 120 m. Również wybudowana została bocznicą kolejowa oraz tor zapasowy o łącznej długości 1 845 m oraz wykonano prawie całkowicie roboty ziemne pod drogę dojazdową do portu.

URUCHOMIENIE URZĘDU MIAR W GDYNI. — Celem szybszego i sprawniejszego sprawdzania wag, odważników i innych narzędzi mierniczych z dniem 10/VI b. r. został otworzony w Gdyni (ul. Warszawska 60) Urząd Miar.

RYNEK FRACHTOWY. — Sytuacja ogólna rynków frachtowych wykazywała w tygodniu sprawozdawczym (22 ÷ 27/VI) nieznaczne widoki poprawy, której głównym objawem było wznowienie frachtowań na rynku La Platy oraz ustalenie stawek zasadniczych dla eksportu węgla do portów Południowej Ameryki.

Na rynku La Platy zafrachtowano ogółem pod zboże 19 statków o łącznym tonnażu 126 600 t, spodziewane zaś są liczne frachtowania wobec poważnych transakcyj na kukurydzę dla rynków Europy.

Pewien ruch notowano w wywozie cukru z Kuby do Europy po sh 13/6 ÷ 13/9, zależnie od pojemności na lipiec i sierpień.

Na rynkach wschodnich i Dalekiego Wschodu panowała lepsza tendencja, poszukiwany był tonaż pod ładunki soi z portu Dalny, pod rudę z Whyalla do Japonji i do Baltimore oraz pod ryż z Sajgonu. Na rynkach australijskich notowano szereg kontraktów na zboże do portów Europy po ustalonych stawkach minimalnych.

Wobec wznowienia frachtowań na rynku dunajskim notowano niedostateczną podaż wolnego tonnażu i tendencję zwykłą stawk, które do Anglji i kontynentu wzrosły z sh 15/9 na 16/3, a w portach czarnomorskich Z. S. R. R. podniosły się z sh 9/- na 9/6 pod zboże do Antwerpji/Rotterdamu, a na rudę z Poti do Stanów Zjedn. — z sh 11/9 na sh 15/-.

Sporządzanie protestów weksli przez urzędy i agencje pocztowe — rozp. Ministra Sprawiedl. z dn. 27/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 49, poz. 358).

Zmiany w rozporz. wykon. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — rozp. Ministra Roln. i Ref. Roln. z dn. 20/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 50, poz. 360).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

18 lipca:

— „Fluid”, S. A. — o g. 12 w lok. Stow. Techników w W-wie, Czackiego 3/5.

20 lipca:

— T-wo Handl.-Przem. „Fibra”, S. A. — o g. 10 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— T-wo Przem. „Florida”, S. A. — o g. 14 w kanc. Not. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE DLA PRZEDSIĘBIORSTW PRZEMYSŁOWYCH A WALKA Z BEZROBOCIEM

Obowiązująca taryfa świadectw przemysłowych uzależnia kategorie świadectw przemysłowych dla przeważającej ilości przedsiębiorstw przemysłowych od liczby zatrudnionych robotników, przy czym tem wyższa jest cena świadectwa przemysłowego, im większą liczbę robotników zatrudnia dany zakład przemysłowy. W pewnych warunkach może to stanowić czynnik, paraliżujący gospodarczo możliwe zwiększenie stanu zatrudnienia robotników w przyczyn natury czysto podatkowej. Toteż w czasie rosnącego bezrobocia podnoszą się głosy, że taka forma poboru podatku stoi w wyraźnej sprzeczności z ogólnym dążeniem do jaknajwiększego wzmoczenia stanu zatrudnienia. Najłatwiejszym zdawałoby się wyjściem z wytworzonej sytuacji byłoby oparcie poboru opłat za świadectwa przemysłowe na zupełnie innej podstawie względnie wogóle zniesienie świadectw przemysłowych. Jednakże trudności w wynalezieniu innych cech, na podstawie których możnaby oprzeć kategorie świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw przemysłowych, o ile pominąć włączenie ciężaru z tytułu świadectw do podatku obrotowego — z jednej strony, oraz potrzeby Skarbu Państwa — z drugiej strony, uniemożliwiają dotychczas pozytywne rozwiązanie tego zagadnienia.

Nie czekając jednak na zasadnicze rozwiązanie zagadnienia świadectw przemysłowych, Ministerstwo Skarbu, kierując się względami natury gospodarczej oraz pragnąc ufatwić prowadzoną akcję walki z bezrobociem, zainicjowało złagodzenie niepożądanych skutków gospodarczych postanowień taryfy świadectw przemysłowych. Dość dawno już, gdyż w 1931 r. upoważniło okólnikami z dn. 21/XII 1931 r. L. D. V 10 714/4/31 i z dn. 27/IV 1932 r. L. D. V 18 220/4/32 izby skarbowe do udzielenia zezwoleń na prowadzenie w 1932 r. poszczególnym przedsiębiorstwom przemysłowym swych zakładów na podstawie ulgowych świadectw przemysłowych. Z ulg tych mogły korzystać zakłady przemysłowe kat. V ÷ VIII świadectw przemysłowych, przy czym warunkiem uzyskania ulgi było złożenie w wyznaczonym terminie odpowiedniego podania oraz zaświadczenia inspektora pracy, wydanego w porozumieniu z komitetem do spraw bezrobocia, a stwierdzającego powiększenie stanu zatrudnienia. Powyższe okólniki nie miały większego praktycznego znaczenia — ze względu na długą procedurę przy ubieganiu się o nie oraz z uwagi na uwarunkowanie ich od dopełnienia szeregu formalności, które nieomal w zupełności przekreśliły praktyczny efekt przewidzianych udogodnień. Toteż następne okólniki z dn. 22/XII 1932 r. L. D. V 55 621/4/32, z dn. 6/XII 1933 r. L. D. V 53 573/4/33 i z dn. 29/XII 1933 r. L. D. V 54 884/4/33, dążąc do uproszczenia procedury, upoważniały izby skarbowe do udzielenia zezwoleń na prowadzenie w latach 1933 i 1934 przedsiębiorstw przemysłowych na podstawie ulgowych świadectw przemysłowych już bez obowiązku przedkładania zaświadczeń inspektora pracy. Cechą charakterystyczną jednak dotychczasowych zarządzeń był obowiązek składania indywidualnych podań o ulgowe świadectwa przemysłowe.

Punktem zwrotnym, sięgającym głęboko w system udzielania ulg przy wykupywaniu świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw przemysłowych, był okólnik z dn. 6/XII 1934 r. L. D. V 43 730/4/34, zezwalający na prowadzenie po raz pierwszy w 1935 r. przedsiębiorstw przemysłowych, wymienionych w rozdz. XVIII i XIX kat. V ÷ VII świadectw przemysłowych na podstawie niższych od ustawowo należnych kategorii świadectw przemysłowych z urzędu, t. zn. bez obowiązku składania indywidualnych podań, przy czym zakres ulg był dość znaczny, ponieważ zezwalał na prowadzenie przedsiębiorstw, wymienionych

zarówno w rozdziale XVIII, jak i w rozdziale XIX cz. II. lit. C taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym — na podstawie kategorii:

1) VII świadectwa przemysłowego (zamiast VI) przy zatrudnianiu: a) przy fabrykacji ręcznej 12 robotników i b) przy stosowaniu silników mechanicznych 10 robotników;

2) VI świadectwa przemysłowego (zamiast V) przy zatrudnianiu: a) przy fabrykacji ręcznej 25 robotników i b) przy stosowaniu silników mechanicznych 15 robotników;

3) V świadectwa przemysłowego (zamiast IV) przy zatrudnianiu: a) przy fabrykacji ręcznej 70 robotników i b) przy stosowaniu silników mechanicznych 35 robotników.

Należy podkreślić, że Ministerstwo Skarbu, wydając powyższe zarządzenie, udzieliło dalej idących ulg od wysuniętych przez zainteresowane sfery gospodarcze, które projektowały zastosowanie ulg tylko w stosunku do przedsiębiorstw przemysłowych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, a które zwiększyłyby stan zatrudnienia przynajmniej przez 6 miesięcy w roku, oraz ograniczenie tych ulg jedynie w stosunku do przedsiębiorstw przemysłowych V i VI kat. świadectw przemysłowych, zezwalając na rozszerzenie ustawą przewidzianej normy zatrudnienia robotników w niższych granicach, niż to uczyniło Ministerstwo Skarbu.

Na tych samych zasadach mniej więcej zostały oparte ulgi i na 1936 r., uregulowane okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dn. 21/XI 1935 r. L. D. V 31 634/4/35 — z tą jedynie różnicą, że w stosunku do przedsiębiorstw, wymienionych w rozdziale XIX cz. II lit. C taryfy, normę ustawą przewidzianą zatrudnionych robotników rozszerzono dla kat. V świadectw przemysłowych do 100 robotników przy fabrykacji ręcznej i 50 robotników przy stosowaniu silników mechanicznych.

I w tym przypadku Ministerstwo Skarbu poszło dalej od żądań zainteresowanych sfer gospodarczych, które zasadniczo domagały się utrzymania ulg w rozmiarach, udzielonych na rok 1935.

Jednakże Ministerstwo Skarbu, niezadowolając się rozmiarem przyznanych ulg, okólnikiem z dn. 28/II 1936 r. L. D. V 37 101/4/36 jeszcze bardziej rozszerzyło zakres udzielonych na rok 1936 ulg przedsiębiorstwom przemysłowym przez rozciągnięcie tych ulg również i na przedsiębiorstwa przemysłowe kat. II, III i IV świadectw przemysłowych, zwiększając dla tych przedsiębiorstw przewidzianą taryfą świadectw przemysłowych dopuszczalną najwyższą normę zatrudnienia w danej kategorii świadectwa przemysłowego o 25%.

W porównaniu z ulgami poprzednimi oraz normami, przewidzianymi w ustawie o państwowym podatku przemysłowym, są to ulgi dalekoidące. Ale nawet one nie rozwiązały zasadniczo zagadnienia, ponieważ w dalszym ciągu pozostała ta czy inna wyższa lub niższa norma zatrudnienia, odpowiadająca pewnej kategorii świadectwa przemysłowego. Zawsze zatem mogły mieć miejsce przypadki przekroczenia tej maksymalnej dopuszczalnej granicy zatrudnienia w danej kategorii, co w rezultacie powodowało zaliczenie przedsiębiorstwa do wyższej kategorii świadectwa przemysłowego.

Toteż Ministerstwo Skarbu ostatnio wydało okólnik z dn. 19/VI 1936 r. L. D. V 40 074/4/36, zwalniający z urzędu (bez obowiązku składania indywidualnych podań) wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe, wymienione w rozdziałach XVIII i XIX, które w okresie od dn. 1/VII 1936 r. do dn. 31/XII 1936 r. powiększą liczbę zatrudnionych robotników — od obowiązku dopłaty do ceny wyższej kategorii świadectwa przemysłowego. W ten sposób Ministerstwo Skarbu zerwało zupełnie (tylko na okres półroczny) z systemem uzależniania wysokości opłaty za świadectwo przemysłowe od liczby zatrudnionych robotników, idąc w tym względzie całkowicie po linii przesłanek natury ściśle gospodarczej.

Niezależnie od powyższego Ministerstwo Skarbu, dążąc do wytworzenia szczególnie korzystnych warunków dla tych zakładów przemysłowych, które istotnie przyczyniają się do zwiększenia stanu zatrudnienia, oraz pragnąc zachęcić przemysłowców do powiększenia liczby zatrudnionych robotników — wspomnianym wyżej okólnikiem przyznało premje w postaci bonifikaty ceny świadectwa przemysłowego tym przedsiębiorstwom przemysłowym, które w okresie od dn. 1/VII do dn. 15/XII 1936 r. zwiększą przynajmniej przez 3 miesiące liczbę zatrudnionych robotników ponad najwyższą normę dopuszczalną w myśl obowiązujących przepisów na podstawie posiadanego świadectwa przemysłowego. Bonifikata wynosi $10 \div 100\%$ ceny świadectwa przemysłowego, przyczem wysokość jej wzrasta w miarę zwiększania się liczby zatrudnionych robotników, dochodząc do 100%, t. j. do zwrotu sumy, wydatkowanej na posiadane świadectwo przemysłowe, z chwilą, gdy liczba zatrudnionych robotników wzrośnie w okresie od 1/VII do 15/XII 1936 r. o 100% w stosunku do najwyższej normy, przewidzianej dla danej kategorii świadectwa przemysłowego¹⁾.

Nie ulega kwestji, że zwolnienie od dopłaty do ceny wyższej kategorii świadectwa przemysłowego, a nawet premjowanie tych przedsiębiorców, którzy zwiększą stan zatrudnienia — nie jest w stanie samo przez się przyczynić się do wydatnego zmniejszenia bezrobocia, gdyż nie dopłata do wyższej kategorii świadectwa jest przyczyną jego istnienia. Po upływie półrocza i ustaleniu wysokości bonifikat, które będą przysługiwać, przekonamy się, jak dalece słuszne były te „nagle” spostrzeżenia, że świadectwa przemysłowe są poważnym hamulcem w zwiększeniu zatrudnienia.

S. Kol.

AKCYZY I MONOPOLE

NOWE CENY SOLI I SOLANKI. — Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 18 czerwca b. r., ogłoszonym w „Dzienniku Ustaw R. P.” Nr. 48, poz. 347, został wprowadzony z dniem 1/VII b. r. następujący nowy, częściowo obniżony, cennik na sól i solankę (w gr za 1 kg względnie za 1 l — jeśli chodzi o solankę):

A. — Sól, przeznaczona do spożycia przez ludzi oraz do wyrobu środków, konserwujących artykuły żywności (sól kuchenna)

1. Sól biała — w miejscu sprzedaży z opakowaniem sprzedawcy	32
2. Sól szara — w miejscu sprzedaży z opakowaniem sprzedawcy	20
3. Sól biała — w miejscu sprzedaży z kartonowym opakowaniem monopolowym:	

a) w 1-kilogramowych paczkach	46
b) w ½-kilogramowych paczkach	50

4. Sól jodowana — w miejscu sprzedaży z kartonowym opakowaniem monopolowym w ¼-kilogramowych paczkach

B. — Sól, przeznaczona do kąpiei leczniczych (sól kąpielowa)

1. Sól zwykła — w miejscu sprzedaży z opakowaniem monopolowym w 2- lub 3-kilogramowych woreczkach	30
2. Sól aromatyczna — w miejscu sprzedaży z opakowaniem monopolowym w 2- lub 3-kilogramowych paczkach	40
3. Sól zwykła — w miejscu sprzedaży z opakowaniem sprzedawcy	22

C. — Sól, przeznaczona do celów hodowlano-rolniczych (sól bydłęca)

1. Sól w bryłach — bez opakowania w hurtowni lub przy nabyciu nie mniej niż 50 kg w żupie solnej	6·5
2. Sól mielona skażona — bez opakowania w miejscu sprzedaży	5·5

D. — Sól, przeznaczona do solenia ryb i krabów (sól rybacka)

1. Sól biała — bez opakowania loco wagon stacja załadowania przez żupę solną, przy nabyciu nie mniej niż 100 kg	4
---	---

E. — Sól, przeznaczona dla celów przemysłowo-technicznych (sól techniczna)

1. Sól nieskażona — bez opakowania loco wagon stacja załadowania przez żupę solną przy nabyciu nie mniej niż 100 kg	4
2. Sól skażona — bez opakowania loco wagon stacja załadowania przez żupę solną, przy nabyciu nie mniej niż 100 kg:	
a) przy skażeniu olejem mineralnym w stosunku 1 kg oleju na 100 kg soli	4·75
b) przy skażeniu sodą w stosunku 2 kg sody na 100 kg soli	4·68

Przy sprzedaży soli, skażonej innymi środkami skażenia lub też temi samymi, lecz w wyższym stosunku — dolicza się różnicę kosztów skażenia.

3. Sól skażona — bez opakowania w hurtowni, przy skażeniu olejem mineralnym w stosunku 1 kg oleju na 100 kg soli, bądź sodą w stosunku 2 kg sody na 100 kg soli	7·5
---	-----

Przy sprzedaży soli skażonej innymi środkami skażenia lub też temi samymi, lecz w wyższym stosunku — dolicza się różnicę kosztów skażenia.

F. — Sól, przeznaczona dla specjalnych przemysłów chemicznych (sól chemiczna)

1. Sól biała — bez opakowania loco wagon stacja załadowania przez żupę solną, przy nabyciu nie mniej niż 10 000 kg	3·3
--	-----

G. — Solanka, przeznaczona do kąpiei leczniczych (solanka kąpielowa)

1. Solanka o naturalnym nasyceniu, bez naczyń, w miejscu poboru u źródła solankowego	0·8
--	-----

H. — Solanka, przeznaczona dla celów hodowlano-rolniczych (solanka bydłęca) — bez naczyń, w miejscu poboru u źródła solnego

1. Solanka o naturalnym nasyceniu, zawierająca do 10% soli	0·3
2. Solanka o naturalnym nasyceniu, zawierająca ponad 10% do 20% soli	0·6
3. Solanka o naturalnym nasyceniu, zawierająca ponad 20% soli	0·8

Jeśli chodzi o sól kuchenną, to została obniżona cena soli szarej z gr 22 na gr 20 za 1 kg.

Ceny soli bydłowej — zarówno w bryłach, jak i mielonej skażonej — pozostały niezmienione.

Co się tyczy soli, przeznaczonej na cele przemysłowo-techniczne, to cena soli, skażonej olejem mineralnym w stosunku 1 kg oleju na 100 kg soli lub sodą w stosunku 2 kg sody na 100 kg soli, przy nabyciu jednorazowo do 100 kg pozostała niezmieniona i wynosi zł 7·50 za 100 kg bez opakowania; natomiast po raz pierwszy została umieszczona w cenniku niższa cena soli technicznej przy zakupie co najmniej 100 kg.

Co się tyczy soli, przeznaczonej dla specjalnych przemysłów chemicznych, to rozporządzenie zastrzega, iż sprzedaż jej po cenie, wymienionej w cenniku pod literą F, wymaga zgody Ministra Skarbu, przyczem w przypadkach szczególnych, kiedy to będzie usprawiedliwione właściwościami produkcji przemysłowej, Minister Skarbu może zezwolić na obniżenie ceny tej soli lub na sprzedaż do tego samego celu innego gatunku soli niż wymieniony w cenniku i po innej cenie.

Ceny solanki, przeznaczonej na cele hodowlano-rolnicze, pozostały niezmienione, przyczem została ustalona cena solanki na cele kąpielowe i lecznicze (solanka kąpielowa).

Wspomniane rozporządzenie ustala również rabaty, jakich hurtownicy obowiązani są udzielać nabywcom soli przy zakupowaniu soli w ilościach niemiejszych niż 50 kg jednorazowo.

Rabat za sprzedaż soli białej kuchennej w zwykłym opakowaniu workowym pozostał niezmieniony i wynosi 9% ceny soli. Natomiast od soli białej w kartonowym opakowaniu monopolowym rabat został podwyższony z 9% na 10%. Również pozostał niezmieniony rabat od soli szarej kuchennej i wynosi 8%, a na obszarze województw: nowogrodzkiego, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego — 10%.

Najwyższego rabatu obowiązani są hurtownicy udzielać przy sprzedaży jadalnej soli jodowanej w kartonowym opakowaniu monopolowym w paczkach po ¼ kg, a mianowicie 20%.

¹⁾ O przyznanie bonifikaty ceny świadectwa przemysłowego należy składać podania, które zwolnione zostały od opłaty stempowej, do właściwego terytorjalnie urzędu skarbowego w terminie do dn. 31/XII 1936 r. Do podania należy załączyć zaświadczenie inspektora, stwierdzającego liczbę zatrudnionych przez dany zakład przemysłowy robotników, w okresie do dn. 30/VI oraz do dn. 15/XII 1936 r.

Od soli kąpielowej rabat wynosi 15%, a od soli bydlęcej mielonej — 8%.

Pozostałe gatunki soli są sprzedawane przez Polski Monopol Solny lub hurtowników bezpośrednio konsumentom, i dlatego nie został co do nich ustalony rabat handlowy.

Według omawianego rozporządzenia powyższe rabaty będą również udzielane przy zakupie soli bezpośrednio w Polskim Monopolu Solnym (zamiast u hurtowników) przez inne osoby niż hurtownicy soli, jednak tylko przy zakupie jednorazowo co najmniej 10 000 kg, a jeśli chodzi o sól kąpielową — w ilości nie mniejszej niż 100 kg jednorazowo.

Hurtownicy mogą sprzedawać białą i szarą sól kuchenną tylko w zaplombowanych workach monopolowych, przycem do ceny określonej w cenniku — pod literą A p. p. 1 i 2 — mogą doliczać ustaloną przez Dyрекcję Polskiego Monopolu Solnego wartość worka.

Przy zwrocie przez nabywców soli nieuszkodzonego worka Polski Monopol Solny oraz hurtownicy obowiązani są zwracać doliczaną wartość worka.

B. L.

PIENIĄDZ I KREDYT

ZNIESIENIE PRZEZ POLSKĘ ANTYWŁOSKICH SANKCYJ FINANSOWYCH. — W „Dzienniku Ustaw R. P.” Nr. 50, poz. 359 opublikowane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27/VI b. r. o ustaniu mocy obowiązującej dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 16/XI 1935 r. w sprawie wykonania art. 16 statutu Ligi Narodów.

Wspomniany dekret Prezydenta Rzplitej z listopada ub. r. ukazał się w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 83, poz. 511. W art. 1 dekret ten zakazywał dokonywania na obszarze Polski następujących czynności: udzielania wszelkich pożyczek Rządowi włoskiemu, subskrypcji pożyczek, emitowanych we Włoszech, lub przez Rząd włoski, udzielania wszelkich kredytów dla Rządu włoskiego oraz wykonywania wszelkich umów o przyznanie przedtem Rządowi włoskiemu pożyczki, udzielania pożyczek dla osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę we Włoszech, udzielania kredytów osobom, zamieszkałym lub mającym siedzibę we Włoszech, emitowania akcji na rzecz mających siedzibę we Włoszech instytucji lub osób i t. d. W art. 4 omawiany dekret postanawiał, że straci moc obowiązującą w terminie, który będzie określony przez rozporządzenie Rady Ministrów.

Na podstawie właśnie tego art. 4 rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27/VI b. r. postanowiło, że dekret traci moc obowiązującą. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 2/VII b. r.

ZARZĄDZENIA KOMISJI DEWIZOWEJ

1. Banki dewizowe mogą korzystać z t. zw. „kredytów pocztowych” u swych korespondentów zagranicznych bez potrzeby zgłaszania tego w Banku Polskim. Komisja Dewizowa zezwala na spłatę powstającego z tego tytułu zadłużenia banków dewizowych u ich zagranicznych korespondentów.

2. Banki dewizowe mogą otwierać zagranicą akredytywy i wydawać listy kredytowe na zagranicę (letters of credit) na tych samych warunkach, na jakich mogłyby w konkretnym wypadku skutecznie przekazywać zagranicę. Jeśli akredytywa jest przeznaczona na pokrycie należności za towar, który ma być importowany do Polski, wówczas otwarcie jej może nastąpić na podstawie złożonego przez importera polskiego wniosku, do którego należy dołączyć kopję zezwolenia przywozu oraz zobowiązanie importera polskiego do przedłożenia kwitu celnego najdalej w terminie 6 tygodni, wzgl. 3 miesięcy, o ile sprowadza się towar z krajów zamorskich, wzgl. zaświadczenie, stwierdzające zwolnienie od należności celnej lub przyznanie ulgi celnej, lub też pismo Ministerstwa Skarbu, zezwalające na obrót uszlachetniający.

3. Komisja Dewizowa zezwoliła bankom dewizowym na otwieranie, potwierdzanie i wypłatę akredytyw, tak odwoalnych, jak i nieodwoalnych, z polecenia cudzoziemców bez ograniczenia we wszystkich wypadkach, w których równowartość akredytywy zostaje lub zostanie postawiona zagranicą do dyspozycji banków dewizowych.

4. Komisja Dewizowa zezwoliła bankom dewizowym na otwieranie towarowych akredytyw, odwoalnych i nieodwoalnych, opiewających na złote polskie, oraz potwierdzenie i wypłatę takich akredytyw z polecenia pierwszorzędnych banków i firm zagranicznych, bez otrzymania przez banki pokrycia zgóry.

Przesłane bankom dewizowym z zagranicy — w związku z otwarciem akredytywy — środki płatnicze mogą banki dewizowe zwracać w takiej walucie, w jakiej je otrzymały, do wysokości niewykorzystanej części akredytywy.

5. Komisja Dewizowa zawiadomiła banki dewizowe, że zestawienia miesięczne, które banki te winny nadsyłać do Komisji, należy składać w terminie do dnia 7-go następnego miesiąca. Zestawienia te, zgłoszone przez centrale banków, winny obejmować również dane z oddziałów bez specjalnego wyszczególnienia oddziałów.

Ponadto należy przy sporządzaniu zestawień uwzględnić następujące uwagi: a) należności i zobowiązania z tytułu transakcyjnych dewizowych na termin winny być podawane oddzielnie, a nie w poz. „inne należności” lub „inne zobowiązania”; b) portfel weksli, płatnych zagranicą, akceptowanych przez firmy zagraniczne, należy podawać tylko ogólną kwotę; c) wszelkie inne należności zagraniczne — należy podawać tylko ogólną kwotę; d) przy wykorzystanych kredytach zagranicznych nie należy wyszczególniać osoby wierzyciela; e) gwarancje, udzielone instytucjom zagranicznym, należy podawać tylko ogólną kwotę; f) wszystkie inne zobowiązania zagraniczne należy podawać tylko ogólną kwotę; g) stan rachunków zagranicznych loro w złotych należy podać w ogólnej kwocie z podziałem na: 1) rachunki wolne, 2) rachunki gdańskie (Daki-Konti), 3) rachunki zablokowane, oraz wyszczególnić tylko tych klientów, których rachunki przekraczają kwotę zł 100 000.

Komisja Dewizowa zwalnia banki od obowiązku nadsyłania szczegółowych zestawień transakcyjnych, zawartych z innymi bankami dewizowymi oraz bankami zagranicznymi, i od obowiązku nadsyłania zestawień obrotów na rachunkach zagranicznych loro.

6. Z dniem 6/VII b. r. Komisja Dewizowa wprowadza nowe opłaty, t. j. poza opłatą za wniosek (gr 50 — normalny i zł 2 — wielokrotny) — opłatę manipulacyjną $\frac{1}{2}^0/00$ od przekazów zagranicznych ponad zł 5 000.

7. Komisja Dewizowa upoważniła dyrekcje P. K. P. na przekazywanie osobom i firmom, mającym siedzibę zagranicą, kwot należnych tym osobom i firmom z tytułu nadpłat przewoźnego, zwrotów za niewykorzystane bilety, z tytułu refakcji, i to tak bezpośrednio, jak również pod adresem kolei i portów polskich w Pradze, Wiedniu, Budapeszcie i Bukareszcie.

8. W wypadkach, gdy Komisja Dewizowa daje zezwolenia częściowo na transfer natychmiastowy, częściowo zaś na transfer po upływie pewnego okresu czasu, bank dewizowy może przyjąć część, na którą pozwolenie zostało udzielone w terminie późniejszym, tylko na rachunek zablokowany w złotych. Natomiast przydział dewiz i przekaz zagranicę może być dokonany w terminie, podanym przez Komisję Dewizową, bez potrzeby składania ponownego wniosku.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 22 do 27 czerwca 1936 r.

— Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym panowała zdecydowanie słaba tendencja; wyjątek stanowią tu jedynie: franki szwajcarskie, które zamknęły okres sprawozdawczy zyskiem w wysokości zł 0.55 na 100 frankach, oraz franki francuskie i marki niemieckie, które notowane były bez zmian. Straty pozostałych dewiz kształtowały się następująco (w zł na 100 jednostkach walutowych): belgi 0.40, korony czechosłowackie 0.01, floreny holenderskie 0.20, korony szwedzkie 0.70, korony duńskie 0.40 i korony norweskie 0.60; pozatem zmniejszały: dolary zwykle o zł 0.00 $\frac{5}{8}$ i telegraficzne o zł 0.02 $\frac{1}{8}$ — na \$ 1, oraz funty szterlingi — o zł 0.16 na £ 1.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'31 ¹ / ₈	5'30 ⁵ / ₈	5'31 ¹ / ₈
" " „, teleg.	\$ 1	5'31 ³ / ₈	5'29 ³ / ₄	5'29 ³ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	26'69	26'59	26'59
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'01	35'01
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'80	172'70	172'70
Belgi	100 blg.	89'85	89'55	89'55
Marki niemieckie	100 RM	213'45	213'45	213'45
Korony czeskosłow.	100 kor.	21'98	21'95	21'96
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	359'80	359'25	359'25
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	137'70	137'25	137'25
Korony duńskie	100 kor.	—	—	118'95
Korony norweskie	100 kor.	—	—	133'75

Podobna sytuacja panowała i na rynku papierów lokacyjnych państwowych, gdzie wszystkie pożyczki — a szczególnie dolarowe — zniżkowały. W grupie pożyczek premjowych — sztuki 3% Poż. Inwestycyjnej zniżkowały o drobne kwoty, mianowicie: I emisji o zł 0.50 i II emisji o zł 0.25; bardzo silnie spadły natomiast serje I emisji tej pożyczki, gdyż o zł 8.00, a słabiej — II emisji, gdyż o zł 3.00. Druga z pożyczek premjowych — 4%-owa Dolarowa — utrzymała ostatnio notowany kurs. Wśród pozostałych pożyczek najpoważniej, gdyż o 9.50% nom., obniżyła się 6%-owa Poż. Dolarowa, następnie — 7%-owa Poż. Stabilizacyjna, która straciła 3.75% nom., wreszcie — 5%-owa Poż. Konwersyjna, zniżkując o 0.50% nom.; jedyny wyjątek w tym ruchu zniżkowym stanowiła 5% Poż. Konwers. Kol., która okres sprawozdawczy zamknęła zwyżką 1.75% nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych panował zastój, obroty były silnie ograniczone przy tendencji słabszej. Poza 4½%-owemi L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy, które zyskały 1.12% nom., straty pozostałych papierów kształtowały się następująco (w % -ach nominalu): 8% L. Z. Tow. Kred. Przemysłu Polskiego, emitowane w walucie angielskiej, 2.50, 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego 0.75, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. 0.25 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r. 0.25.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery procentowe				
3% Pożyczka Premjowa Inwestycyjna				w zł
I emisja	sztuki	zł w zł. 100	67'00	66'50
" " serje	" " " "	" " " "	67'00	75'50
II emisja	sztuki	" " " "	69'00	67'25
" " serje	" " " "	" " " "	79'00	77'00
4% Pożyczka Dolarowa	\$ ¹⁾	50'00	50'00	50'00
5% Pożyczka Konwersyjna	zł	52'00	51'00	52'00
5% " Konwers. Kol.	zł	51'00	49'75	50'00
6% " Dolarowa	\$	71'00	65'00	65'00
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	53'50	50'25	50'25
		-53'50 ⁴⁾	-50'25 ⁴⁾	-50'25 ⁴⁾
Listy zastawne i obligacje banków				
1% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
1% " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
1% " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
1% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
1% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
1% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00

5% Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	—	—	—
5½% L. Z. Banku " " "	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
5½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ¹⁾	£	92'50	91'50	91'50
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziemskiego	zł	47'00	45'00	46'00
				-45'00
4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	42'00	42'00	42'00
4½% " " " " "	zł w zł.	47'50	47'50	47'50
4½% " " Tow. Kred. m. Warszawy	zł	54'00	53'00	54'00
5% " " " " "	zł	54'75	53'75	54'00
				-53'75
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł			47'25
5% L. Z. Tow. Kred. m. Siedlec z 1933 r.	zł			28'90

Obligacje miast

VII 5½% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł			48'90
VI 6% " " " " "	zł	55'00	48'90	50'93
VIII i IX 6% " " " " "	zł	51'00	51'00	51'00

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH²⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

	8 ÷ 13/VI	15 ÷ 20/VI	22 ÷ 27/VI
New - York			
6% dolarowa 1920	69—66½—68 (8 000)	65¼—65—65 (9 000)	65—37—42 (72 000)
8% Dillon 1925	75—63½—73¾/4 (115 000)	72¼/8—70—70 (23 000)	70½—40—46 (239 000)
7% stabilizac. 1927	83¾/4—78—78 (36 000)	77—74¾/4—75 (45 000)	75¼/4—44—47 (176 000)
7% Warszawy 1928	57¾/4—46¼/8—53 (69 000)	54—52 (55 000)	53—33½—34½ (188 000)
7% Śląska 1928	57—52—52 (38 000)	52¾/8—50—50 (22 000)	51—33—34½ (161 000)
Londyn			
7% stabilizac. 1927	73'12—67'62 —68'12	—	—
Zurych			
7% stabilizac. 1927	51'50—50—51	51—49—49	—
Paryż			
7% stabilizac. 1927	60'58—58'62	61'32—58'57 —58'57	57'22—54'46 —54'46
Medjolan			
7% włoska 1924	95'73—95'08 —95'73 (575)	95'82—94'52 —95'82 (800)	96'24—95'94 —96'04 (525)

1) \$ 5 = zł 44'57.

2) Z wyłączeniem transzy francuskiej.

3) \$ 1 = 5'18 fr. szwajc. = Hfl. 2'4888.

4) Dotyczy d.obnych odcinków.

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

2) Kursy w % -ach nominalu, obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

NOWA POLITYKA GOSPODARCZA FRANCJI¹⁾

Nie ulega wątpliwości, że po ostatnich oświadczeniach przedstawicieli Rządu P. Léona Bluma, a przede wszystkim po wysoce interesującym exposé Ministra Finansów, P. Vincent Auriola, stwierdzić można z całą pewnością, iż polityka gospodarcza Francji ulega zmianom takim, iż może trzebaby tu mówić o przesunięciu jej kierunku „o 180 stopni”. Fakt to niezwykle znamienny i posiadający swe wielkie znaczenie nie tylko dla rozwoju dalszych stosunków gospodarczych w samej Francji, ale i dla całości sytuacji gospodarczej międzynarodowej.

Aby zrozumieć, na czym polega zmiana, uprzytomnić sobie wypada najprzód podstawy dotychczasowego kursu polityki gospodarczej Francji w okresie kryzysu. Polityka ta wychodziła z klasycznego założenia, iż w okresie generalnego spadku cen istnieją tylko dwie drogi uchwylenia „nowej równowagi” na niższym ich poziomie, a mianowicie — bądź presją w kierunku równania „wdół” wszystkich innych elementów gospodarstwa narodowego, czyli polityka deflacyjna, bądź — dewaluacja pieniądza. Ten drugi sposób postępowania był we Francji od samego początku wysoce niepopularny. Nietylko dlatego, że Francja, przeszedłszy raz już dewaluację swego pieniądza („le franc a quatre sous”), odruchowo ustosunkowywała się nieprzychylnie do dalszych operacji tego typu, ale — co więcej — kierunki dyspozycji kapitałowej w tym kraju najmniej się do tego rodzaju posunięć nadawały.

To wszystko, co mówiło się przed wojną o „rentjerstwie” gospodarstwa francuskiego, powtórzyćby można bez zmian i w odniesieniu do okresu dzisiejszego. Nadwyżki akumulacji kapitałowej we Francji w olbrzymiej swej większości nie są lokowane w kapitale rzeczowym, którego wartość w okresie dewaluacji pieniądza pozostaje naogół bez zmian. Odwrotnie — nadwyżki te wybierają przede wszystkim drogę kapitalizacji pieniężnej — czy to w formie zakupu walorów o oprocentowaniu stałym (w dużej większości) czy zmiennym, czy wreszcie — wprost w formie oszczędności, lokowanych w bankach lub tezauryzowanych pozabankowo. Co więcej, Francja jest krajem, który osiągnął niewątpliwie największy stopień równowagi w podziale dochodu społecznego ze wszystkich, istniejących dotychczas na kuli ziemskiej. Jeśli zważy się, że jako kwotę dochodu tego w ciągu najwyższego napięcia kryzysu wymienia się ostatnio 140 milj. franków w stosunku rocznym, czyli ok. 3 500 fr. rocznie na głowę ludności, a jednocześnie wiadomo, iż zarobek najniżej płatnego praktykanta niepełnoletniego w przedsiębiorstwach, w których likwidacja ostatnich strejków postępowała najtrudniej (wielkich domach towarowych w Paryżu), wynosi właśnie najmniejszej tyleż — łatwo można wywnioskować stąd o niesłychanie daleko posunięciem zrównoważeniu w podziale dochodu społecznego tego kraju. Rezultatem tego jest powszechna potrzeba oszczędzania (skądinąd przysłowiowa u Francuzów), potrzeba, która w praktyce wyraża się w fakcie utrzymywania olbrzymiej większości kapitalizacji pieniężnej tego kraju w rękach milionów drobnych ciulaczy. Stąd też zagadnienie drobnych oszczędności (osławiona „petite épargne”) przestaje już być zagadnieniem ściśle gospodarczym, a staje się fundamentalnym problemem polityki wewnętrznej — problemem, od którego zależy w dużej mierze kwestja takiego czy innego kierunku rządów w kraju. Mówiąc w skrócie — dewaluacja pieniądza siłą rzeczy odbija się na interesach tak wielkiej liczby wyborców, że rząd parlamentarny, chociażby teoretycznie nawet mógł ją brać pod uwagę, w praktyce unikać jej będzie za wszelką cenę.

Tak więc od początku depresji było jasne, iż Francja będzie starała się iść drogą polityki deflacyjnej, t. j. naginania poziomu wszystkich elementów swego życia gospodarczego do obniżającego się poziomu cen, a niezmniejszając wartości pieniądza. Politykę tę Francja w pewnej

mierze przeprowadziła. Jej indeks cen (1914 r. = 100) wynosił już w 1932 r. 83, w 1933 r. — 79, w 1934 r. — 75 i w 1935 r. — 71. Inna rzecz, że ceny detaliczne wykazywały w ciągu tego okresu spadek mniejszy (dla artykułów spożywczych np. odpowiedni indeks z uwzględnieniem zmian w kursie franka wynosił 532, 475, 455, 395, a dla Paryża nawet 536, 499, 481, 423). Toteż indeks kosztów utrzymania nie zdołał odpowiednio wyrównać się wdół i dla Paryża wynosił w omawianych latach 526, 520, 516 i 482. Widać stąd, iż podczas gdy indeks cen hurtowych wykazuje w okresie 1932 ÷ 1935 spadek przeszło 14%, spadek kosztów utrzymania sięga tylko 10%. Szczegół niezmiernie istotny, wyjaśniający w dużej mierze nastroje mas, wpływające na obecną zmianę kursu polityki gospodarczej Francji.

Przeprowadzając swoją politykę deflacyjną, Francja narażała się, oczywiście, na wszystkie jej ujemne skutki z punktu widzenia produkcji czy zatrudnienia. W 1935 r. indeks francuskiej produkcji przemysłowej wynosił zaledwie 74 przy poziomie 1928 r. = 100. Przywóz spadał bardzo wydatnie, osiągając w roku tym poziom niecałych 21 milj. franków, t. j. tracąc w okresie 1933 ÷ 1935 równo ¼ swej wartości. Liczba bezrobotnych, która w końcu 1932 r. wynosiła jeszcze 277 tys., wzrosła w końcu 1935 r. do 440 tys. Nie można skądinąd jednak oprzeć się wrażeniu, iż wszystkie te objawy, jakkolwiek wysoce dotkliwe dla poziomu życia najszerzych mas ludności, nie były jednak tak rujnujące jak w całym szeregu krajów europejskich o mniejszych zasobach materialnych od Francji. Sens francuskiej polityki deflacyjnej opierał się u podstaw swoich na przesłance, iż społeczeństwo francuskie te kryzysowe ograniczenia wytrzyma. Rzeczywistość wykazała co innego.

Francuska polityka deflacyjna, naginając — o ile to tylko było możliwe przy ustroju demokratyczno-parlamentarnym — wszystkie elementy gospodarstwa narodowego do obniżonego światowego poziomu cen, miała na tej drodze wszelkie szanse sukcesu. Fundamentalnym zagadnieniem jednak (obok poruszonej powyżej kwestji odporności francuskiego społeczeństwa) była ewolucja poziomu tych cen. Nie ulega wątpliwości, iż od 1935 r. poziom ten wykazuje lekki wprawdzie, ale zupełnie wyraźny wzrost. Gdyby francuska polityka deflacyjna przeprowadzona została gruntownie i gdyby utrzymała się dłużej (co przy zasobach materialnych Francji leżało zupełnie w granicach możliwości), cel jej zostałby niewątpliwie osiągnięty, i Francja dotrwałaby bezsprzecznie do tego momentu, kiedy rozwój cen światowych ogarnąłby ją swym wzrostem i umożliwił tem samem zdrowe ożywienie gospodarcze.

Polityka gospodarcza Francji poszła odmienną drogą — i to wyłącznie z przyczyn politycznych. Ten ostatni moment jest stanowczo zbyt ważny, aby go w całości naszych wywodów pominąć. Przez „przyczyny polityczne” rozumiemy bowiem nie tylko sam fakt dojścia do władzy większości parlamentarnej o takim czy innym zabarwieniu w zakresie polityki gospodarczej. Rozumiemy przez to przede wszystkim obiektywną możliwość prowadzenia w dalszym ciągu polityki dawnej — bez obawy jakichś katastrofalnych wstrząsów o ogólnopaństwowym zasięgu. Nie dość na tem. Można sobie nawet wyobrazić sytuację, kiedy jakieś państwo zmienia swój kierunek polityki gospodarczej nie tylko — może — dlatego, że dotychczasowy kierunek natrafia na znaczne trudności w przeprowadzeniu go w praktyce, ale że zamierza przy nowym kierunku osiągnąć jakieś inne cele, niekoniecznie zresztą gospodarczej natury. Historia ostatnich lat wykazuje bardzo wyraźnie, w jaki to sposób poszczególne kraje, zmieniające zasadniczo swoje „uzasadnione gospodarczo” kierunki polityczno-gospodarcze, były bądź do tego rodzaju posunięć zmuszone obiektywnie, bądź miały na celu właśnie takie pozagospodarcze osiągnięcia. Ujemność bilansu płatniczego Wielkiej Brytanji (naskutek krachu niemieckiego i całego splotu ujemnych okoliczności ubocznych) zmusiła mimo rozpaczliwej obrony Londyn do

¹⁾ P. również artykuł p. t. „Program finansowo-gospodarczy Rządu Frontu Ludowego we Francji” (zesz. 26/1936, str. 751).

oderwania funta od złota. Prezydent Roosevelt w obliczu grożącego krachu bankowego, rewolucyjnego wrzenia wśród zadłużonych fermierów i t. d. i t. d. musiał wejść na tę drogę polityki gospodarczej, na jaką wszedł z początkiem 1933 r. Włochy zachwiały swoją równowagę budżetową i monetarną dla osiągnięcia wielkiego celu polityczno-kolonialnego — aneksji Abisynji. Niemcy od szeregu lat prowadzą politykę inflacyjną zarówno z przyczyn nieodpartej konieczności wewnętrzno-politycznej (sztuczne zmniejszenie bezrobocia), jak i dla zasadniczego celu politycznego nazewnątrz (uzbrojenie kraju). We wszystkich tych wypadkach motorem zmiany polityki gospodarczej była bądź konieczność, bądź cel na długą metę. We Francji zagadnienie przedstawia się zupełnie odmiennie.

Francja dokonywa swej przemiany polityczno-gospodarczej naskutek zmęczenia szerokich mas polityką deflacyjną. Gdyby nie rozkład dochodu społecznego, o którym wspominaliśmy na wstępie, powinna być niewątpliwie wejść za przykładem Anglii na drogę dewaluacji. Nie uczyniła tego, ale też bynajmniej nie była zmuszona obiektywnie do takiego kroku. Francuska sytuacja gospodarcza lat ostatnich jest typowym przykładem połowicznej i naskutek tego niezmiernie przewlekłej polityki deflacyjnej, którą bez uszczerbku dla żywotnych interesów kraju, a przedewszystkiem — bez specjalnie silnie akcentowanej „krzywdy społecznej” szerokich mas — możnaby było ostatecznie prowadzić nadal. Przez „krzywdę społeczną” rozumiemy sytuację, która dla szerokich mas staje się całkowicie nie do wytrzymania. Ceny artykułów żywnościowych są we Francji niewątpliwie wyższe niż np. w Polsce. Hurtowa cena kwintala pszenicy wynosiła np. w końcu kwietnia b. r. ok. zł 33,5, kilogram mięsa wołowego w hurcie — przekraczał zł 2,50, kilogram szynki — zł 4, masła — zł 4 ÷ 4,50, jajko kosztowało nie taniej niż gr 10 za sztukę. Że jednak przy takim poziomie cen płać 700 ÷ 1 000 fr. miesięcznie (zł 245 ÷ 350) powodowała masowe strajki w ciągu ostatnich tygodni, tego nie da się wyłącznie gospodarczo uzasadnić. Nie ulega wątpliwości, iż wiele w owym powszechnym niezadowoleniu mas robotniczych — niezadowoleniu, które tak decydująco zaważyło na wyniku ostatnich wyborów i przez to na nowym kierunku polityki gospodarczej Francji, wynikało nietylko z poziomu płać, ale z całej ogólnej sytuacji klasy robotniczej w tym kraju — sytuacji, która w wielu punktach przedstawiała się o wiele gorzej niż w całym szeregu innych krajów Europy (brak umów zbiorowych i t. d.). Niemniej jednak nie można, jako postronny obserwator, oprzeć się wrażeniu, iż — jak zawsze w wypadkach masowego i powszechnego niezadowolenia — pomieszano w rewindykacjach strony robotniczej rzeczy takie, które możnaby osiągnąć bez większych szkód dla gospodarstwa francuskiego, jako całości, z żądaniami o daleko idących skutkach gospodarczych, zwłaszcza w obecnej koniunkturze międzynarodowej gospodarstwa francuskiego. I właśnie, opierając się na analizie tej drugiej kategorii dezyderatów, stwierdzić należy obiektywnie, iż w sytuacji mas robotniczych we Francji nie istniało nic takiego, co zmuszałoby do zmiany dotychczas wytkniętej linii.

Tutaj znów odegrało, jak wspomnieliśmy powyżej, decydującą rolę zmęczenie trudniejszymi warunkami życia niż te, do jakich społeczeństwo francuskie przyzwyczało się już od szeregu lat. Zmęczenie to wywołane zostało niewątpliwie niemożnością przeprowadzenia polityki deflacyjnej w sposób gruntowny i szybki — a przez to — przeciąganiem się skutków kryzysu. Obecny Minister Skarbu, P. Vincent Auriol, w swym gruntownym exposé przed Izbą Deputowanych, którym się będziemy jeszcze poniżej zajmować, nazywa francuską politykę deflacyjną ostatnich lat „wysiłkiem deflacji bez precedensu w historii”. Możliwość mu łatwo udowodnić, iż precedensy takie są. Sam P. Vincent Auriol wykazuje, że budżet francuski, który miał w 1936 r. zamykać się po stronie wydatków sumą 40 438 milj. fr., a więc o 10,8 milj. mniejszą od wydatków z 1931/32 r., w gruncie rzeczy naskutek dodatkowych kredytów zbrojeniowych i innych wykazuje w porównaniu z budżetem sprzed 4 lat zmniejszenie wydatków tylko o 4 130 milj. fr. Budżet 1934 r. zamyka się deficytem 8,8 milj. fr., budżet 1935 r. — 9 ÷ 10 milj., a wykonanie budżetu obecnego wykazuje na dz. I/VI b. r. deficyt 6,5 ÷ 7 milj. fr.

Sytuacja zatem wyglądała w ten sposób, że z jednej strony czynione

były próby polityki deflacyjnej, próby wysoce niepopularne w masach, z drugiej — słabość tych prób nie pozwalała na radykalniejsze oddziaływanie na poziom nowej równowagi gospodarczej w kraju. Jeśli cytowana już przez nas suma 140 milj. fr. zamykała istotnie w ostatnim roku dochód społeczny Francji, to wydatki efektywne w budżecie sięgały 33% tej sumy. Przy takim obciążeniu nic dziwnego, że sytuacja gospodarcza nie mogła ulec polepszeniu.

W sumie zatem u podstaw nowej polityki gospodarczej Francji leży polityczne niezadowolenie szerokich mas ze skutków dotychczasowej polityki, która wprawdzie nazywana jest tu deflacyjną, ale która z prawdziwą polityką deflacyjną mało miała wspólnego. To polityczne niezadowolenie dało przy systemie politycznym, jaki istnieje we Francji, rząd, którego przekonania w dziedzinie polityki gospodarczej są biegłymi odmienne od przekonań tych wszystkich, którzy próbowali zastosować we Francji politykę deflacyjną. Pod jednym względem oba kierunki dotychczas były zgodne: oba nie chciały (z łatwo zrozumiałych przyczyn wewnętrzno-politycznych) dewaluacji. Obecnie zresztą, nawiasem mówiąc, dawni deflacyjniści w imię pewnych dość zrozumiałych zasad ogólnogospodarczych wypowiadają się już raczej za dewaluacją niż za polityką nowego Rządu. Będziemy mieli sposobność jeszcze o tem wspomnieć.

Na czym w gruncie rzeczy opiera się program gospodarczy nowego Rządu? Wychodzi on, oczywiście, z antydeflacyjnego stanowiska i motywuje to w sposób następujący.

Próby redukcji wydatków budżetowych — twierdzi się w kołach, nierzadkich ton polityce gospodarczej Rządu P. Bluma — skoncentrowały się przedewszystkiem na wydatkach, związanych z robotami publicznymi, wydatkami osobowymi, wydatkami społecznymi i t. p. Wydatki na siłę zbrojną wzrosły, obsługa długu wewnętrznego spadła bardzo słabo. Wobec niemożności silnego zredukowania wydatków podnoszono podatki państwowe, a jednocześnie te redukcje, które przeprowadzano, zmniejszały siłę nabywczą ludności.

Wynika stąd — mówi się dalej w tych kołach — rozbieżność ewolucji poziomu cen hurtowych i detalicznych (mówiliśmy już o niej na wstępie). Ceny detaliczne spadły w o wiele mniejszym stopniu od hurtowych. Dlaczego? Bo — powiada w swej mowie P. Vincent Auriol — „w cenie detalicznej zawarte są różnego rodzaju obciążenia: podatki, koszty transportu, koszty generalne, a w szczególności zbyt wielkie koszty kapitału”. Stąd — spadek produkcji, wzrost bezrobocia, silne zwiększenie się liczby upadłości. Jednocześnie jednak rozbieżność ewolucji cen hurtowych i detalicznych odbijała się na budżecie. Spadek cen hurtowych działał niżkowo na dochody budżetowe, a opór cen detalicznych przeciwko niżkom daje analogiczny impuls do oporu przeciwko niżkom wydatków budżetowych.

Wniosek: obecnemu stanowi rzeczy winien jest „paraliż” całego mechanizmu gospodarczego w kraju. On to powoduje obawę dewaluacji, wypędza kapitały zagranicę, ogranicza możliwości kredytowe i zwiększa koszty kapitału, odbijając się skolei na cenach detalicznych i utrudniając ich niżkę. Należy zatem zakończyć próby deflacyjne i ożywić działalność gospodarczą.

W jaki sposób? Nie przez dewaluację, bo ta, jak powiedziano, jest politycznie dla obecnego Rządu niemożliwa. I tutaj właśnie Rząd P. Bluma występuje z niesłychanie oryginalną inicjatywą, którą możnaby nazwać interwencjonizmem państwowym na rynku kapitałowym — à rebours.

Rząd P. Bluma opiera cały swój program finansowy na wciągnięciu do orbity życia gospodarczego Francji stezauryzowanych przez obywateli francuskich kapitałów, które oblicza na ok. 26 milj. franków w złocie poza granicami Francji oraz na 30 ÷ 40 milj. fr. w złocie i banknotach w samym kraju. Tę masę ok. 60 milj. fr. pragnie Rząd wprowadzić do obrotu niejako przymusowo. Wielka pożyczka wewnętrzna ma w tej mierze przyjść dopiero w drugim etapie. „Pożyczka likwidacyjna i konsolidacyjna — mówił w Parlamencie P. Vincent Auriol — będzie, być może, konieczna...” Chwilowo jednak Rząd chwytą się w stosunku do stezauryzowanych kapitałów tych wszystkich sposobów, jakie są obiektywnie skuteczne bez stosowania tej wielkiej dźwigni, jaką dla każdej stezauryzacji przedstawia inflacja pieniężna i deprecjacja waluty. Ogra-

niczenia dewizowe są dla tego właśnie celu niepotrzebne — bo, oczywiście, byłyby spóźnione. Chodzi przecież o to, aby owe 26 miljardów, które już znajdują się zagranicą, wróciły do obrotu. Rząd francuski pragnie tego dokonać szeregiem posunięć, dotychczas nigdy niestosowanych. A więc — przez rokowania z innymi państwami celem przesładowania i zapobiegania ucieczkom od podatków, celem wymiany dokładnych danych, dotyczących się ruchów kapitałów i t. d., dalej przez zmuszenie groźbami wszystkich posiadaczy kapitałów zagranicą do zgłoszenia ich Rządowi (z karą, idącą aż do ewentualnej konfiskaty tych kapitałów, o ile, oczywiście, pokażą się one kiedyś we Francji), przez ustawę, karzącą szkodliwe pogłoski, wzbudzające nieufność i t. d. i t. d. Już obecnie reszta administracja celna we Francji kontroluje wywóz złota przez osoby prywatne i, jakkolwiek przeszkodzić formalnie mu nie może, niemniej jednak stwarza atmosferę represyj, która, być może, zdoła zapobiec dalszym ewazjom.

Tak więc tym dość, przyznać trzeba, oryginalnym środkiem pragnie Rząd P. Bluma ożywić aktywność gospodarstwa francuskiego i przeprowadzić „równanie w górę” pomiędzy cenami hurtowymi i detalicznymi, a przez to i równowagę budżetu — w przyszłości. Chwilowo, oczywiście, musi szukać środków dla zapewnienia normalnego funkcjonowania aparatu państwowego w obliczu niesłychanie trudnej sytuacji skarbowej. Do końca grudnia b. r. Skarb francuski ma wydatków na jakieś 10 miliardów fr., na które brak pokrycia. Marża dla 22 780 miljardów fr. bonów skarbowych uzyskana od Parlamentu w grudniu ub. r. i marcu b. r. wykorzystana jest już do wysokości 21 940 miljardów fr. Co więcej, prawie 14 miliardów tych bonów zredyskontowano w Banque de France (obawa przed dewaluacją...) — tak, że w obiegu znajduje się ich tylko niecałe 6-8 miliardów. Stąd też w oczekiwaniu na skutki przymusowego zawrócenia steżaryzowanych kapitałów francuskich do obrotu i wielkich reform

podatkowych, kredytowych i rozrachunkowych, które Rząd P. Bluma ma przeprowadzać jednocześnie, zawiera się układ pomiędzy Rządem i Banque de France, mocą którego owe 14 miliardów, które w drodze redyskonta bonów Bank zaawansował niejako Rządowi, konsolidują się, ponadto zaś dodatkowo jeszcze Rząd czerpie 10 miliardów fr. na pokrycie swych dotychczas niepokrytych wydatków do końca b. r.

To są zasady i pierwsze posunięcia nowej polityki gospodarczej Francji. Polityka ta, jak staraliśmy się wykazać, ma podkład bardzo wyraźnie polityczny i socjalny. Nie jest ona ponadto wymuszona jakimśi groźbami katastrofami, a tylko chęcią poprawy niemiłych dla szerokich mas ludności skutków przejściowej depresji. Czy w tym stanie rzeczy zamiały i posunięcia nowego Rządu mogą przynieść skutek pożądany — bez, notabene, naruszenia stałości waluty (co pozostaje nadal „tabu” nowego Rządu — tak jak było niem u rządów poprzednich) — o tem możnaby wątpić. Kontrolowana inflacja pieniężna (a do tego w gruncie rzeczy sprowadza się część „aktywna” obecnej polityki) musi dać ujemność bilansu płatniczego, co znów odbija się na walucie, chyba że istotnie tezauryzacja złota na rynkach obcych zmieni się w napływ kapitałów do „ula krajowego”, jak obrazowo wyraził się P. Vincent Auriol, mówiąc o peregrynacjach międzynarodowych „błędnych kapitałów”. Czy jednak groźby i perswazyje w stosunku do posiadaczy kapitałów zagranicą odniosą skutek wówczas, kiedy stan powszechnego niepokoju, pogarszające się warunki produkcji (strajki i gwałtowne zmiany w kosztach własnych, wywołane nagłym i jednoczesnym stosowaniem i podwyżek płac i 40-godzinnego dnia pracy i umów zbiorowych), a wreszcie agitacja rewolucyjna wewnątrz kraju, bynajmniej zaufania nie przywracają — o tem też możnaby wątpić.

T. M.

Paryż, w końcu czerwca 1936 r.

KRONIKA ZAGRANICZNA

FRANCJA

PROJEKT USTAWY O URZĘDZIE PSZENICZNYM. — Polityka gospodarcza Frontu Ludowego, będącego zlepkim kilku stronnictw, często sobie nawzajem dość obcych, w pierwszych tygodniach jej realizowania ujawnia pewną niejednorodność, o ile chodzi o jej kierunek socjalno-polityczny. Naogół utrzymuje się przekonanie, że — jak dotychczas — polityka ta jest mniej „rewolucyjna”, niż się spodziewano, i ten dla wielu przyjemny zawód ma właśnie być przyczyną ujawniającego się powrotu zaufania. Z biegiem czasu jednak, widząc owe spokojne nastroje ludności (a przede wszystkim ludności posiadającej), Rząd zaczyna występować z projektami, coraz bardziej radykalnymi. W ten sposób — obok „nacjonalizacji” przemysłu wojennego i zamierzanej głębszej reformy Banque de France — powstał, poddany obecnie rozważaniom Izby, projekt etatyzacji handlu pszenicą i kontroli produkcji pszenicznej — projekt ustawy o „Office national professionnel du blé”.

Projekt ten opiera się na tezie, doskonale pasującej do inflacyjnego programu Rządu — tezie podtrzymania i podniesienia cen rolnych. Wychodząc z założenia, że w 1935 r. zbiór pszenicy wynosił 78 miljardów q, do czego trzeba jeszcze dodać 3 miljardów q pszenicy północno-afrykańskiej, konsumpcja zaś nie dosięgła 70 miljardów q, i że w b. r. wzajemny stosunek podaży do popytu może być zbliżony do zeszlórocznego — projekt ustawy ustala rygorystyczne zasady gospodarki zbożowej, mające osiągnąć ściśle dopasowanie podaży do popytu, opłacalność cen, uzyskiwanych przez rolników, oraz — drogą uniknięcia zbędnego pośrednictwa — utrzymanie na niższym poziomie cen chleba.

Według projektu, Urząd będzie cieszył się autonomią, faktycznie jednak będzie on ściśle

zależny od Min. Rolnictwa. Będzie się on składał z aparatu centralnego, oddziałów departamentalnych, najmniejszą zaś komórką będą kooperatywy lokalne. Tym to kooperatywom obowiązanymi będą sprzedawać swoją pszenicę wszyscy rolnicy, zbierający powyżej 100 q; od tych spółdzielni będą zakupywały zboże młyny.

Rada Centralna Urzędu — według projektu — ustala corocznie w II połowie czerwca przewidywania zbiorów i określa w przybliżeniu ilości pszenicy, które będą przeznaczane przez producentów na sprzedaż; w II połowie sierpnia ustala ona cenę pszenicy, mąki i chleba, przyczem kwestje sporne w stosunkach z zainteresowanymi gałęziami życia gospodarczego podlegać będą rządowemu arbitrażowi; w II połowie września wreszcie — Rada ustali ilości pszenicy, które w ciągu roku muszą — w interesie rynku i cen — zostać wyeksportowane, przywiezione z zagranicy lub zamagazynowane.

Określone terminy i przepisy będą obowiązywały również rolników: w ciągu II połowy kwietnia każdego roku będą oni musieli zgłaszać obszar uprawy, w ciągu II połowy września zaś — ściśle rozmiary zbiorów. Poza tem rolnicy obciążeni będą opłatami na rzecz Urzędu, które wyniosą 1 + 10 fr. od 1 q pszenicy — według skali, wzrastającej w miarę wzrostu zbiorów.

Pobieżnie powyżej streszczony projekt podaje więc ostrej dyscyplinie całą gospodarkę pszeniczną. Rozmiary obszaru uprawy i rozmiary zbiorów muszą być meldowane Urzędowi; rolnikowi wolno sprzedać zbiór tylko spółdzielni, młynarzowi wolno kupić tylko w spółdzielni; ceny zostaną ściśle ustalone, a za kontrolę Państwa rolnik zapłaci odpowiedni podatek.

Projekt ustawy wzbudził dalekosiężne zastrzeżenia. Monopol handlu pszenicą zagraża przedewszystkiem handlowi zbożowemu, który skazany jest na zagładę. Ale i rolnictwo —

mimo zapowiedzi wysokich cen — nie jest zadowolone z projektu, zdając sobie sprawę z tego, że w praktyce dojdzie do przymusowego ograniczania uprawy i innych ujemnych następstw.

Pomijając te względy, niewątpliwie doniosłe, gdyż kompletnej przebudowie i etatyzacji ma ulec cała tak poważna dziedzina gospodarki — należy poddać krytyce i same założenia projektu. Ceny rolne we Francji i dotychczas były już zbyt wysokie w stosunku do cen na innych rynkach oraz cen światowych, sytuacja rolnictwa zaś była o wiele lepsza niż gdzieindziej. Dalsza wyżka cen rolnych pogorszy tylko „nożyce” na niekorzyść Francji.

Nadmieśmy na zakończenie, że w Izbie w stosunku do projektu wystąpiła wyraźna opozycja, w której udział biorą i radykali.

RUMUNJA

PODNIESIENIE OFICJALNEJ CENY ZŁOTA. — Rumuńska ustawa stabilizacyjna z dn. 7/II 1929 r. ustaliła cenę 1 kg złota na 111 111¹/₁₀ lei. Od paru lat cena ta ma znaczenie wyłącznie nominalne, waznywszy na stopniową, i to dość poważną, deprecjację waluty rumuńskiej, która dokonała się pod osłoną ograniczeń dewizowych. Z biegiem czasu deprecjacja waluty uznana została przez Bank Narodowy, który, poczynając od dn. 11/VI 1935 r., kupował dewizy od eksporterów ze zmienną premją 10 + 40% oraz sprzedawał dewizy importerom z premją 44%. W grudniu 1935 r. ustalono jednolitą premję 38%.

Z dniem 1/VII 1936 r. 38%-owa premja rozciągnięta została i na złoto, wobec czego od tego dnia oficjalna cena 1 kg złota wynosi 153 333¹/₁₀ lei. Jest to jednak tylko cena zasadnicza, bo do niej doliczane będą dalsze

premie dla zachęcenia producentów złota do zwiększenia produkcji. W najbardziej sprzyjających warunkach cena złota wyniosłaby 193 333¹/₃ lei za 1 kg. Cena ta — w stosunku do dawnej ceny z 1929 r. — oznaczałaby deprecjację waluty rumuńskiej o ok. 42%.

Zaznaczyć należy, że najbliższym faktycznego kursu banknotów rumuńskich na giełdach zagranicznych jest kurs, wynikający z tej ostatniej ceny złota: 193,3 tys. lei za 1 kg.

HOLANDJA

SYTUACJA WALUTOWA. — Sprawa walutowa w Holandji nie schodzi z porządku dziennego od dłuższego już czasu; w lecie ub. r. przeszła ona fazę wyjątkowo ostrą, obecnie zdaje się wchodzić w stadium jeszcze ostrzejsze.

W ostatnim czasie nastąpił znaczny odpyływ złota.

Poszczególne pozycje bilansu Banku Niderlandzkiego kształtowały się w bieżącym roku następująco:

	Pokrycie złotem		Portfel wekslowy	Kredyty	Obieg banknotów
	miljn. guld.	%			
20/I	666'7	76'55	28'7	128'1	757'3
24/II	680'3	77'07	28'3	129'9	783'5
23/III	713'6	78'46	24'4	124'2	757'4
20/IV	710'0	78'94	24'5	127'7	765'8
11/V	698'0	77'57	27'4	131'8	763'1
18/VI	684'0	77'32	28'0	130'7	763'1
2/VI	640'2	74'01	43'5	139'1	789'4

Rząd i kierownictwo Banku Niderlandzkiego stoją stanowczo na gruncie utrzymania parytetu złotego. Sfery finansowe są również przeciwne dewaluacji, obawiając się jej ujemnego wpływu na rolę i znaczenie Holandji, jako jednego z najważniejszych ośrodków międzynarodowego obiegu kapitałów. Silny natomiast nacisk w kierunku dewaluacji wywierają sfery, związane z żegluga, które pragnęłyby w ten sposób znaleźć ulgę w walce konkurencyjnej, a także sfery przemysłowe.

Agitacja za dewaluacją znalazła formy organizacyjne w t. zw. Komitecie Dewaluacyjnym (Comite voor Dewaluatie). Komitet prowadzi energiczną propagandę drogą akcji prasowej, zebrań publicznych i t. p. Kontrakcja zwolenników utrzymania parytetu obecnego jest w porównaniu z tem dość słaba. Bank Niderlandzki walczy z odpyływem złota klasycznymi środkami podwyższania stopy dyskontowej, która dn. 30/V b. r. podniesiona została do 3¹/₂% z uwagi na ubytek złota, wynoszący w II połowie maja 35 miljn. guldenów. W kilka dni później, gdyż już dn. 4/VI, stopa dyskontowa uległa podwyżce o dalsze 1/2% do 4¹/₂% — spadek pokrycia w I tygodniu czerwca wyniósł aż 44 miljn. guldenów.

KANADA

ZMIANY W TARYFIE CELNEJ. — Kanaadyjska taryfa celna uległa w maju b. r. (z dniem 2/V) zmianom, odnoszącym się przedewszystkiem do taryfy „British Preferential”, a w pewnym stopniu i do „Intermediate Tariff”, pozostawiającym zaś prawie bez zmian „General Tariff”. Skutkiem powyższego pewne artykuły, które dotąd były clone jednakowo według „Intermediate Tariff” i „General Tariff”, teraz, oclone według tej drugiej, tracą zdolność konkurencyjną — odnosi się to zwłaszcza do chmielu i do niewykończonych (gładkich) wyrobów ze szkła. W nowej taryfie celnej przebiega też tendencja do ochrony pewnych gałęzi rodzimej produkcji, między innymi produkcji dykt i fornierów, co widać ze znacznego obniżenia cel dla maszyn, służących do ich wyrobu.

Ze zmian, mogących interesować eksport polski, najważniejsze są następujące:

Mięso końskie i odpadki zwierzęce jako karm dla zwierząt futerkowych są według wszystkich taryf wolne od cła. Przedtem importowane z krajów W. Brytanji podlegały opłacie cła w wysokości 15% a. v., z innych opłacie 25% a. v. Stawki cła na chmiel (w centach od funta) uległy następującym zmianom:

	Brit. Pref.	Intermediate	General
Obecnie	6	10	16
Przedtem	8	16	16

Olej rzepakowy, który przedtem według „British Preferential Tariff” podlegał ocleniu 15% a. v., a według innych taryf 25%, obecnie jest wolny od cła. W grupie produktów naftopochodnych wprowadzono pewne zniżki w taryfach „British Preferential” i „Intermediate”, podwyższając stawki dla „General Tariff”. W grupie maszyn i narzędzi rolniczych zniżone zostały cła według „Intermediate Tariff” z 15% a. v. do 7¹/₂% a. v. Maszyny, służące do wyrobu dykt i fornierów, które dotąd według „British Preferential Tariff” podlegały ocleniu w wysokości 15%, zaś według „Intermediate Tariff” — 27¹/₂% a. v., teraz przy imporcie z krajów W. Brytanji są wolne od cła, według zaś „Intermediate Tariff” opłacają 10% a. v. W grupie wyrobów tekstylnych w tkaninach bawełnianych pozostawiono cła a. v. niezmiennione, znosząc tylko dla „British Preferential Tariff” opłatę dodatkową, która wynosiła 2 ct. od funta wagi.

Poza zmianami taryfy celnej została podwyższona opłata t. zw. „sales tax”, pobierana też przy imporcie towarów do Kanady. Opłata ta, która wynosiła dotąd 6%, wynosi obecnie 8%.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 15 ÷ 27/VI b. r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	15 ÷ 20/VI	22 ÷ 27/VI	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica			
Berlin . . .	21'65	21'65	—
Praga . . .	172'83	172'83	—
Chicago . . .	—	—	—
Buenos Aires	3'35 ¹ / ₂	3'35	- 0'2
Liverpool . .	3'29 ¹ / ₂	3'39 ¹ / ₂	+ 3'0
Wiedeń . . .	34'58	34'58	—
Hamburg . . .	5'30	5'30	—
Żyto			
Berlin . . .	18'10	18'10	—
Praga . . .	143'66	143'66	—
Chicago . . .	2'32	2'53	+ 9'0
Wiedeń . . .	26'12 ¹ / ₂	26'12 ¹ / ₂	—
Hamburg . . .	3'20	3'20	—
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	127'00	127'00	—
Chicago . . .	2'09	2'32	+ 11'0
Buenos Aires	—	—	—
Liverpool . .	3'18	3'24	+ 1'8
Wiedeń . . .	25'87 ¹ / ₂	26'12 ¹ / ₂	+ 0'9
Hamburg . . .	3'40	3'40	—
Jęczmień browarowy			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	140'00	140'00	—
Chicago . . .	3'19	3'28	+ 2'8
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	—	—	—

METALE

ŻELAZO. — W I połowie czerwca usposobienie na rynku żelaznym pozostawało nadal bardzo spokojne, przy widocznym wstrzymywaniu się konsumentów od zawierania większych transakcyj.

W poszczególnych krajach położenie na wewnętrznych rynkach żelaza przedstawiało się następująco:

W Niemczech ogólne położenie nie wykazywało poważniejszych zmian. Rynek krajowy jest w dalszym ciągu dobry, zamówienia napływają równomiernie zarówno od handlu jak i od przemysłu. W dążeniu do samowystarczalności, jedna z najpoważniejszych firm hutniczych „Gutehoffnungshütte” uruchamia na wielką skalę nową kopalnię rudy żelaznej w Wirtembergji, obliczoną na 1 milion tonn w 1937 r. Skład rudy jest bardzo zbliżony do minety lotaryńskiej. Projektowana jest w ciągu najbliższych 12 miesięcy budowa 4 nowych wielkich pieców.

Na rynku francuskim położenie było bardzo trudne do określenia. Strajki okupacyjne wstrzymały prawie całkowicie działalność hut. Przyjęte żądanie robotników zwiększenia zarobków o 12%, zaprowadzenia 40-godzinnego tygodnia pracy oraz urlopu tygodniowego — wpłynęło wybitnie na podrożenie żelaza; jak obliczają przemysłowcy, podniesie to koszty robocizny o 37%.

W Belgji panował zastój. Napływ zamówień zmniejszył się bardzo znacznie — tak, że w najbliższych tygodniach trudno jest przewidzieć jakąś wyraźniejszą poprawę. W ciągu maja napływ zamówień, jakie otrzymał „Cosibel”, wyniósł zaledwie 100 tys. t — wobec przeszło 160 tys. t w dobrych miesiącach ub. r. Sądząc z okresu sprawozdawczego, czerwiec zapowiadał się jeszcze gorzej. Największe zapotrzebowanie było na półwytwór, pozatem było nieznaczne zapotrzebowanie na bednarkę i walcówkę. Błacha szła bardzo słabo. Eksport wykazał znaczne osłabienie, co być może jest wynikiem tego, że Belgja nie przystosowała się jeszcze do nadzwyczaj elastycznych warunków kredytowych.

Na rynku angielskim tempo pracy cokolwiek zmniejszyło się, choć w najbliższym czasie przewidywane są znów większe obstanki. Na zebraniu organizacji angielskich wytwórców hutniczych postanowiono przeprowadzić ogólną zwyżkę cen wytworów hutniczych; zwykła ta wynosi sh 12'6 ÷ 2'6 — w zależności od produktu. Ceny eksportowe pozostają bez zmiany. Nowe zasadnicze ceny wewnętrzne wynoszą: surówka odlewnicza sh 75 ÷ 80 w zależności od prowincji, surówka hematytowa Nord-Est sh 80'6, kęsy dwucalowe £ 6'2'6, kątowniki £ 9'0'0, żelazo sztabowe £ 9'7'0, belki £ 9'7'6, blacha okrętowa £ 9'7'6 i kotłowa 9'17'6, blacha cienka Nr. 24 g. £ 11'10'0, blacha cynkowa Nr. 25 £ 13'10'0. Również i stare żelastwo podniosło się w cenie: żelastwo martenowskie z sh 57'6 do 60'0. Koks hutniczy podrożał na sh 25'6.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgji wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. fob port — notowane były w dn. 12/VI 1936 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
za 1 016 kg	—	—	—
za 1 000 kg	—	—	—
Surowka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—

Półwytwór:

kęsy	—	2. 7.0	2. 7.0
platyny	—	2. 8.0	2. 8.0

Wytwory gotowe:

żelazo sztabowe	—	3. 3.6	3. 3.6
belki	—	3. 1.6	3. 1.6
kątowniki	—	3. 2.6	3. 2.6
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
druk - walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 9.0	4. 9.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
druk ocynkowany	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druciane	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — W I połowie czerwca na rynkach metali nieżelaznych panowała depresja przy dosyć znacznym spadku cen wszystkich prawie metali. Przyczyny pozostają te same co i dawniej, t. j. ciągła niepewność sytuacji politycznej, a w szczególności nieregulowana sprawa sankcyj włoskich, która w znacznym stopniu hamuje rynek. Do tego w okresie sprawozdawczym doszły jeszcze wydarzenia polityczne we Francji. Pierwszorzędną rolę odegrał w okresie sprawozdawczym rynek cyny, która swoim spadkiem ceny w znacznym stopniu pociągała inne metale.

Na rynkach poszczególnych metali położenie przedstawiało się następująco:

Rynek miedzi, podobnie jak i inne, poddał się wpływowi rynku cyny, jednakże pomimo to trzymał się dosyć mocno, i spadek ceny nie okazał się tu zbyt dużym. Na niższą tendencję rynku wpłynęło znaczne zmniejszenie się zakupów Stan. Zjedn., które w maju wyniosły 16 300 t — wobec 158 000 t w kwietniu.

Rynek cyny grał rolę dominującą w okresie sprawozdawczym. Nadzwyczaj silny spadek ceny doprowadził ją do poziomu, nienotowanego już od maja 1933 r. Istotnej przyczyny tego trudno jest określić, przypuszczając nawet, iż jest to manewr ze strony pewnych kół,

chcących wpłynąć na Komitet Cynowy w kierunku ograniczenia dzisiejszych kwot wytwórczych państw, należących do porozumienia. Takie ograniczenie musiałyby w swojej konsekwencji doprowadzić do ponownej wyższej ceny. Zapotrzebowanie na metal było bardzo małe i widoczna była na rynku dezorientacja; jest to tem dziwniejsze, że przemysły, spożywające najwięcej cyny, jak blachy białej i samochodowy, we wszystkich ważniejszych krajach wykazują poprawę, co świadczyłoby o możliwościach zwiększenia zbytu cyny.

Na rynku ołowiu również widoczne było osłabienie, jednakże ceny, dzięki podniesieniu się funta, utrzymywały się dosyć mocno. Ze strony większych wytwórców słychać głosy o dobrym napływie zamówień, przyczem z nastąpieniem lata przewidywane jest zwiększenie zakupów dla celów zbrojeniowych i budowlanych.

Rynek cynku trzymał się dobrze i nieznaczna niższa cena, jaka nastąpiła pod wpływem spadku cen innych metali, została prawie że wyrównana podniesieniem się kursu funta. Usposobienie naogół było dobre. Zapotrzebowanie było średnie, gdyż brak go jeszcze w należyty stopniu od ocynkowni blach. Na dobre usposobienie rynku poważnie wpływał brak spekulacji tym metalem.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym kształtował się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje gotówkowe, a druga — terminowe): miedź standard straciła £ $\frac{7}{16}$, wzgl. $\frac{3}{8}$, miedź elektrolityczna obniżyła się o £ $\frac{3}{8}$, rafinowana zaś o £ $\frac{1}{2}$, cyna spadła w cenie o £ $1\frac{5}{16}$, wzgl. $1\frac{12}{16}$, ołów — o £ $\frac{9}{16}$, wzgl. $\frac{3}{8}$, cynk — o £ $\frac{1}{2}$, wzgl. $\frac{7}{16}$, srebro przy transakcjach gotówkowych pozostawało niezmiennione w cenie, przy terminowych zaś zyskało $1\frac{7}{16}$ d na uncji, złoto straciło d $6\frac{1}{2}$ na uncji, blacha biała i inne metale zmiany cen nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali — w £ za 1 016 kg, z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszy o wym. 20" X 14" X 0.24 mm, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję, i srebra — w d za uncję:

Metal	Poprzedni okres ultimo	Okres maksym. mum	Okres minimal. mum	Sprawozdawczy: ultimo
Miedź standard:				
kasa .	36 $\frac{9}{16}$ -11 $\frac{11}{16}$	36 $\frac{5}{8}$	36	36 $\frac{3}{16}$ -1 $\frac{1}{4}$
term. .	36 $\frac{13}{16}$ -15 $\frac{15}{16}$	36 $\frac{7}{8}$	36 $\frac{5}{16}$	36 $\frac{7}{16}$ -9 $\frac{9}{16}$
elektrol. .	40 $\frac{1}{2}$ -41	40 $\frac{7}{8}$	40	40 $\frac{1}{8}$ -5 $\frac{5}{8}$
rafinow. .	39 $\frac{3}{4}$ -41	40 $\frac{3}{4}$	39 $\frac{1}{4}$	39 $\frac{1}{4}$ -40 $\frac{1}{2}$
Cyna:				
kasa .	195 $\frac{5}{8}$ -3 $\frac{3}{4}$	192 $\frac{1}{4}$	181	181-3 $\frac{3}{4}$
term. .	191 $\frac{1}{2}$ -192	189 $\frac{1}{4}$	179	179-1 $\frac{1}{4}$
Ołów:				
kasa .	15 $\frac{9}{16}$	15 $\frac{3}{8}$	15	15
term. .	15 $\frac{9}{16}$	15 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{9}{16}$	15 $\frac{3}{16}$
Cynk:				
kasa .	14 $\frac{1}{4}$	14 $\frac{3}{16}$	13 $\frac{3}{4}$	13 $\frac{3}{4}$
term. .	14 $\frac{7}{16}$	14 $\frac{1}{2}$	14	14
Glin:				
dla kraju	100	100	100	100
„ zagr.	—	—	—	—
Nikiel:				
dla kraju	200-205	205	200	200-205
„ zagr.	200-205	205	200	200-205
Blacha biała .	18.9-19.1 $\frac{1}{2}$	19.1 $\frac{1}{2}$	18.9	18.9-19.1 $\frac{1}{2}$
Platyna „spong“	7	7	7	7
Srebro:				
kasa .	19 $\frac{7}{8}$	20 $\frac{1}{16}$	19 $\frac{13}{16}$	19 $\frac{7}{8}$
term. .	19 $\frac{7}{8}$	21 $\frac{7}{16}$	19 $\frac{13}{16}$	21 $\frac{7}{16}$
Złoto .	139.3 $\frac{1}{2}$	139.4	138.3 $\frac{1}{2}$	138.9

— Na rynku starych metali ruch był bardzo ograniczony i poważniejszych transakcyj nie było. Pomimo to jednak ceny nie wykazywały tendencji niżkowych, lecz utrzymywały się na osiągniętym poziomie. W Niemczech są one regulowane przymusowo i pozostają od dłuższego już czasu bez zmiany. We Francji notowane w dn. 12/VI (w nawiasie ceny z dn. 22/V) następujące ceny we fr. fr. loco Paryż: miedź 210 (210), brąz 192 (192), i mosiądz 105 (105), cynk 65 (65) i ołów 90 (90).

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki zł 600; II i III str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 400, $\frac{1}{2}$ str. — 250, $\frac{1}{4}$ str. — zł 150, $\frac{1}{8}$ str. — zł 90. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, $\frac{1}{2}$ str. — zł 110, $\frac{1}{3}$ str. — zł 80, $\frac{1}{4}$ str. — zł 70, $\frac{1}{8}$ str. — zł 55, $\frac{1}{16}$ str. — zł 40, $\frac{1}{16}$ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKIRedaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKIRedaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Zakładów Chemicznych „Laokoon“, Sp. Akc.

w e L w o w i e

odbędzie się w dn. 16 lipca 1936 r. o godz. 7 wiecz. w sali Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935;
- 2) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania obowiązków;
- 3) Wybór władz Spółki.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, powinni złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu we Lwowie, ul. Kapielna 1.6, najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

1623a

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe Fibra“

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości, że w dn. 20 lipca r. b. o godz. 10 rano w Kancelarii Notariusza Juliana Siennickiego w Gmachu Hipoteki, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 6 w Warszawie odbędzie się doroczne

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/5;
- 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie osiągniętych przez Spółkę zysków;
- 5) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej.

1627-26-27

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przem. „Floryda“, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiaadama, że

WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 20 lipca 1936 r. o godz. 14 w kancelarii notariusza Siennickiego w Warszawie, Kapucyńska 6 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za lata 1933, 1934 i 1935, zatwierdzenie bilansów i R-ku strat i zysków;
- 3) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Ustalenie pism w jakich mają być podawane ogłoszenia Spółki;
- 5) Wolne wnioski

1650-26-27

I OGŁOSZENIE

Dn. 26 czerwca 1935 r. Walne Zgromadzenie

Towarzystwa Eksploatacji Lasów „TEL“, Spółka Akcyjna

Warszawa, Sienkiewicza 10

uchwaliło

ZMNIĘSZYĆ KAPITAŁ AKCYJNY SPÓŁKI

wynoszący zł 320 000.00 do zł 192 000.00, t. j. o zł 128 000.00 i wzywa wierzycieli Spółki, w myśl art. 441 K. H., do ewentualnego zgłoszenia sprzeciwów pod adresem siedziby Spółki.

1659-27-30

R. H. B. II 271

Sąd Okręgowy w Krakowie wydział II handlowy

postanawia:

wpisać do rejestru handlowego przy firmie

Zakłady Przemysłowe w Tenczyнку

Spółka Akcyjna w Krakowie

następujące dane:

„Obniżono kapitał akcyjny o kwotę 378 500.00 zł przez umorzenie 3785 sztuk akcji. Równocześnie podwyższono kapitał akcyjny o sumę 378 500.00 zł tj. do pierwotnej wysokości 750 000.00 zł przez wydanie 3785 sztuk akcji nowej emisji, opiewających na okaziciela po 100 zł nominalnej wartości każda”.

1689

Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat“, Spółka Akcyjna

w W a r s z a w i e

Bilans netto w dn. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Place i grunty zł 448 572.89; Budynki: fabryczne zł 728 943.69, gospodarcze zł 58 674.47, mieszkalne zł 277 744.99; Maszyny i urządzenia zł 3 417 308.85; Bocznicza kolejowa zł 115 977.86; Tabor i ruchomości: inw. żywy zł 30 411.00, inw. martwy (ruchomości) zł 93 236.00; Majątek obrotowy: Materiały: surowce zł 236 201.70; Pomocnicze i pędne zł 230 900.00; Wyroby zł 448 593.35; Dłużnicy: Odbiorcy zł 57 377.04; Dostawcy zł 107 730.55; Różni zł 2 063 800.83; Środki płynne: Kasa zł 7 149.97; Banki zł 611 506.16; Papiery procentowe zł 406 720.00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 141 000.00; Pozyccje przechednie zł 7 698.09; **Razem zł 9 489 547.44.**

Pozyccje uzupełniające (pozabilansowe). — Gwarancje otrzymane zł 814 721.94; Różni za nasze gwarancje zł 3 888 106.19; Różni za nasze kaucje hipoteczne zł 650 000.00; **Razem zł 5 352 828.13.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 800 000.00; Kapitał zapasowy zł 80 555.95; Fundusz specjalny zł 42 093.22; Rezerwa opodatk. zł 245 125.49; Kapitał amortyzacyjny zł 4 047 300.56; Kapitały obce (zobowiązania): Dywidenda nieodebrana zł 50 370.60; Wierzyciele: Odbiorcy — zaliczki zł 68 715.97; Dostawcy zł 167 276.49; Różni zł 687 083.18; Pozyccje przechednie zł 1 722.22; Pozostałość z lat ub. zł 28 786.51; Zysk zł 270 517.25; **Razem zł 9 489 547.44.**

Pozyccje uzupełniające (pozabilansowe). — Różni za ich gwarancje zł 814 721.94; Gwarancje wekslowe wydane zł 3 888 106.19; Kaucje hipoteczne wydane zł 650 000.00; **Razem zł 5 352 828.13.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty produkcji zł 2 751 543.70; Koszty administracji ogólnej: Wynagr. Zarządu, Dyrekcji i pracowników zł 446 365.00; Podatki państwowe i komunalne zł 522 194.08; Różne wydatki zł 212 675.27; Koszty sprzedaży zł 57 905.83; Gospodarstwo rolne zł 63 995.17; Straty na papierach wartościowych zł 27 500.00; Amortyzacja zł 423 024.78; Zysk zł 270 517.25; **Razem zł 4 775 721.08.**

MA. — Sprzedaż zł 4 646 991.80; Różnice kursowe zł 40 647.64; Procenty zł 88 081.64; **Razem zł 4 775 721.08.**

1691

Skradziono polisę nr. 58052 wydaną przez

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEN „PRZEZORNOSC“, S. A.

na imię Alfreda Wurbsa w dn. 16 czerwca 1935 r. na sumę zł w zł. 10 000.00.

1690

Zarząd Spółki Akcyjnej „Cukrownia Chelmica“, Spółka Akc.
podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

tej Spółki odbędzie się w dn. 28 lipca 1936 r., o godz. 17 min. 30, w lokalu zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1935/36; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków Spółki za rok operacyjny 1935/36 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Podział zysków; 5) Zatwierdzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1936/37; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie funkcji poszczególnych członków Zarządu i wynagrodzenia tychże na 1936/37 r. oraz zaakceptowanie wysokości ich wynagrodzenia za 1935/36 r.; 8) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 9) Zmiana uchwały, powziętej przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 14 lipca 1933 r., w przedmiocie darowizny działki gruntu z należącej do Spółki nieruchomości „Chelmica Cukrownia“, powiatu Lipnowskiego; 10) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu, obciążania należących do Spółki nieruchomości „Chelmica Cukrownia“, powiatu Lipnowskiego, oraz dóbr ziemskich „Fabjanki“ i „Kikół-Miasto“, tegoż powiatu, i ustanawiania służebności na tych nieruchomościach, jak również do nabywania dla Spółki innych nieruchomości ziemskich, zarówno w drodze umów dobrowolnych, jak i z licytacji publicznych, oraz do sprzedaży posiadanych i nabytych przez Spółkę nieruchomości ziemskich; 11) Wolne wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowo przepisany trybie i terminie.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnem, winni conajmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (Trębacka 4), w godz. od 11 do 14, akcje Spółki, względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji bądź u notariusza, bądź też w polskich instytucjach kredytowych rządowych, lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

1697

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Towarzystwa Schlosserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni
w Ozorkowie, Spółka Akcyjna**

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 29 lipca 1936 r. o godz. 3 po poł. w lokalu Klubu Obywatelskiego w Łodzi przy ul. Moniuszki 9.

Porządek obrad:

1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia;
2) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
3) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1935;
4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935;
5) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków w roku operacyjnym 1935;
7) Reasumcja bilansów za lata operacyjne 1933, 1934 i 1935 w celu wyprowadzenia różnic kursowych na „specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych“;
8) Uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie umieszczania w Kurjerze Warszawskim obowiązkowych ogłoszeń, pochodzących od Spółki;
9) Wolne wnioski.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w terminie dn. 29 lipca 1936 r. dla braku kompletu, Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie dn. 6 sierpnia 1936 r. o godz. 3 po poł., w tem samym miejscu i z tymże porządkiem obrad, przyczem Zwyczajne Walne Zgromadzenie w drugim terminie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Dodatkowe ogłoszenia i zawiadomienia o drugim terminie Walnego Zgromadzenia dokonane nie będą.

Ozorków, dn. 27 czerwca 1936 r.

Zarząd:

1704

Wł. Eborowicz Jan Jonscher

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Cukrownia Mała Wieś“, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

tej Spółki odbędzie się w dn. 28 lipca 1936 r., o godz. 17, w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1935/36; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków Spółki za rok operacyjny 1935/36 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Zatwierdzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1936/37; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie funkcji poszczególnych członków Zarządu i wynagrodzenia tychże na 1936/37 r. oraz zaakceptowanie wysokości ich wynagrodzenia za 1935/36 r.; 7) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 8) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i obciążania należących do Spółki nieruchomości „Niżdzino i Duplice“ oraz „Mała Wieś“, powiatu Płockiego, jak również do nabywania i sprzedaży gruntów; 9) Wolne wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowo przepisany trybie i terminie.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnem, winni conajmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (Trębacka 4), w godz. od 11 do 14 akcje Spółki, względnie świadectwa tymczasowe na akcje, względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji lub świadectw tymczasowych bądź u notariusza, bądź też w polskich instytucjach kredytowych rządowych, lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

1700

Zarząd firmy „Tartaki“ Przedsiębiorstwo Drzewne

Spółka Akcyjna w Chodorowie

ogłasza po myśl art. 398 § 2 Kod. Handl., że na Zwyczajnym Walnem Zgromadzeniu Akcjonariuszów odbytem dn. 18 maja 1936 r., uchwalono przyjąć do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, zatwierdzić bilans za 1935 r., a wykazanego zysku bilansowego w kwocie 12 zł 66 gr narazie nie rozdzielać. Do Rady Nadzorczej wybrano Stefana ks. Lubomirskiego i Erykę ks. Lubomirską de Vaux. Uchwalono z mianą statutu, a to w ten sposób, że § 9 statutu będzie miał następujące brzmienie: „§ 9. Sposób ogłoszenia. Publiczne ogłoszenie Spółki Akcyjnej musi być zawsze zamieszczone w Monitorze Polskim tudzież w czasopiśmie „Polska Gopodarcza“ w Warszawie“, zaś w § 11 statutu dodano zdanie końcowe o następującym brzmieniu: „Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć w ciągu pięciu miesięcy po upływie każdego roku gospodarczego“.

1710

I ogłoszenie o otwarciu likwidacji Spółki

„Kolej Lokalna Kraków—Kocmyrzów“, Spółka Akcyjna

w l i k w i d a c j i

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Kraków—Kocmyrzów“ uchwaliło w dn. 23 maja 1936 r.

otwarcie likwidacji Spółki

z dniem 1 czerwca 1936.

Wobec tego wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzytelności do dn. 1 marca 1937 r. w Biurze Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1 II p.

Kolej Lokalna Kraków—Kocmyrzów S. A.
w likwidacji

Robert Ceceniowski mp., Dr. Julian Kaczkowski mp., Mgr. Bolesław Kaczmarkiewicz mp., Prof. Dr. Adam Krzyżanowski mp.
1699

„Polropa” Naftowa Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA		zł
I.—Majątek stały:		
Prawa naftowe	532 782.33	
II.—Majątek płynny:		
Gotówka w bankach	122 612.93	
Papiery procentowe	946.00	
Dłużnicy—różni	57 750.00	
III.—Strata	82 141.99	
	<u>796 233.25</u>	

PASYWA		zł
I.—Kapitały własne:		
Kapitał zakładowy	600 000.00	
Kapitał rezerwowy	4 831.25	
II.—Zobowiązania:		
Wierzyciele—różni	191 402.00	
	<u>796 233.25</u>	

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN		zł
1) Koszty ogólne	14 563.18	
2) Podatki państwowe i komunalne	294.45	
3) Przeniesienie straty z lat ubiegłych	67 307.36	
	<u>82 164.99</u>	

MA		zł
1) Odsetki	23.00	
2) Strata:		
a) z lat ubiegłych	zł 67 307.36	
b) z roku bieżącego	zł 14 834.63	
	<u>82 141.99</u>	
	<u>82 164.99</u>	

1694

Towarzystwo Ubezpieczeń „ORZEŁ”

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 47 856.29; Instytucje kredytowe zł 256 369.51; Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 364 188.05; Nieruchomości zł 762 001.62; Oddziały zł 83 193.52; Agenci zł 65 690.94; Różni z tytułu zaległej składki zł 361 147.65; Zakłady ubezpieczeń zł 177 034.97; Inni dłużnicy zł 27 693.93; Ruchomości biurowe zł 51 195.57; Inne aktywa zł 291 816.42; Strata (niedobór bilansowy) zł 198 000.00; **Razem zł 2 686 188.47.**

STAN BIERNY. — Emitowany kapitał akcyjny (akcyj sztuk 12 000 po zł 100.00) zł 1 200 000.00; Kapitał zapasowy zł 10 186.75; Rezerwa na należności wątpliwe zł 72 441.65; Fundusz ubezpieczeniowy zł 183 992.42; Rezerwa na nieregulowane szkody zł 103 707.14; Należność z tytułu rezerwy składki zatrzymanej reasekuratorom przez Zakład zł 352 761.01; Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 53 340.14; Zakłady ubezpieczeń zł 505 239.99; Inni wierzyciele zł 122 316.62; Nieuiszczone podatki i opłaty zł 25 208.06; Inne pasywa zł 56 994.69; **Razem zł 2 686 188.47.**

U w a g a: Wykazana w bilansie strata zł 198 000.00 będzie pokryta przez Akcjonariuszów.

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

ZYSKI. — Pozostałość zysku (nadwyżki bilansowej) z roku poprzedniego zł 4 261.88; Zysk (nadwyżka) w roku sprawo-

zdawczym na rachunku ubezpieczeń: od kradzieży z włamaniem zł 2 256.68, transportów zł 1 959.12, od gradobicia zł 29 097.91; Czysty dochód z majątku Zakładu zł 86 140.47; Inne zyski nieobjęte poszczególnymi rachunkami; różnica kursu na sprzedanych papierach wartościowych zł 2 272.88; wpływy z umorzonych należności wątpliwych zł 95.00; Strata (niedobór bilansowy) zł 198 000.00; **Razem zł 324 083.94.**

STRATY. — Strata (niedobór bilansowy) z roku sprawozdawczego na rachunku ubezpieczeń od ognia zł 153 602.90; Niepodzielona część kosztów administracji zł 3 661.52; Umorzona należność wątpliwa zł 45 128.67; Strata na kursie walut obcych zł 989.48; Inne odpisy i straty nieobjęte poszczególnymi rachunkami: odpisano z wartości ruchomości zł 9 159.83, odpisano z wartości nieruchomości zł 7 620.02, odpisano na rezerwę na należności wątpliwe zł 52 441.65; Różnica kursu na papierach wartościowych zł 51 479.87; **Razem zł 324 083.94.**

1658

„BITUMEN” Naftowa Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA		zł
I.—Majątek stały:		
Budynki:		
a) fabryczne	127 853.11	
b) gospodarcze	298.52	
c) mieszkalne	20 076.42	
Urządzenia techniczne	1 159 743.09	
Inwentarz biurowy	1 499.71	
Prawa naftowe	2 588 502.38	
II.—Majątek płynny:		
Gotówka w bankach	644 329.12	
Papiery procentowe	16 692.00	
Akcje	132 500.00	
Dłużnicy:		
a) odbiorcy	3 447.89	
b) różni	610 312.87	
III.—Strata	189 515.61	
	<u>5 494 770.72</u>	

PASYWA		zł
I.—Kapitały własne:		
Kapitał zakładowy	1 200 000.00	
Kapitał rezerwowy	2 115.56	
II.—Kapitał amortyzacyjny:		
Saldo z ubiegłego roku	zł 728 873.12	
dopisano w roku sprawozdawczym	zł 106 679.01	
	<u>835 552.13</u>	
III.—Zobowiązania:		
Wierzyciele różni	3 457 103.03	
	<u>5 494 770.72</u>	

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN		zł
1) Koszty ruchu	104 917.40	
2) Koszty ogólne	83 953.68	
3) Podatki państwowe i komunalne	16 597.00	
4) Amortyzacja:		
a) odpisy amortyzacyjne zakładów	106 679.01	
b) „ „ „ urzędzenia biurowego	89.81	
	<u>312 236.90</u>	

MA		zł
1) Przychody z produkcji kopalni	74 347.64	
2) Dochody z udziałów brutto	1 301.62	
3) Różnice kursowe	27 896.75	
4) Odsetki	19 175.28	
5) Strata	189 515.61	
	<u>312 236.90</u>	

16 95

„Omnium“, Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego

w likwidacji we Lwowie

Bilans za 1934 r.

AKTYWA. — Kasa zł 793.42; Dłużnicy zł 94 925.48; Tereny zł 371 800.00; Saldo strata zł 321 295.80; **Razem zł 788 814.70.**

PASYWA. — Kapitał zł 600 000.00; Fundusz rezerw. zł 180 000.00; Wierzyciele zł 8 814.70; **Razem zł 788 814.70.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Przeniesienie z 1933 r. zł 253 311.45, z rach. Terenów zł 41 300.00, z rach. Akcji zł 7 731.70; Administracja zł 5 393.01; Należności brutto zł 13 381.24; Podatki zł 178.40; **Razem zł 321 295.80.**

Bilans za 1935 r.

AKTYWA. — Kasa zł 534.17; Dłużnicy zł 92 925.48; Tereny zł 330 500.00; Saldo strata zł 364 855.05; **Razem zł 788 814.70.**

PASYWA. — Kapitał zł 600 000.00; Fundusz rezerw. zł 180 000.00; Wierzyciele zł 8 814.70; **Razem zł 788 814.70.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Przeniesienie z 1934 r. zł 321 295.80, z rach. Terenów zł 41 300.00; Administracja zł 2 259.25; **Razem zł 364 855.05.**

Zjednoczona Fabryka Żarówek, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Bilans na dz. 31/III 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Budynki zł 162 002.86; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 430 828.20; Inwentarz biurowy zł 56 506.38; Razem zł 649 337.44; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 52 919.91; Papiery procentowe zł 31 895.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 418 426.98; Materjały zł 133 789.09; Półfabrykaty zł 34 134.00; Gotowe wyroby i towary zł 543 544.48; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 1 453 828.40, b) dostawcy i różni zł 43 655.56, c) zaliczenia pocztowe zł 4 072.91; Razem zł 2 716 266.33; **Ogółem zł 3 365 603.77.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 364 800.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 36 341.13, dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 655.00, suma zł 41 996.13; Razem zł 406 796.13; II. Fundusz amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 242 840.37, dopisano w roku sprawozdawczym zł 23 593.17, razem zł 266 433.54; III. Zobowiązania: Wierzyciele: Odbiorcy zł 1 890.97; Dostawcy i różni zł 2 448 286.37; Sumy przechodnie zł 16 258.29; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 112 804.52; Razem zł 2 579 240.15; Zysk zł 113 133.95; **Ogółem zł 3 365 603.77.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle depozytowe zł 109 590.00; Kaucje hipoteczne zł 1 000.00; Różni za depozyty zł 18 400.00; Magazyny konsygnacyjne zł 241 594.00; Żyra zł 445 436.97; **Razem zł 816 020.97.**

Różni za weksle depozytowe zł 109 590.00; Różni za kaucje hipoteczne zł 1 000.00; Depozyty zł 18 400.00; Rachunki ewidencyjne magazynów konsygnacyjnych zł 241 594.00; Różni za żyra zł 445 436.97; **Razem zł 816 020.97.**

Rachunek strat i zysków na 31 XII 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 368 962.90; Koszty sprzedaży zł 379 633.52; Podatki i opłaty zł 281 589.78; Koszty fabrykacji zł 710 807.88; Straty na odbiorcach zł 141 978.33; Straty na materiałach zł 4 922.37; Zysk zł 113 133.95; **Razem zł 2 001 028.73.**

MA. — Zysk brutto na sprzedaży zł 1 784 890.80; Prowizja zł 216 137.93; **Razem zł 2 001 028.73.**

1657

Górnośląskie Towarzystwo Akcyjne dla Przemysłu Drzewnego

w C h e b z i u

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

A. AKTYWA własne. — I. Majątek stały: 1) Grunty zł 35 651.00; 2) Budynki zł 105 750.00; II. Majątek płynny: 1) Dłużnicy: a) Silarbor zł 97 088.36, b) Domeny Małopolskie zł 2 263 653.16; B. Aktywa dot. Domen: I. Majątek stały: 1) Grunty zł 7 411 006.43; 2) Budynki zł 695 317.37; 3) Kolejki lasowe zł 1 380 056.32; 4) Urządzenia tartaków zł 251 487.55; 5) Przybory i urządzenia zł 65 260.20; 6) Inwentarz zakładowy i biurowy zł 22 689.89; 7) Uprawnienia naftowe zł 422 750.00; II. Majątek płynny: 1) Gotówka w kasach zł 2 460.50; 2) Gotówka w bankach zł 76 704.90; 3) Papiery procentowe zł 2 160.00; 4) Weksle w portfelu zł 145 200.00; 5) Remanenty drzewne zł 196 579.99; 6) Dłużnicy zł 231 942.08; III. Inne aktywa: 1) J. Liebieg & Co rk. odsetek zł 2 129 247.91; 2) Sumy przechodnie zł 42 822.26 = **zł 15 577 827.92.**

A. PASYWA własne. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny zł 2 000 000.00; 2) Fundusz rez. opłaty stempłowej zł 26 447.55; 3) Fundusz rez. wątpliwych wierzytelności 75 694.97; II. Zobowiązania: 1) Hipoteki zł 409 000.00; 2) Wierzyciele (Godula SA) zł 73 473.25; B. Pasywa dot. Domen: I. Kapitały własne: 1) Rezerwa na wątpliwe zł 35 349.91; 2) Kapitał amortyzacyjny zł 1 136 958.42; II Rk. przejściowy różnic kursowych zł 1 596 635.37; III. Zobowiązania: 1) Banki zagraniczne (Dedibank Beuthen) zł 2 356 482.69; 2) Różni wierzyciele zł 271 055.38; 3) Godula S. A. zł 379 762.74; 4) Domeny zł 2 263 653.16; 5) J. Liebieg & Co. zł 4 438 876.35; IV. Sumy przechodnie zł 83 702.37; V. Rachunek zysków i strat: 1) Nadwyżka wynika z sanacji finansowej zł 989 299.95; 2) Strata własna zł 73 473.25; 3) Strata Domen Małopolskich zł 476 090.95 = **zł 15 577 827.92.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

STRATY. — I. Straty własne: 1) Koszty sądowe, adwokackie i notarialne zł 13 097.25; 2) Różne rozchody i dochody zł 1 224.00; 3) Podatki i opłaty przymusowe zł 49 152.00; 4) Świadczenia socjalne zł 10 000.00; II. Straty dot. Domen Małopolskich: 1) Koszty ruchu Nadleśnictw zł 548 525.04; 2) Koszty ruchu kolejek zł 94 349.61; 3) Utrzymanie tartaków zł 6 011.49; 4) Koszty administracji ogólnej zł 110 655.14; 5) Odsetki, prowizje i koszty kredytu zł 344 048.25; 6) Podatki państwowe i komunalne zł 12 334.13; 7) Różnice kursowe zł 41 310.08; 8) Koszty sądowe zł 27 438.90; 9) Różne rozchody zł 8 552.06; 10) Strata przy odpisanju kolektki Isaję-Jawora zł 69 256.99; 11) Amortyzacja zł 187 675.00; III. Zyski: 1) Różnice kursowe wynikłe z sanacji finansowej zł 989 299.35, mniej: strata własna zł 73 473.25; 3) Strata Domen Małopolskich zł 476 090.95 = zł 439 735.75; **Ogółem zł 1 963 365.69.**

ZYSKI. — I. Różnice kursowe: Różnica kursowa, wynika z sanacji finansowej zł 989 299.95; II. Zyski dot. Domen Małopolskich: 1) Przychody Nadleśnictw zł 957 987.58; 2) Przychody kolejek zł 7 143.24; 3) Różne dochody zł 8 934.92; **Ogółem zł 1 963 365.69.**

1688

Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Kolei Dojazdowych w Polsce Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans netto w dn. 1 stycznia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Wartość linii głównej zł 3 112 552.50; Rząd Rosyjski zł 1.00; Kasa i banki zł 5 016.20; Azowsko Doński Bank Handlowy zł 0.01; Różni dłużnicy zł 110 503.01; Weksle zł 5 300.00; Papiery procentowe zł 588.34; Kaucje zł 7 129.30; Nowe inwestycje zł 285 300.49; Materjały zł 5 715.76; Magazyn warsztatowy zł 18 021.64; Pożyczka Inwestycyjna Towarzystwa zł 3 650.00; Pożyczka Inwestycyjna Pracowników KDM zł 643.00; **Ogółem zł 3 554 421.28.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 3 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 21 294.45; Kapitał odnowienia zł 1 550.46; Kapitał amortyzacyjny zł 142 088.84; Akcepty zł 67 911.00; Dywidenda za 1926, 1927, 1929 i 1931 r. zł 9 682.50; Podatek stempłowy zł 1 878.21; Wierzyciele zł 254 550.22; Ubezpieczalnia Społeczna zł 18 293.34; Fundusz Pracy zł 6 206.18; Zysk za 1935 r. zł 27 966.08; **Ogółem zł 3 554 421.28.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

Różne dochody zł 932 529.75.

Różne wydatki zł 904 413.67; Zysk zł 28 116.08; **Razem zł 932 529.75.**

Uwaga. — Suma zysku zł 28 116.08 zmniejsza się o kwotę zł 150.00 figurującą na r-k strat w 1935 r.

1693

Kolej Lokalna Tarnopol—Zbaraż, Spółka Akcyjna

Bilans majątku z dnia 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Majątek stały:		
Wartość kolei	2 247 228 16	
Inwestycje	54 000 00	2 301 228 16
Majątek płynny:		
Kasa i banki		8 532 81
Papiery procentowe		2 844 00
Dłużnicy		13 177 07
Rachunek zysków i strat:		
Straty z lat ubiegłych		51 351 20
		<u>2 377 133 24</u>

Sumy pozabilansowe:
Podatek majątkowy 86 379 31

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitał własny:		
Kapitał akcyjny		1 197 000 00
Kapitał amortyzacyjny:		
stan z dn. 31/XII 1934 r.	520 905 59	
odpisano	86 547 40	434 358 19
Zobowiązania		685 199 64
Fundusze specjalne:		
1) Fundusz na zastony śnieżne	54 000 00	
2) Fundusz na zakupno Po- życzki Narodowej	2 844 00	56 844 00
Zysk za 1935 r.		3 731 41
		<u>2 377 133 24</u>

Sumy pozabilansowe:
Podatek majątkowy 86 379 31

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

WINIEN	zł
Wydatki eksploatacyjne	195 229 80
Odsetki bierne	15 754 66
Zysk za 1935 r.	3 731 41
	<u>214 715 87</u>
MA	zł
Dochody eksploatacyjne	214 425 17
Procenty z lokacyj	290 70
	<u>214 715 87</u>

1705

Małopolska Fabryka Żarówek, Spółka Akc. we Lwowie

ul. Lwowskich Dzieci 25

Bilans zamknięcia na dz. 20 maja 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 96 000.00; Budynki: a) fabryczne zł 106 000.00, b) gospodarcze zł 18 440.00, c) mieszkalne zł 15 000.00; Urządzenia techniczne: Maszyny ogólne zł 40 340.11; Maszyny specjalne zł 98 246.91; Instalacje zł 4 038.61; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) ruchomości biura handl. zł 8 794.30, b) ruchom. fabryki zł 6 113.00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 10 953.46; Papiery wartościowe zł 10 368.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 1 800.00; Materiały: Surowce zł 24 738.20; Półfabrykaty zł 1 862.29; Gotowe wyroby zł 1 260.80; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 22 092.93, b) dostawcy zł 12 867.75; Strata z 1934/1935 r. zł 480 493.21; Strata z 1935 1936 r. zł 137 999.89; Strata za czas od dn. 1 kwietnia do dn. 20 maja 1936 r. zł 9 191.58; **Ogółem zł 1 106 601.04.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje hipoteczne zł 29 184.01.

PASYWA. — Kapitał Spółki Akcyjnej zł 700 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 121 888.01, dopisano w roku sprawozdawczym zł 500.91; III. Zobowiązania:

Wierzyciele: Dostawcy zł 66 960.54; Odbiorcy zł 284.50; Pożyczki zł 198 877.04; Różni zł 442.56; Niepodjęta dywidenda zł 32 00; Fundusz Pracy zł 870 18; Rezerwa podatkowa za 1927 1928 r. zł 16 745.30; **Ogółem zł 1 106 601.04.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje hipoteczne zł 29 184.01.

Rachunek strat i zysków na dz. 20 maja 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej: Płace zł 3 315.00; Robocizna zł 345.00; Koszty handlowe zł 1 795.38; Koszt własny sprzedanej produkcji zł 9 832.96; Koszty sprzedaży: Opakowanie zł 319.45; Porto przesyłek i frachtów zł 132.76; Zwózka zł 20.00; Reklamacje zł 13.19; Strata lamp i stłuczenie na składzie zł 186.77; Prowizja zł 273.62; Koszty podróży zł 1 059.00; Podatki państwowe i komunalne: podatek obrotowy zł 581.60; Odpisy na amortyzację zł 500.91; Inne wydatki: Odpisane pretenzje zł 22 411.79; Unieruchomienie przedsiębiorstwa zł 18 333.28; **Ogółem zł 59 120.71.**

MA. — Sprzedaż żarówek zł 4 689.32; Zwrot pretenzji dawniej odpisanych zł 47.50; Zwolnione rezerwy zł 45 192.31; Straty za czas od dn. 1 kwietnia do dn. 20 maja 1936 r. zł 9 191.58; **Ogółem zł 59 120.71.**

Bilans otwarcia likwidacji na dz. 21 maja 1936 r.

AKTYWA. — Wartość zbywczą: Grunty zł 58 000.00; Budynki fabryczne zł 57 000.00; Budynki gospodarcze zł 11 000.00; Budynki mieszkalne zł 9 000.00; Maszyny ogólne zł 3 868.24; Maszyny specjalne zł 4 078.50; Ruchomości biura handlowego zł 1 120.00; Ruchomości fabryki zł 460.00; Sprzęty reaktywowane zł 2 078.00; Narzędzia reaktywowane zł 418.29; Maszyny wyranżowane (łom) zł 200.00; Gotówka w kasie i bankach zł 10 953.46; Papiery wartościowe zł 10 368.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 1 800.00; Surowce zł 5 583.71; Gotowe wyroby zł 189.12; Dłużnicy: Odbiorcy zł 22 092.93; Dostawcy zł 12 867.75; Deficyt zł 121 632.12; **Ogółem zł 332 710.12.**

PASYWA. — Wartość zbywczą: Zobowiązania: Dostawcy zł 66 960.54; Odbiorcy zł 284.50; Pożyczki zł 198 877.04; Różni zł 442.56; Niepodjęta dywidenda zł 32.00; Fundusz Pracy zł 870.18; Rezerwa podatkowa za 1927 1928 r. zł 16 745.30; Preliminowane koszty likwidacji zł 48 498.00; **Ogółem zł 332 710.12.**

Huty Szklane J. Stolle „Niemen“

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Ziemia, budynki, maszyny i ruchomości zł 1 665 263 78; Majątek płynny: Kasa, papiery wartościowe zł 39 754.28; Remanent towarów i surowców na 1936 r. zł 322 016.19; Dłużnicy zł 283 677.35; Straty z lat ubiegłych zł 36 984.27; Sumy przechodnie zł 3 171.82; Straty za 1935 r. zł 12 438.07; **Razem zł 2 363 305.76.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 900 000.00; Kapitał zapasowy zł 16 158.21; Kapitał amortyzacyjny — saldo z 1934 r. zł 1 000 506.66, dopisano za 1935 r. zł 42 306.48, razem zł 1 042 813.14; Akcepty zł 63 660.85; Wkłady długoterminowe zł 95 704.04; Wierzyciele zł 220 672.57; Sumy przechodnie zł 24 296.95; **Razem zł 2 363 305.76.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Podatki zł 57 225.14; Świadczenia socjalne zł 56 733.83; Amortyzacja zł 42 306.48; Administracja ogólna zł 150 274.63; Koszty fabrykacji zł 1 102 617.28; Wydatki Huty „Hancewicze“ zł 14 223.45; Strata na gospodarstwie rolnem i leśnym zł 8 029.64; **Razem zł 1 431 410.45.**

MA. — Wpływy za szkło zł 1 418 972.38; Strata zł 12 438.07; **Razem zł 1 431 410.45.**

Na posiedzeniu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w dn. 29 maja 1936 r. zapadły uchwały: 1) zatwierdzono bilans na dz. 31 XII 1935 r. i rachunek strat i zysków za 1935 r.; 2) Zatwierdzono budżet wydatków na 1936 r.; 3) Dokonano wyboru członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Określono wysokość pożyczek i cenę akcji.

1696

Kolej Lokalna Tarnów-Szczucin, Spółka Akcyjna

Bilans majątku z dn. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Majątek stały:			
Wartość kolei	4 437 480 80		
Inwestycje	102 432 44	4 539 913 24	
Majątek płynny:			
Kasa i banki		20 029 25	
Papiery procentowe		7 856 50	
Dłużnicy		323 12	
Rachunek gwarancji:			
a) stan z dn. 31/XII 1934 r.	1 652 614 84		
b) strata za 1935 r.	250 840 43	1 903 455 27	
		<u>6 471 577 38</u>	

Sumy pozabilansowe:
Podatek majątkowy 103 120 96

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitały własne:			
1) Kapitał akcyjny	2 520 000 00		
2) Fundusze rezerwowe:			
a) zakładowy kapitał rezerwowy	6 409 92		
b) eksploatacyjny kapitał rezerwowy	23 522 49	2 549 932 41	
Kapitał amortyzacyjny:			
a) stan z dn. 31/XII 1934 r.	1 350 690 44		
b) dopisano w 1935 r.	3 059 81	1 353 750 25	
Zobowiązania		753 479 62	
Fundusze specjalne:			
Nadzwyczajna rezerwa		104 840 26	
Zaliczki gwarancyjne:			
a) Ministerstwo Komunikacji	1 542 965 36		
b) Krajowy Fundusz Kolejowy	166 609 48	1 709 574 84	
		<u>6 471 577 38</u>	

Sumy pozabilansowe:
Podatek majątkowy 103 120 96

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

WINIEN		zł
Wydatki eksploatacyjne	599 899 65	
Koszty administracji ogólnej	24 862 36	
Oprocentowanie pożyczki pierwszeństwa	24 752 79	
Amortyzacja wartości kolei	8 059 81	
	<u>657 574 61</u>	
MA		
Dochody eksploatacyjne	406 544 15	
Procenty z lokacyj	190 03	
Strata za 1935 r.	250 840 43	
	<u>657 574 61</u>	

1703

Jenerałna Kompanja Przemysłu Przędzalnianego
Towarzystwo Anonimowe Zakładów Allart, Rousseau i S-ka
(dawniej Leon Allart i S-ka)

z kapitałem franków francuskich 40 025 000.00,
zaprasza swoich Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZEBRANIE

które odbędzie się w czwartek, dn. 30 lipca 1936 r. o godz. 15
w siedzibie Towarzystwa w m. Roubaix, Grande Rue, 152.

Porządek dnia:

Sprawozdanie Rady Zarządu i Rewizora Rachunkowości;
Sprawdzenie i zatwierdzenie rachunków roku operacyjnego
1935/36; Udzielenie absolutorjum Radzie Zarządu; Ustalenie
dywidendy; Wniosek o wznowienie mandatu jednego członka
Zarządu; Wniosek o wznowienie mandatu rewizorów rachun-
kowości i ustaleniu ich wynagrodzenia; Potwierdzenie upraw-
nień, przewidzianych art. 40 ustawy z dn. 24 lipca 1867 r.

1705

Rada Zarządu

Towarzystwo Przemysłowo-Leśne „Kamienna“, Sp. Akc.

Zarząd w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Międzyborów-Działka zł 5 594.05; Majątek płynny: Gotówka i PKO zł 398 658.20; Papiery procent. zł 1 440.00; Weksle i frachty zł 5 162.13; Udziały w banku zł 300.00; Towary zł 24 850.14; Odbiorcy zł 5 065.75; Różni zł 19 159.10; Wątpliwe należności zł 4 200.00; Strata 1932 r. zł 100 849.03; Sumy przechodnie zł 930.69; Strata zł 170 237.60; **Razem zł 736 446.69.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje zł 17 200.00.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 500 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 3 895.75; Akcepty zł 500.00; I. Ronin zł 190 000.00; Zaległe podatki i wydat. zł 17 262.16; Dostawcy zł 116.91; Odbiorcy zł 7 455.25; Różni zł 17 216.62; **Razem zł 736 446.69.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucja zł 17 200.00.

1700

Kolej Lokalna Delatyn-Kolomyja-Stefanówka

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans majątku z dn. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY		zł	zł
Majątek stały:			
Wartość kolei	8 865 148 44		
Inwestycje	9 650 00	8 874 798 44	
Majątek płynny:			
Kasa i banki		55 373 01	
Papiery procentowe		47 781 00	
Rachunek gwarancji:			
Stan z dn. 31/XII 1934 r.	2 837 488 23		
Strata za 1935 r.	321 239 53	3 158 727 76	
		<u>12 136 680 21</u>	

Sumy pozabilansowe:
Podatek majątkowy 238 466 92

STAN BIERNY		zł	zł
Kapitały własne:			
1) Kapitał akcyjny	5 551 200 00		
2) Kapitały rezerwowe:			
a) zakładowy kapitał rezerwowy	74 772 00		
b) eksploatacyjny kapitał rezerwowy	37 731 00	5 663 703 00	
Kapitał amortyzacyjny:			
a) saldo z dn. 31/XII 1934	1 575 837 38		
b) dopisano w roku 1935	22 876 66	1 598 714 04	
Zobowiązania		1 914 884 94	
Zaliczki gwarancyjne:			
1) Ministerstwo Komunikacji	2 372 452 79		
2) Krajowy Fundusz Kolejowy	586 925 44	2 959 378 23	
		<u>12 136 680 21</u>	

Sumy pozabilansowe:
Podatek majątkowy 238 466 92

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

WINIEN		zł
Wydatki eksploatacyjne	896 916 41	
Koszty administracji ogólnej Spółki	23 416 27	
Oprocentowanie pożyczki pierwszeństwa dodatkowej	75 314 60	
Amortyzacja wartości kolei	24 621 20	
	<u>1 020 268 48</u>	

MA		zł
Dochody eksploatacyjne	698 813 68	
Procenta z lokacyj	215 27	
Strata za 1935 r.	321 239 53	
	<u>1 020 268 48</u>	

1707

Pierwsze Małop. Tow. Rafinerji Spirytusu, Spółka Akc.

Bilans za czas od 1/I 1935 r. do 31 XII 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 573 400.00; Realność Sygnowka zł 31 820.00; Budynki: a) fabryczne zł 1 722 224.47, b) gospodarcze zł 452 859.94, c) mieszkalne zł 680 253.71; Maszyny i aparaty zł 2 538 894.31; Bezciki zł 47 938.32; R-k inwentarza żywego 500.00; Tereny kopalni „Natan” zł 1 168 030.49; Inwentarz i koszty wiercenia kopalni „Natan” zł 511 916.73; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie Lwów zł 1 167.15, gotówka w kasie Borysław zł 2 086.98, razem zł 3 254.13; Akcje zł 7 605.00; Rachunek rymes zł 1 907.48; Remanenty: 1) składki 64 786.95, 2) adjustacje zł 28 436.43, 3) flaszki zł 49 360.21, 4) opał zł 2 102.00, 5) smary, art. techn. zł 1 050.00, 6) owies, siano, benzyna zł 233.06, razem zł 145 968.65; Likieri zł 46 184.40; Dłużnicy: 1) Banki zł 823.91; 2) Odbiorcy zł 188 370.82; 3) Różni zł 61 994.41; 4) Pret. w post. rew. zł 81 402.29; 5) Dłużnicy „Natan” zł 4 207.27; 6) R-ki rozliczeń zł 4 852.89; Razem zł 341 651.59; III. Inne aktywa: Fundusz przejści. różnic kurs. zł 125 292.19; R-k sum przechodnich zł 5 972.00; Strata 1930—1934 r. zł 182 055.84; Strata zł 202 626.97; Razem zł 8 790 356.22. Różni za kaucje zł 1 181 000.00.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 200 000.00; Kapitał zapasowy zł 60 997.80; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo 1 I 1935 r. zł 1 344 942.56, odpisano w r. sprawozdawczym zł 1 435.64, razem zł 1 343 506.92, dopisano w r. sprawozdawczym zł 77 934.06, razem zł 1 421 440.98; III. Zobowiązania: Wierzyciele: 1) Banki zł 7 603.21; 2) Podatki zł 42 844.84; 3) Dostawcy zł 9 171.90; 4) Różni zł 1 255 375.05; Razem zł 1 314 995.00; Jungbunzlauer A. G. zł 4 792 922.44; Razem zł 8 790 356.22.

Udzielone zapisy kaucyjne zł 1 181 000.00.

Uwaga: Zobowiązania zagraniczne wynoszą łącznie zł 5 793 882.57.

STRATY. — Koszty produkcji likierów zł 289 846.69; Koszty sprzedaży zł 20 575.72; R-k kosztów rafinacji zł 89 374.89; Utrzymanie auta i zaprzęgi zł 8 218.45; Konserwacja budynków i maszyn zł 9 982.54; Asekuracja zł 6 228.82; Koszty ogólne zł 36 802.83; Koszty utrzymania bocznicy kolejowej zł 3 147.19; R-k kosztów ruchu kopalni „Natan” zł 63 384.04; Odsetki: od długów krajowych zł 6 137.90, od długów zagraniczn. zł 50 269.71, razem zł 56 407.61; Podatki rządowe zł 30 302.12; R-k strat i zysków z pozbycia i rozbiórki zł 35 828.34; Amortyzacja zł 53 823.88; Dubioso zł 76 340.11; Razem zł 780 263.23.

ZYSK. — R-k sprzedaży likierów zł 274 768.95; Likieri zł 46 184.40; Rafinacja zł 113 684.62; Najem beczek zł 1 095.96; Dzierżawy i najmy zł 46 814.87; R-k bonifikat zł 16 335.56; R-k sprzedaży ropy i gazu zł 78 751.90; Strata z r. 1935 zł 202 626.97; Razem zł 780 263.23. 1711

Towarzystwo Ubezpieczeń „Polonia”, Spółka Akc.

w Warszawie.

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 24 632.39; Instytucje kredytowe zł 18 932.79; Papiery wartościowe z kuponami bież. zł 475 067.03; Nieruchomości zł 1 792 371.59; Należności z tytułu rezerwy składek zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 383 151.05; Oddziały zł 273 793.47; Agencji zł 323 590.23; Różni z tytułu zaległej składki zł 666 210.55; Zakłady ubezpieczeń zł 861 774.12; Inni zł 174 302.41; Ruchomości biurowe zł 85 585.43; Inne aktywa zł 177 256.28; Dłużnicy z tytułu gwarancji zł 12 265.00; Strata zł 182 217.01; Ogółem zł 5 451 149.35.

STAN BIERNY. — Emitowany kapitał akcyjny zł 2 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 10 433.71; Kapitał rezerwowy zł 7 100.83; Fundusz na należności wątpliwe zł 61 564.10; Fundusz ubezpieczeniowy zł 895 233.17; Rezerwa na nieregulowane szkody zł 527 923.14; Należność z tytułu zatrzymanej reasekuratorom rezerwy składek zł 737 712.01; Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 70 070.12; Agencji zł 145 316.60; Zakłady ubezpieczeń zł 707 186.06; Inni zł 43 412.18; Niepodniesiona dywidenda przez akcjonariuszów zł 1.00; Nieuiszczone

podatki i opłaty zł 20 368.24; Inne pasywa zł 212 563.19; Gwarancje wydane zł 12 265.00; Ogółem zł 5 451 149.35.

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

ZYSKI. — Zysk w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: a) od ognia zł 52 834.99, b) szyb od rozbicia zł 12 189.70; Czysty dochód z majątku zakładu zł 112 502.73; Zysk na różnicy kursu papierów procentowych zł 574.01; Zwroty z odpisów w latach ubiegłych zł 8 985.12; Dywidenda od udziałów zł 150.00; Zysk na wygranych papierach wartościowych zł 25 500.00; Strata z roku poprzedniego zł 208 763.32; Razem zł 421 499.87.

STRATY. — Strata z roku poprzedniego zł 208 763.32; Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: a) od kradzieży zł 11 243.36, b) transportów zł 50 530.04, c) od odpowiedzialności prawno-cywilnej zł 28 530.64, d) od gradobicia zł 32 177.67, e) przyjętych pośrednio w dziale auto-casco zł 167.43; Umorzone należności wątpliwe zł 49.06; Strata na kursie walut obcych zł 715.20; Odpisano z wartości ruchomości zł 18 888.88; Odpisano z wartości nieruchomości zł 12 642.73; Odpisano na rezerwę na wątpliwe należności zł 26 200.71; Strata na różnicy kursu papierów wartościowych zł 5 044.52; Zysk z roku sprawozdawczego zł 26 546.31; Razem zł 421 499.87.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 25 czerwca 1936 r. powyższy bilans oraz rachunek zysków i strat zatwierdziło i postanowiło stratę bilansową zł 182 217.01 (strata z 1934 r. zł 208 763.32, mniej zysk z 1935 r. zł 26 546.31) przenieść na rok następny. 1708

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Banku Handlowo-Przemysłowego w Łodzi, Spółka Akc.

w likwidacji

niniejszem podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Banku, iż w dn. 11 lipca 1936 r., o godz. 13, w siedzibie Banku (Łódź, ul. Piotrkowska 96) odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej za 1935 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej z dn. 18 maja 1936 r. i zatwierdzenie bilansu rachunku zysków i strat za 1935 r. oraz wydanie władzom Banku pokwitowania z działalności za czas od dn. 1 stycznia 1935 r. do dn. 31 grudnia 1935 r.; 4) Uzupełniające wybory członków Rady na miejsce ustępujących; 5) Wybór jednego członka Komisji Likwidacyjnej; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1936 r.; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zgromadzenia, winni przynajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia złożyć w Centrali Banku w Łodzi, Piotrkowska 96, lub w Oddziale w Warszawie, Mazowiecka 11, akcje swe, względnie zaświadczenia na dowód złożenia akcji u notariusza, lub też w krajowej instytucji kredytowej. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. PP. Akcjonariusze życzący sobie uzupełnić porządek dzienny dodatkowymi sprawami lub wystąpić z wnioskiem na Walnym Zgromadzeniu, winni zwrócić się w tym celu piśmiennie do Rady conajmniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1702

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

I OGŁOSZENIE

„Polska Centrala Importu Kawy”, Spółka Akc. w likwidacji

podaje do wiadomości, że na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów Spółki, odbytem w dn. 26 czerwca 1936 r. postanowiono:

rozwiązać Spółkę i otworzyć likwidację

z dniem 26 czerwca 1936 r.

Wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia swych pretensyj w terminie przewidzianym w art. 449 Kodeksu Handlowego

Likwidatorzy firmy „Polska Centrala Importu Kawy Spółka Akcyjna w likwidacji”
1709

Zakłady Ceramiczne „JELONKI”, Spółka Akc. w Jełonkach

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 367 253.52; Ruchomości zł 31 190.01; Kasa zł 1 838.39; Banki zł 8 395.27; Papiery procentowe zł 2 500.00; Weksle zł 21 861.09; Dłużnicy zł 125 582.33; Straty za 1935 r. zł 7 210.90; Razem zł 565 831.51.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 250 000.00; Kapitał zapasowy zł 94 584.25; Kapitał amortyzacyjny zł 160 838.89; Bank Tow. Spół. zł 481.00; K. K. O. pow. W-kiego zł 42 605.00; Parcelanci zł 1 790.00; Wierzyciele zł 15 150.37; Sumy obce zł 382.00; Razem zł 565 831.51.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty produkcji cegły zł 46 307.04; Uposażenia zł 13 876.03; Podatki i świad. socj. zł 10 933.13; Koszty ogólne zł 10 945.16; Koszty parcelacji zł 138.00; Konserwacja budowli zł 1 807.95; Wartość rozebranej szopy zł 450.00; Straty na odbiorcach zł 4 819.55; Straty na dłużnikach zł 702.79; Strata Pożyczki Narodowej zł 1 672.00; Amortyzacja zł 7 747.15; Razem zł 99 398.85.

ZYSKI. — Sprzedaż cegły zł 69 043.78; Sprzedaż szopy zł 65.00; Dzierżawy zł 20 026.60; Procenty zł 3 052.57; Strata za 1935 r. zł 7 210.70; Razem zł 99 398.85.

Walne Zebranie Akcjonariuszów na zebraniu odbytem w dn. 19 VI 1936 r. postanowiło:

1) par. 9-emu statutu nadać brzmienie: „We wszystkich przedmiotach, statutem niniejszym nieprzewidzianych, mieć będą zastosowanie przepisy Kodeksu Handlowego o Spółkach Akcyjnych. Ogłoszenia przez statut lub prawo wymagane winny być umieszczone w „Monitorze Polskim” i czasopiśmie „Polska Gospodarcza”.

2) Upoważnić Zarząd do sprzedaży nieruchomości w całości lub częściowo za cenę i na warunkach według uznania Zarządu, i do wydzierżawienia cegielni na okres do dn. 31 XII 1937 r. Do podpisania umowy dzierżawnej upoważniono p. Henryka Hozera.
1712

Przegląd Kobięcy

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY AKTUALJOM ŻYCIA KOBIECEGO I NAJNOWSZYM PRĄDOM MODY. „PRZEGLĄD KOBIECY” JEST W OBECNEJ CHWILI NAJBARDZIEJ OZDOBNYM KRAJÓWYM PERJODYKIEM W SWOJEJ DZIEDZINIE. PRENUMERATA: ROCZNIE — zł 24; PÓLROCZNIE — zł 12.50; KWARTALNIE — zł 6.50; EGZ. POJED. — zł 2.25. EGZEMPL. OKAZOWE NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE. REDAKCJA I ADMIN.: WARSZAWA, DŁUGA 45 (DOM WŁ.)
TEL. 11-61-73.

Przegląd Kobięcy

PRAWO

PRZEMYSŁOWE

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA R. P.
O PRAWIE PRZEMYSŁOWEM
W BRZMIENIU USTAWY Z DNIA 10/III 1934 R.
Z OBJAŚNIENIAMI

ZEBRAŁ I OPRACOWAŁ

Roman Stanisław Ślaski

Radca Ministerstwa
Przemysłu i Handlu

NAKŁADEM TYGODNIKA

„Polska Gospodarcza”

Cena egzemplarza (w oprawie płóciennej) zł 20
Z przesyłką poleconą zł 21
Z przesyłką za zaliczeniem zł 22

Zamówienia na „PRAWO PRZEMYSŁOWE”
przyjmuje Administracja tygodnika

„Polska Gospodarcza”

WARSZAWA, UL. ELEKTORALNA 2.
TELEFON 5-12-73.

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stałe uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena Taryfy zł 40.-

Cena „Uzupełnień” zł 7.-

||||| kwartalnie |||||

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

POLMIN

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
POLISH PETROLEUM COMPANY NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
KREBSMARKT 7/8 MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECH-
NIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUK-
TY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW
PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH
CENACH

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEW-
NIA UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI,
ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ
SMARNICZĄ

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA, GDYNIA, JAROSŁAW,
KALISZ, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZO-
WIECKI, TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
